

Kommunstyrelsen

Plats och tid Sammanträdesrum Gräsö, kommunhuset, Östhammar 2019-03-05 kl. 8.15-11.10

Beslutande Enligt närvarolista

Övriga deltagande Kommunsekreterare Rebecka Modin
§ 53 Socialchef Håkan Dahlqvist
§ 54 Systemadministratör Östhammar Direkt Carola Emriksson
§ 55 Miljöskunnig Camilla Andersson
§ 56 Teknisk chef Helen Åsbrink och energi- och driftingenjör Hadel Matty
§ 65 Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren
Insynsplats: Kerstin Dreborg (MP) §§ 54-56, 60-91

Utses att justera Pär-Olof Olsson (M) och Margareta Widén Berggren (S)
Justeringens plats och tid Kommunhuset 2019-03-05

Underskrifter	Sekreterare	.....	Paragrafer 52-91
		Rebecka Modin	
	Ordförande	.....	
		Jacob Spangenberg (C)	
	Justerande	.....	
		Pär-Olof Olsson (M)	Margareta Widén Berggren (S)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2019-03-05
Datum för anslags uppsättande	2019-03-05
Anslags nedtagande	2019-03-27
Förvaringsplats för protokollet	Kommunhuset Östhammar, Lednings- och verksamhetsstöd
Underskrift	..... Rebecka Modin

Kommunstyrelsen

§ 52.	Information gemensamma nämnder och bolag	5
§ 53.	Rapport från socialnämnden	6
§ 54.	Presentation av KKiKs servicemätning	7
§ 55.	Antagande till Glokala Sverige – ett Agenda 2030-projekt	9
§ 56.	Plan för utökning av solceller i Östhammars kommun till de kommande 5 åren	12
§ 57.	Kommunens årliga rapportering till Vattenmyndigheten	15
§ 58.	Remissyttrande för Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län	17
§ 59.	Statusläge för översiktsplanarbetet.....	20
§ 60.	Plankostnad för detaljplan för del av Hargshamn 3:7, 2:1 m.fl.	22
§ 61.	Yttrande gällande ansökan för ombyggnation av befintlig 70 kV-ledning till 130 kV- ledning mellan Harg och Gråska.....	23
§ 62.	Remiss gällande detaljplan för del av Fullerö 21:66, Uppsala kommun ...	24
§ 63.	Yttrande gällande principer för pendlarparkering i Uppsala län.....	25
§ 64.	Samverkansöverenskommelse mellan Polisen och Östhammars Kommun för tiden 2019-01-01 till 2021-12-31	26
§ 65.	Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s komplettering av ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – utbyggnad och fortsatt drift av SFR.....	27
§ 66.	Verksamhetsberättelse och bokslut för slutförvarsorganisationen 2018....	28
§ 67.	Yttrande över revisionens granskning av budgetprocess och prognossäkerhet	29

Kommunstyrelsen

§ 68.	Yttrande över revisionens granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll	31
§ 69.	Svar på skrivelse från revisionen angående kommunens fordon	32
§ 70.	Svar på skrivelse från revisionen angående vattenmätare i verksamhetslokaler	33
§ 71.	Svar på skrivelse från revisionen angående Karö våtmark	34
§ 72.	Ändring i delegering i personalfrågor	35
§ 73.	Ändring i delegationsordning för kommunstyrelsen.....	36
§ 74.	Val till diskussionsgrupp om utredning av idrottsanläggningar i Östhammars tätort	39
§ 75.	Val till kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta	41
§ 76.	Rapport om Östhammars kommuns internationella arbete 2018.....	44
§ 77.	Rapport från upphandlingsenheten	45
§ 78.	Rapport från slutförvarsenheten.....	46
§ 79.	Delegationsbeslut, tilldelningsbeslut	47
§ 80.	Delegationsbeslut, tillfällig markupplåtelse 2019.....	50
§ 81.	Delegationsbeslut, bostadsanpassningsbidrag	51
§ 82.	Delegationsbeslut, parkeringstillstånd 2019	52
§ 83.	Delegationsbeslut, tomtförsäljning	53
§ 84.	Delegationsbeslut, inhyrning av lokaler.....	54
§ 85.	Delegationsbeslut, uthyrning av lokaler.....	55
§ 86.	Delegationsbeslut, yttranden i markfrågor	56
§ 87.	Delegationsbeslut, personalärenden.....	57
§ 88.	Delegationsbeslut, kostnadsreglering för bygglov- och bygganmälan gällande ideell förening	58

Kommunstyrelsen

- § 89. Anmälningssärende, information om rapport från inspektion av
överförmyndare/överförmyndarnämnd 59
- § 90. Anmälningssärende, mötesanteckningar från Trygg i Östhammars kommun60
- § 91. Anmälningssärende, redovisning från Närvård i samverkan.....61

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

§ 52. Information gemensamma nämnder och bolag

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens förtroendevalda informerar från sammanträden med mera.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Jacob Spangenberg (C), Margareta Widén Berggren (S) och Lisa Norén (S) informerar om Alunda vårdcentral som Region Uppsala kommer stänga på grund av arbetsmiljöskäl samt om bakgrund i ärendet bland annat avseende lokalbeställningar.

Margareta Widén Berggren (S) informerar om att Östhammars kommun utsetts till Sveriges bästa finska förvaltningskommun.

Jacob Spangenberg (C) informerar om att kommunledning och nämndsordföranden kommer genomföra en medborgardialogturné på fem platser i kommunen med start 2019-03-25 för att föra dialog i olika frågor som är angelägna på orten. Till hösten kommer en ytterligare turné genomföras på fem ytterligare platser i kommunen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

§ 53. Rapport från socialnämnden

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ordförande socialnämnden Lisa Norén (S) och socialchef Håkan Dahlqvist informerar från socialnämndens verksamhetsområden.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Ordförande socialnämnden Lisa Norén (S) informerar om den inledande tiden med ny nämnd efter mandatperiodsskiftet 2019-01-01 och det ekonomiska läget.

Socialchef Håkan Dahlqvist informerar om genomförda aktiviteter: omorganisation individ- och familjeomsorg, genomlysning av alla placeringar, pågående avveckling av konsulter, neddragning av verksamheten med ensamkommande, arbetat med kostnadsmedvetenhet, genomlysning av ledningsstrukturen på vård och omsorg, schemaläggning äldreboenden, inventering av ohälsoläget på enhetsnivå, underlag till verksamhetsstyrning av hemtjänst samt omorganisation av vård och omsorg. Omorganisationen innebär en ny uppdelning på tre delar: myndighet, boenden och hemvård samt att ett chefsled tas bort så att cheferna över dessa tre delar ligger direkt under socialchefen. Information om det ekonomiska läget, där det är svårt att ge prognos tidigt på året men målet är ett nollresultat.

Diskussion om socialnämndens ekonomiska läge och 2018 års resultat.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-73

§ 54. Presentation av KKiKs servicemätning

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Sveriges Kommuner och Landsting genomför årligen en servicemätning för att undersöka kommunens tillgänglighet genom att ringa och e-posta frågor till kommunen. Resultatet kan sedan jämföras med andra kommuner.

Östhammar Direkt (ÖD) startade som kundtjänst 2014. Det året placerade ÖD sig på första plats i undersökningen när man ser till helhetsintrycket, de efterföljande åren har ÖD placerat sig i topp tio. 2018 deltog 152 kommuner i servicemätningen om tillgänglighet (e-post och telefoni), varav 150 deltog i telefonimätningen. Områdena som mäts:

Telefoni:

- Tillgänglighet: Andelen lyckade kontaktförsök med svar på frågor.
- Svar på frågan: Blev frågorna besvarade som ställdes i samtalen? ”Vem” svarade på frågorna?
- Information: Kvaliteten på informationen i svaren
- Intresse och engagemang: Intresse och engagemang i svaren från de personer som svarat.
- Bemötande: Hur bemöts den inringande?
- Svarstid till huvudnumret: Tiden från den första ringsignalen till att någon har svarat på huvudnumret.
- Svarstid efter eventuell koppling: Tiden från koppling till personer som svarat på frågorna.
- Hälsningsfraser: Hälsningsfraser från de personer som besvarat frågorna.
- Helhetsintryck: En sammanvägning av alla intryck som noterats i respektive samtalsförsök.

Kommunstyrelsen

E-post:

- Svarstid: Tiden från skickandet av e-post till svar av kommunen
- Medelsvarstid: I arbetstimmar
- Svarstid/Svar på fråga: Andelen e-postbrev som besvarades inom en arbetsdag med ett komplett svar på vår fråga eller med svar på en eller flera delfrågor
- Avsändare: Kontaktinformationen från avsändaren bedöms.
- Svarkvalitet: Innehåller svaret merinformation, övriga hänvisningar etc.?

Beslutsunderlag

Rapport – Servicemätning via telefon och e-post, Östhammars kommun KKiK 2018

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Systemadministratör Östhammar Direkt Carola Emriksson föredrar ärendet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-807

§ 55. Antagande till Glokala Sverige – ett Agenda 2030-projekt

Beslut

Östhammars kommun beslutar att tacka ja till erbjudandet att ingå i projektet Glokala Sverige tillsammans med 82 andra kommuner i Sverige och att politiker och tjänstemän från samtliga nämnder och förvaltningar erbjuds att delta i arbetet. Deltagandet ska kopplas samman med pågående hållbarhetsarbete och Östhammars kommuns inriktningsmål: En hållbar kommun. Jacob Spangenberg (C) utses till politisk talesperson i projektet.

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Irmeli Bellander (L), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Ärendebeskrivning

Glokala Sverige är en kommunikationssatsning för att stötta, stimulera och engagera kommuner, landsting och regioner i arbetet med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Projektet är ett samarbete mellan Svenska FN-förbundet och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som pågår under tre år och finansieras av Sida. Under hösten 2018 öppnades upp för nya ansökningar inför 2019. Deltagandet i projektet gäller till och med december 2020.

Ett av Östhammars kommuns inriktningsmål är En hållbar kommun, och vi arbetar redan idag med flera aspekter av hållbarhetsfrågorna. Det finns en tydlig koppling till Agenda 2030-målen. Ett deltagande i Glokala Sverige kan ge kostnadsfria utbildningar för politiker och tjänstemän samt samarbeten med andra kommuner i hållbarhetsfrågor. Det krävs dock en insats från deltagande kommuner i form av tid, engagemang och vissa mindre kringkostnader.

En grov uppskattning av kostnader för Östhammars komuns deltagande är tid för politiker i samtliga nämnder motsvarande ca 200 000 kr, tid för tjänstemän (sammanhållande och från samtliga förvaltningar) motsvarande ca 250 000 kr, samt resor till vissa möten motsvarande ca 20 000 kr, totalt under hela projekttiden fram till december 2020.

Kommunstyrelsen

Vinsterna med ett deltagande bedöms vara kunskaphöjande åtgärder, utbildningar på hemmaplan för samtliga förvaltningar och nämnder, ett stöd i kommunens hållbarhetsarbete, nätverk med andra kommuner samt stöd i utveckling av styrtal, mål och praktiska åtgärder i riktning mot inriktningsmålet en hållbar kommun.

Beslutsunderlag

Underlag från projekt Lokala Sverige

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet 2018-11-20, § 266: "Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att kommunen ska ansöka om att bli pilotkommun i projektet. Om kommunen blir antagen är målet att kommunfullmäktiges utbildningsdagar ska användas till utbildningarna för förtroendevalda samt att nämndernas ledamöter bjuds in. Om kommunen får ett positivt besked efter ansökan ska ärendet behandlas i kommunstyrelsen." Vid sammanträdet avstod Pär-Olof Olsson (M) och Martin Wahlsten (SD) från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beredde ärendet 2019-01-22, § 36. Då fattades även beslut att godkänna att Östhammars kommun omfattas av projektets pressmeddelande om deltagande kommuner. Margareta Widén Berggren (S) yrkade bifall på förslaget att delta i projektet. Pär-Olof Olsson (M) och Martin Wahlsten (SD) yrkade avslag på förslaget att delta i projektet. Ordförande ställde proposition på yrkandena och fann att arbetsutskottet beslutade att bifalla förslaget att delta i projektet. Pär-Olof Olsson (M) och Martin Wahlsten (SD) reserverade sig.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Miljösekreterare Camilla Andersson föredrar ärendet.

Yrkanden

Pär-Olof Olsson (M), Irmeli Bellander (L), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Motivering från Pär-Olof Olsson (M):

Kommunstyrelsen

”Av projekt beskrivningen framgår att ”Glokala Sverige är en kommunikationssatsning för att stötta, stimulera och engagera kommuner, landsting och regioner i arbetet med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling”.

Moderaterna anser att denna typ av satsningar inte bidrar till ett förbättrat miljöarbete i kommunen utan endast kostar skattebetalarna pengar. Kostnaderna beräknas till 450 000:-. Vår uppfattning är att kostnaden sannolikt blir högre med tanke på att antal medarbetare kommer att delta på arbetstid och då inte kan utföra sina ordinarie arbetsuppgifter.

Kostnaden är således minst ett skatteöre eller kostnaden för en medarbetare. I projektbeskrivningen framgår att kostnaden för resor är 20 000:- vilket innebär att projektet är negativt för klimatet.”

Motivering från Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD):

”Vi ansluter oss till Moderaternas och BOAs reservation med följande tillägg: Agenda 2030 är ett projekt för att indoktrinera medborgarna till att älska globalismen och utveckla klimatångest. Detta är en politisk aktivism som kommunen definitivt inte bör ägna sig åt.”

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag mot avslagsyrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutet skickas till

- Samtliga förvaltningschefer
- Samtliga nämndsordföranden
- Samhällsbyggnadsförvaltningen, Cecilia Willén Johansson
- Samhällsbyggnadsförvaltningen Camilla Andersson
- Tekniska förvaltningen, Marcus Jakobson
- Lednings- och verksamhetsstöd, Ida Eklöf

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-188

§ 56. Plan för utökning av solceller i Östhammars kommun till de kommande 5 åren

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta *Femårsplan för att bygga solceller i Östhammars kommun* för installation av solcellsanläggningar på förslagna fastigheter. Beslutet är baserat på att tekniska förvaltningen finansierar installationen med investeringspengar från ofördelade åtgärder för energieffektivisering av fastigheter. Avskrivningen sker i tekniskas driftbudget med ett högre anslag i driftbudgeten, alternativet är annars en förhöjd hyra på objektet.

(Bilaga 1)

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Irmeli Bellander (L), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

I april 2018 fick tekniska förvaltningen i uppdrag från KSAU att utreda ekonomiska aspekter för att bygga solcellanläggningar samt vilka tak på byggnader som Östhammars kommun äger som är lämpliga att placera solceller på. Tekniska förvaltningen lämnade en utredningsrapport om solceller/solfångare till byggnad som ägs av Östhammars kommun.

Ytterligare fick tekniska förvaltningen uppdrag från KSAU att ta fram ett förslag till investeringsplan för de kommande fem åren för att bygga ut solceller i inom kommunens byggnader. I december 2018 lämnade tekniska förvaltningen en förslagsplan till de kommande fem åren för en utökning av solceller i Östhammars kommun. Förslagsplanen inkluderar två perioder, ena gäller för en femårsplanering medan den andra perioden gäller för en treårsplanering efter femårsplaneringen. Tekniska förvaltningen har tagit treårsplanen som reservplan och stöd för femårsplanen.

På KSAU 2018-12-04 fick tekniska förvaltningen i uppdrag att ta fram en beredningsrapport i form av förslagsunderlag inför kommunens beslut. Till KSAU 2019-01-15 lämnade tekniska förvaltningen ett förslagunderlag för att bygga mer solceller i Östhammars kommun till de

Kommunstyrelsen

kommande fem åren. Detta underlag baseras de tidigare rapporterna i ärendet: utredningsrapporten och förslagplanen.

Total budget för installerad solceller för 5 år är cirka 6 000 000 kr.

Beslutsunderlag

- Femårsplan för att bygga solceller i Östhammars kommun.
- Tidigare rapporter i ärendet finns i arbetsrummet (separat handling).

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats i kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-03-20, 2018-05-15 och 2018-12-04, § 281 samt 2019-01-15, § 5. Vid sista tillfället fick tekniska förvaltningen i uppdrag att förtydliga kostnad per objekt i ärendet.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott yrkade Pär-Olof Olsson (M) avslag på förvaltningens förslag. Ordförande ställde proposition på förvaltningens grundförslag mot Pär-Olof Olssons (M) yrkande och fann att arbetsutskottet beslutade att bifalla förvaltningens förslag. Martin Wahlsten (SD) avstod från att delta i beslutet.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Teknisk chef Helen Åsbrink och energi- och driftingenjör Hadel Matty föredrar ärendet.

Yrkanden

Margareta Widén Berggren (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Pär-Olof Olsson (M), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Motivering från Pär-Olof Olsson (M):

”Moderaterna anser att solcellssatsningen inte går att motivera utifrån miljönytta i förhållande till kostnad. Kommunen har under den nuvarande majoritet styre använt skattemedel till olika miljöåtgärder där avsikten uppenbart endast varit att förstärka majoritetens miljöprofil.

Exempel på kostnadsdrivande så kallade miljöåtgärder, Sedumtak, laddhybrider och solceller.

Kommunstyrelsen

Förslaget att anta *Femårsplan för att bygga solceller i Östhammars kommun* kommer om den mycket optimistiska kostnadsberäkningen kosta skattebetalarna minst 1,2 miljoner per år (vid en avskrivningstid på fem år). Drift och underhållskostnader är inte redovisade i utredningen. Detta innebär för att finansiera satsningen krävs en skattehöjning på 2,5 öre eller att två till tre personer sägas upp.

Kommunen ekonomi är mycket ansträngd. Moderaterna gick till val på att värna omsorg, skola och sunda finanser. Vår politik är att varje kostnadsökning utanför välfärdens kärna måste begränsas och där satsningar görs skall nytta vägas mot kostnad.”

Motivering från Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD):

”Sverigedemokraterna yrkar avslag till kommunstyrelsens förslag att anta ”femårsplan för att bygga solceller i Östhammars kommun”. Då det i dagsläget är flertalet kommunalt ägda fastigheter där underhållet av fastigheterna är kraftigt eftersatt. Östhammars kommun har i dagsläget en enorm underhållsskuld som måste prioriteras i första hand. SD tycker att det är viktigare att lägga ett större fokus på underhållskötseln av kommunens alla fastigheter nu, istället för att spendera ett antal miljoner i solceller.”

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag mot avslagsyrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutet skickas till

Tekniska förvaltningen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-852

§ 57. Kommunens årliga rapportering till Vattenmyndigheten

Beslut

Kommunstyrelsen rapporterar Östhammars kommuns arbete enligt åtgärdsprogram för Sveriges vatten avseende år 2018 i enlighet med förslag. Rapporteringen skickas in till Vattenmyndigheten för norra Östersjöns vattendistrikt. (Bilaga 2)

Ärendebeskrivning

I mitten av december 2016 fattade vattendelegationerna i de fem vattendistrikten i Sverige beslut om nya åtgärdsprogram för Sveriges vatten för perioden 2016-2021, i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten. I Sverige infördes vattendirektivet i svensk lagstiftning år 2004 genom 5 kap. miljöbalken, förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön samt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Åtgärdsprogrammet riktar sig till centrala myndigheter, länsstyrelserna och kommunerna som åtgärdsutförare. Programmet redovisar vad kommuner och myndigheter behöver göra för att distriktets vatten ska följa miljökvalitetsnormerna.

Alla kommuner ska enligt åtgärdsprogrammet och Miljöbalken varje år senast den 28 februari rapportera till vattenmyndigheterna hur kommunen arbetat med genomförande av åtgärdsprogrammet inom de åtgärder som ligger under kommunalt ansvar. Östhammars kommun har fått förlängd svarstid till 5 mars 2019.

Rapporteringen har beretts i samverkan mellan Samhällsbyggnadsförvaltningen och Gästrike vatten.

Remissinstans/adress

Rapportering ska göras via Vattenmyndigheternas [webb-verktyg](#) senast 28 februari. Östhammars kommun har fått förlängd svarstid till 5 mars 2019. Inrapportering kan göras av miljösakkunnig efter beslut, som behöver justeras omedelbart på KS 5 mars.

Beslutsunderlag

- Östhammars kommuns rapportering till Vattenmyndigheten för 2018
- Bilaga Åtgärder för kommuner i ÅP Vattendirektivet

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Miljösekreterare Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-33, KS-2019-35

§ 58. Remissyttrande för Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet och preliminära åtaganden. (Bilaga 3)

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Irmeli Bellander (L), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län syftar till att samla prioriterade åtgärder för att minska de klimatpåverkande utsläppen och effektivisera energianvändningen i länet och därigenom öka takten i genomförandet av åtgärder. Det övergripande syftet är att uppnå de nationella miljömålen. Åtgärder i programmet bidrar även till att uppnå den ekologiska dimensionen i flera av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, i synnerhet mål 13, Bekämpa klimatförändringen. Då handlingen Uppsala läns regionala energi- och klimatstrategi ligger till grund för Färdplan för ett hållbart län lämnar Östhammars kommun i detta remissvar yttrande över båda handlingarna.

Som en del av remissen begär Länsstyrelsen att kommunen gör preliminära åtaganden av olika åtgärder för att bidra till en minskad klimatpåverkan. Åtgärderna är i första steg preliminära, för att sedan under hösten leda till fastställda hållbarhetslöften mellan kommunen och länsstyrelsen.

Länsstyrelsen begär yttrande från Östhammars kommun. Frågor som länsstyrelsen önskar synpunkter på:

1. De föreslagna åtgärderna i åtgärdsprogrammet för minskad klimatpåverkan:
  - a. Saknas relevant åtgärd?
  - b. Är åtgärderna utformade så att er organisation kan genomföra aktiviteter inom åtgärderna?
2. Övriga förtydliganden och kompletteringar i åtgärdsprogrammet respektive 1 bilaga 1.

Kommunstyrelsen

3. Länsstyrelsen önskar att respektive organisation gör ett preliminärt åtagande för vilka åtgärder och aktiviteter organisationen vill teckna hållbarhetslöften för.
4. Länsstyrelsen önskar att respektive organisation anger på vilket sätt man önskar samverka inom de åtgärder man preliminärt åtagit sig att genomföra.

Beslutsunderlag

- Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi
- Färdplan för ett hållbart län via [webben](#)
- Remissyttrande

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens arbetsutskotts beredning av ärendet yrkade Pär-Olof Olsson (M) att ”remissvaret måste tydligt signalera att kommunala åtagande som är kostnadsdrivande skall komma att prövas av Kommunfullmäktige.” Ordförande ställde proposition på förvaltningens grundförslag mot Pär-Olof Olssons (M) yrkande och fann att arbetsutskottet beslutade att bifalla förvaltningens förslag. Pär-Olof Olsson (M) reserverade sig.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Pär-Olof Olsson (M) lämnar tilläggsyrkande: Att remissvaret tydligt signalera att kommunala åtagande som är kostnadsdrivande kommer att prövas av Östhammars kommunfullmäktige. Östhammars kommun har till Länsstyrelsen att yttra sig över ”Remissyttrande Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län”.

I kommunen remissvar står inledningsvis att

”Som en del av remissen begär Länsstyrelsen att kommunen gör preliminära åtaganden av olika åtgärder för att bidra till en minskad klimatpåverkan”.

”Åtgärderna är i första steg preliminära, för att sedan under hösten leda till fastställda hållbarhetslöften mellan kommunen och länsstyrelsen”.

Moderaterna anser att remissvaret signalerar och förpliktat kommunen att genomföra åtgärder som kommer att påverka kommunens ekonomi.

Remissvaret måste tydligt signalera att kommunala åtagande som är kostnadsdrivande kommer att prövas av Östhammars kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Moderaterna anser vidare: I samband med ett eventuellt antagande av Regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län måste en ekonomisk redogörelse biläggas beslutet.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag mot tilläggsyrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutet skickas till

- Länsstyrelsen, Uppsala@lansstyrelsen.se märkt med Dnr: 501-1558-2018 och 425-7659-2018
- Tekniska kontoret
- Översiktsplanerare Martin Lindblad

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2017-51

§ 59. Statusläge för översiktsplanarbetet

Beslut

Kommunstyrelsen antar tidplanen och inriktningen på översiktsplanarbetet. (Bilaga 4)

Ärendebeskrivning

Översiktsplanarbetet har sedan början av 2017 varit inriktad på att ta fram en fördjupad översiktsplan över Alunda (FÖP). FÖP-dokumentet har varit på samråd och synpunkter har mottagits från bl.a. länsstyrelsen i Uppsala och Gästrikre vatten. Det har däremot inte skett en internremiss till de andra förvaltningarna på kommunen och dokumentet har inte heller remitterats till omkringliggande eller berörda kommuner. Synpunkterna som mottagits från samrådet består till viss del av påpekanden som samhällsbyggnadsförvaltningen ska tillgodose i planarbetet för att säkerställa en FÖP som kommunen kan ställa sig bakom och som blir till nytta för det framtida arbetet med detaljplaner, exploatering, bygglov och miljöarbete i kommunen. För att kunna tillgodose de inkomna synpunkterna behövs en förlängd tidsram för arbetet med FÖP Alunda.

Utöver arbetet med FÖP är en aktualitetsprövning av den befintliga kommuntäckande översiktsplanen något som bör påbörjas relativt snart. Aktualitetsprövningen skall vara gjord någon gång denna mandatperiod.

Samhällsbyggnadsförvaltningens förslag är en tidsplan som innefattar aktualitetsprövning av den befintliga översiktsplanen, samt en viss revidering av översiktsplanen dels i enlighet med aktualitetsprövningen och dels med att lyfta in fördjupningsarbetet i den kommuntäckande översiktsplanen. Denna tidsplan innebär en viss skillnad i inriktning för översiktsplanarbetet, men bedöms av förvaltningen som mer realistisk med hänsyn till de resurser vi har idag.

Ändringarna prioriterar den kommuntäckande översiktsplanen med målet om att denna skall uppnå en sådan standard att den på ett fullgott sätt kan användas som underlag i det fortsatta arbetet inom alla kommunens förvaltningar samt även ge kommuninvånare en tydlig bild om kommunens viljeinriktning med planarbetet. Genom att fördjupningar implementeras direkt i det kommuntäckande dokumentet uppskattas också att det framtida arbetet med översiktsplanering inklusive de kontinuerliga aktualitetsprövningarna underlättas.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

Tidsplan för översiktsplanarbetet

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen (Cecilia Willén Johansson, Senny Ennerfors, Martin Lindblad och Emma Sundin)

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2010-141

§ 60. Plankostnad för detaljplan för del av Hargshamn 3:7, 2:1 m.fl.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun står för den återstående plankostnaden för att fullgöra vårt åtagande enligt avtal med Jaco Fabriks AB (2013-01-01). Kostnaden uppgår till indikativt 289.000 kr och förslaget finansieras genom medel från kommunstyrelsens oförutsedda kostnader.

Villkoret för beslutet är att det föreligger ett giltigt köpekontrakt mellan Östhammars kommun och köparen av det aktuella markområdet. En förutsättning är vidare att kommunen inte säljer någon mark mellan fabriksområdet och stranden.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har ingått avtal med Jaco Fabriks AB. Avtalet bygger bl.a. på att en ny detaljplan för det aktuella området antas.

För att Östhammars kommun ska kunna fullgöra sina åtaganden enligt avtalet föreslås att den återstående delen av plankostnaden bekostas av kommunen som säljare av fastigheten.

Villkoret för detta är att det föreligger ett giltigt köpekontrakt mellan Östhammars kommun och köparen av det aktuella markområdet.

Beslutsunderlag

- Uppskattad tidsbudget för detaljplanen
- Ursprungligt avtal

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2017-110

§ 61. Yttrande gällande ansökan för ombyggnation av befintlig 70 kV-ledning till 130 kV-ledning mellan Harg och Gråska

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet. (Bilaga 5)

Ärendebeskrivning

Vattenfall Elddistribution AB (Vattenfall) ansöker om tillstånd (s.k. nätkoncession för linje) för ombyggnation av befintlig 70 kV-ledning mellan Harg och Gråska i Östhammars respektive Norrtälje kommun. Ansökan har lämnats till Energimarknadsinspektionen som begär yttrande från bland annat Östhammars kommun innan beslut om tillstånd fattas. Merparten av ledningssträckan befinner sig i Östhammars kommun. Två tidigare samråd har hållits i ärendet.

Sträckningen som ansökan föreslår för den nya ledningen följer befintlig ledningsgata med undantag av Asplund, Hultet och Ängslund där ledningen avviker från befintlig ledning för att hålla längre avstånd till bebyggelsen på dessa platser.

I kommunens yttrande önskar Energimarknadsinspektionen synpunkter på:

- Om ledningen är förenlig med kommunens detaljplaner och områdesbestämmelser.
- Om ledningen passerar nära skolor, förskolor eller annan liknande verksamhet.
- Om ni anser att de skyddsåtgärder sökanden avser vidta är tillräckliga.
- Annan information som ni anser är av betydelse för vår prövning.

Beslutsunderlag

- Yttrande gällande ansökan för ombyggnation av befintlig 70 kV-ledning till 130 kV-ledning mellan Harg och Gråska
- Ansökan till Energimarknadsinspektionen återfinns via deras [webbplats](#)

Beslutet skickas till

- Energimarknadsinspektionen: registrator@ei.se
- Översiktsplanerare Emma Sundin

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-90

§ 62. Remiss gällande detaljplan för del av Fullerö 21:66, Uppsala kommun

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun inte har något att erinra gällande detaljplaneförslaget.

Ärendebeskrivning

Detaljplan för del av Fullerö 21:66 i Uppsala kommun har remiterats till Östhammars kommun eftersom väg 290 mot Österbybruk korsar planområdet.

Förslag finns på att bredda väg 290 med ett extra norrgående körfält fram till en ny planerad cirkulationsplats vid korsningen väg 290/Kometvägen. Gång och cykelvägen längs med väg 290 flyttas längre öster ut men ryms inom planlagt vägområde.

Östhammars kommun har inget att erinra om detaljplaneförslaget. Väg 290 är en statlig väg som tillhör Trafikverket.

Beslutsunderlag

Remisshandlingar finns via Uppsala kommuns [webbplats](#)

Beslutet skickas till

Uppsala kommun, plan- och byggnadsnämnden, SBF.planadministrator@ uppsala.se

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-34

§ 63. Yttrande gällande principer för pendlarparkering i Uppsala län

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet. (Bilaga 6)

Ärendebeskrivning

Region Uppsala arbetar med att ta fram ett dokument med principer för pendlarparkeringar. Principerna är formulerade som åtgärder vid utformning och utrustning av Uppsala läns pendlarparkeringar, som i vissa fall bör genomföras, och i andra fall skall genomföras. Syftet för åtgärderna är att förbättra tillgängligheten, informationen, säkerheten och tryggheten vid pendlarparkeringar. Syftet med Region Uppsalas remiss är att:

- få synpunkter på förslaget till principer för pendlarparkeringar i Uppsala län
- öka engagemanget och kunskapen kring pendlarparkering och hela-resa-perspektivet

Beslutsunderlag

- Yttrande gällande principer för pendlarparkering i Uppsala län
- Remisshandlingar finns via Region Uppsalas [webbplats](#)

Beslutet skickas till

- Översiktsplanerare Emma Sundin
- Översiktsplanerare Martin Lindblad
- Region Uppsala: region.uppsala@regionuppsala.se

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-51

§ 64. Samverkansöverenskommelse mellan Polisen och Östhammars Kommun för tiden 2019-01-01 till 2021-12-31

Beslut

Kommunstyrelsen antar Samverkansöverenskommelse mellan Polisen och Östhammars Kommun för tiden 2019-01-01 till 2021-12-31. (Bilaga 7)

Ärendebeskrivning

Nuvarande samverkansavtal mellan polisen och Östhammars kommun löpte ut vid årsskiftet 2018/2019. För att fortsätta utveckla samverkan inom det brotts-, alkohol- och drogförebyggande arbetet, mellan polisen och Östhammars kommun, behövs ett nytt samverkansavtal tecknas.

Samverkansöverenskommen har till syfte att utveckla samverkan mellan Polisen och Östhammars kommuns verksamheter inom brotts-, alkohol- och drogförebyggande arbete. Samverkan sker inom gemensamt framtagna utvecklingsområden. Målet är att förankra, utöka och fördjupa samverkan och samarbetet mellan kommun och polis. Därigenom ska tryggheten för invånare och verksamma i Östhammars kommun bibehållas på den redan höga nivå som tidigare uppmäts. Samverkan ska utvecklas och ingå i respektive organisations ordinarie verksamhet. Vardera part bär ansvaret för att avtalets intentioner och åtaganden görs kända för berörda medarbetare inom respektive verksamhet. I samverkansöverenskommelsen är definitionen av unga/ungdomar, om inget annat anges, ungdomar upp till 18 år.

Beslutsunderlag

Samverkansöverenskommelse mellan Polisen och Östhammars Kommun för tiden 2019-01-01 till 2021-12-31

Beslutet skickas till

- Polisen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Socialnämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2015-4

§ 65. Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s komplettering av ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun yttrar sig över Svensk Kärnbränslehantering AB:s komplettering av ansökan om tillstånd enligt miljöbalken om utbyggnad och fortsatt drift av SFR i enlighet med Slutförvarsenhetens förslag till yttrande daterat 2019-02-20. (Bilaga 8)

Ärendebeskrivning

SKB lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd för utbyggnad och fortsatt drift av SFR enligt både miljöbalken och kärntekniklagen. I maj 2016 beslutade regeringen att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden ska prövas av regeringen. För att regeringen ska få tillåta verksamheten krävs enligt den så kallade vetorätten i miljöbalken att kommunfullmäktige tillstyrker ansökan. Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt bereder målet åt regeringen.

SKB lämnade den 19 december 2018 in en komplettering av ansökan till mark- och miljödomstolen. Östhammars kommun har getts tillfälle att senast den 20 februari 2019 yttra sig över handlingarna i kompletteringen. Kommunen har begärt och beviljats förlängd svarstid till den 2019-03-06.

Beslutsunderlag

- SKB:s komplettering av ansökan den 19 december 2018 via SKB:s [webbplats](#)
- Slutförvarsenhetens förslag till yttrande daterat 2019-02-20

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

- Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt mmd.nacka.avdelning3@dom.se
- Utredare slutförvarsenheten Anna Bergsten och enhetschef Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2017-647

§ 66. Verksamhetsberättelse och bokslut för slutförvarsorganisationen 2018

Beslut

Kommunstyrelsen antar verksamhetsberättelse och bokslut för slutförvarsorganisationen 2018 och överlämnar densamma till Riksgälden. (Bilaga 9)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun ansöker sedan 2018 hos Riksgälden om medel ur kärnavfallsfonden för att bedriva granskning och delta i beslutsprocesserna gällande nyetablering av slutförvar för använt kärnbränsle (Kärnbränsleförvaret) samt utbyggnad av befintligt slutförvar för låg- och medelaktivt driftavfall (SFR). För verksamhetsåret 2018 söktes dock medel hos Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). Ansökan för 2018 beviljades 2017-12-20.

Möjligheterna att söka medel finns angivna i lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter samt förordningen (2017:1179) om finansiering av kärntekniska restprodukter.

Verksamhetsberättelse och bokslut ska vara inlämnat till Riksgälden senast tre månader efter verksamhetsårets slut. Förvaltningen har lämnat begäran om uppskov till 2019-04-10 till Riksgälden.

Beslutsunderlag

- Strålsäkerhetsmyndighetens beslut att bevilja medel 2017-12-20
- Verksamhetsberättelse och bokslut för slutförvarsorganisationen 2018, utan bilder
- Ekonomiskt utfall

Beslutet skickas till

- Riksgälden: Karnavfallsfinansiering@riksdagen.se
- Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren

Kommunstyrelsen

Dnr REV-2018-6, KS-2018-792

§ 67. Yttrande över revisionens granskning av budgetprocess och prognossäkerhet

Beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig enligt följande:

Ledning och verksamhetsstöd får i uppdrag att se över processerna för budget och budgetuppföljning utifrån de rekommendationer som ges i rapporten. Arbetet ska vara genomfört senast 2019-12-31.

Detta sker genom att:

- Se över och förtydliga de styrdokument som avser verksamhets- och ekonomistyrning samt tillhörande riktlinjer.
- Samordna och förbättra den information som ges på intranätet samt i Stratsys.
- Detta arbete ska ske i samarbete med nämnderna

Ärendebeskrivning

Bakgrund

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna kring budgetprocess och prognossäkerhet.

Syftet är att granska om processerna är anpassade till kommunens behov av att planera och följa upp verksamheten i enlighet med de planer och budgetar som finns. Granskningen inriktas på;

- Finns det väl beskrivna och tydliga processbeskrivningar
- Tillämpas processerna som det är tänkt
- Är de ändamålsenliga och leder till önskat resultat

Sammanfattning

Rapporten visar en brist på tillräckligt tydliga övergripande processbeskrivningar. Dessutom behöver vi förbättra den information som ges på intranätet samt i de anvisningar som finns i Stratsys.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Kommunrevisionens skrivelse 2018-10-30, granskning av budgetprocess & prognossäkerhet
- Nämndernas yttranden

Ärendets behandling

Nämnderna har lämnat yttranden: barn-och utbildningsnämnden 2018-12-13, § 156, bygg och miljönämnden 2019-01-30, § 6, socialnämnden 2018-12-05 § 164, kultur- och fritidsnämnden 2019-02-07 § 10.

Beslutet skickas till

- Kommunrevisionen
- Samtliga nämnder
- Lednings- och verksamhetsstöd, ekonomi
- Administrativ chef Linn Sunnelid
- Ekonomichef Tony Wahlberg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-855, REV-2019-1

§ 68. Yttrande över revisionens granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens ärendebeskrivning och överlämnar det som sitt yttrande till revisionen.

Ärendebeskrivning

KPMG har på uppdrag av Östhammars kommuns revisorer granskat kommunens arbete med lokalförsörjning och fastighetsunderhåll. Tekniska förvaltningen deltog i flera intervjuer och har tagit del av rapporten. Tekniska förvaltningen anser att innehållet i rapporten är korrekt samt att fakta stämmer. Vi ställer oss bakom de rekommendationer som KPMG anger i sin rapport. Samtliga fyra rekommendationer pågår eller är planerade att utföras inom närtid.

Beslutsunderlag

Kommunrevisionens skrivelse 2018-11-29, granskning av lokalförsörjning och fastighetsunderhåll

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Dnr REV-2018-4, KS-2019-76

§ 69. Svar på skrivelse från revisionen angående kommunens fordon

Beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig enligt nedanstående:

Tekniska förvaltningen ska ta fram en fordonspolicy gällande samtliga fordon. Den ska vara klar under våren.

Gällande hur lång körsträcka våra laddhybridbilar går på el respektive fossilt bränsle, går det inte att ta fram någon exakt siffra på det. Dessa bilar går 4 mil på el vid fulladdat batteri, om man kör mjukt och försiktigt. Vid något aktiv körning minskar den sträckan avsevärt. Många start/stopp under körsträckan per laddningstillfälle har en stor inverkan i sammanhanget. Med hänsyn tagen till ovanstående ligger vi någonstans mellan 20-30% eldrift på våra laddhybridbilar.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har fått en skrivelse om leasingbilar och utifrån denna lämnat en rekommendation om att fastställa regler och rutiner och hur fordonen får användas samt bett om ett klagörande kring hur stor andel av laddhybridernas körning som drivs av el respektive fossilt bränsle.

Beslutsunderlag

Kommunrevisionens skrivelse 2018-11-29 angående kommunens fordon

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Dnr REV-2018-9, KS-2018-887

§ 70. Svar på skrivelse från revisionen angående vattenmätare i verksamhetslokaler

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens ärendebeskrivning och överlämnar det som sitt yttrande till revisionen.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har ställt följande fråga: ”Finns vattenmätare i samtliga verksamhetslokaler/samhällsfastigheter som kommunen äger, d.v.s. betalar kommunen till Gästrike vatten för all förbrukning?”

Tekniska förvaltningen har lämnat följande svar:

Det finns vattenmätare i samtliga av våra fastigheter och förbrukningen betalas till Gästrike Vatten AB.

Undantag från ovanstående är Snesslinge och Ekeby skolor där det finns egna brunnar.

Beslutsunderlag

Kommunrevisionens skrivelse 2018-11-29 angående vattenmätare i verksamhetslokaler

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen

Kommunstyrelsen

Dnr REV-2018-10, KS-2019-77

§ 71. Svar på skrivelse från revisionen angående Karö våtmark

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom skrivelse från kommunledningsförvaltningen och Gästrike Vatten AB, daterad 2019-02-25 och överlämnar det som sitt yttrande till revisionen. (Bilaga 10)

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har i skrivelse 2018-11-29 ställt frågor gällande Karö Våtmark. Revisionen vill ha en redogörelse kring projektet Karö Våtmark utifrån såväl praktiska, ekonomiska som tidsmässiga aspekter. En frågeställning som särskilt lyfts är om projektets driftskostnader täcks av skattemedel eller om finansiering sker inom ramen för VA-taxan.

Beslutsunderlag

- Kommunrevisionens skrivelse 2018-11-29 angående Karö våtmark
- Skrivelse från kommunledningsförvaltningen och Gästrike Vatten AB, daterad 2019-02-25

Beslutet skickas till

- Kommunrevisionen
- Tekniska förvaltningen
- Gästrike Vatten AB

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-100

§ 72. Ändring i delegering i personalfrågor

Beslut

Kommunstyrelsen antar delegationsordning i personalfrågor. (Bilaga 11)

Ärendebeskrivning

Revidering av kommunövergripande delegation i personalfrågor.

Ändringarna i korthet:

- **Ändrad organisation** inom kommunledningsförvaltningen.
- Höjd beloppsgräns för samråd kring lön, från 40 tkr till **45 tkr**.
- Tillägg att förvaltningschef för berörd förvaltning har rätt att **vidaredelegera** beslut om lön vid studieledighet.
- Att LVS gör stickprovskontroller är borttaget. Ingår inte i nuvarande interna kontrollplan.

Beslutsunderlag

D delegationsordning i personalfrågor.

Beslutet skickas till

- Samtliga förvaltningschefer
- Förhandlingschef Birgitta Kraft
- Lednings- och verksamhetsstöd, webbredaktör för publicering på Ines

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-112

§ 73. Ändring i delegationsordning för kommunstyrelsen

Beslut

Kommunstyrelsen fastställer reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen. (Bilaga 12)

Ärendebeskrivning

Att delegera innebär att överflytta beslutanderätt. Delegering kan ske både från kommunfullmäktige till nämnd och från nämnd till utskott, en ledamot eller en ersättare och en anställd i kommunen. Den som får beslutanderätten kallas delegat. Kommunstyrelsens delegering dokumenteras i en delegationsordning. Delegationsordningen har setts över utifrån ändringar i verksamheten som gjort att vissa ärendetyper behöver ändras. Samtidigt har övriga ändringsbehov identifierats. Följande ändringar föreslås:

- Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal delegeras till kommundirektör med ersättare administrativ chef. I samband med att dataskyddsförordningen trädde i kraft uppstod behov av att teckna så kallade PUB-avtal. För att skapa en smidigare handläggning av dessa ärenden föreslås en delegation. Dataskyddslagstiftningen reglerar inte vem som ska signera PUB-avtal, bara att den personuppgiftsansvarige är ansvarig för att avtalen finns. Rätten att teckna PUB-avtal kan alltså delegeras.
- Myndighetsprövning av begäran om utlämnande av allmän handling hos kommunstyrelsen har tidigare varit delegerat till kommunjurist och förvaltningschefer med ersättare kommundirektör. Kommunjurist finns inte kvar som roll i organisationen. Förslaget innebär att kommunarkivarie får fatta beslut angående arkiverade handlingar och att chef inom respektive enhet får fatta beslut om handlingar inom enheten. En hänvisning till gällande riktlinjer införs också.
- Avgöra om ett besvär kommit in i rätt tid samt avvisa för sent inkommet överklagande har varit delegerat till kommunjurist. Förslag att ändra till kommunkonferens.
- Polisanmälan av brott mot kommunen föreslås förtydligas. Det är i nuvarande form delegerat till kommundirektör och förvaltningschefer. Kommundirektör är förvaltningschef inom kommunledningsförvaltningen. Förslaget innebär att kommundirektör blir ersättare till övriga förvaltningschefer.

Kommunstyrelsen

- Beslut om ansökan om medel till utvecklingsprojekt från utvecklingsgrupperna har varit delegerat till chef för strategienheten. Denna roll finns inte kvar så förslaget är att ändra till kommundirektör.
- Försäljning bostadstometer och industritomter är delegerat till teknisk chef. Förslag att lägga till en kommentar att samråd ska ske i MEX-gruppen innan beslut fattas.
- Anskaffningsbeslut av budgeterade medel upp till 800 000 kronor har förtydligats angående att upphandlingschef fattar beslut inom kommunstyrelsens verksamheter och förvaltningschef på respektive nämnd för den nämndens område.
- Anskaffningsbeslut av budgeterade medel över 800 000 kronor har ändrats så att KSAU hanterar kommunstyrelsens ärenden och respektive nämnd sina ärenden.
- Tilldelningsbeslut i upphandlingar föreslås kompletteras med en ersättare: kommundirektör.
- Fatta beslut i ärenden som gäller anskaffning av batterier till elfordon i kommunens gemensamma fordonspark föreslås tas bort. Detta styrs av riktlinjer gällande avrop och behöver inte längre finnas med som ärende i delegationsbestämmelserna.
- Under rubriken Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden har fyra ärenden lagts till: fullmakt att besluta om VMA, besluta om plan för hantering av extraordinär händelse, besluta om utbildnings- och övningsplan för förtroendevalda och anställda för att kunna lösa uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid samt besluta om säkerhetsklassning av personal. Ändringarna införs till följd av de två överenskommelserna mellan SKL och MSB om lagen om extraordinära händelser och civilt försvar som tecknades 2018.
- Trafikuppgifter har förts över till bygg- och miljönämndens arbetsutskott genom en ändring i reglementena. Detta ska därför inte finnas i kommunstyrelsens delegationsordning.

Beslutsunderlag

Förslag till delegationsordning för kommunstyrelsen. Ändringar är markerade med röd text och borttag är även markerat med överstrykning.

Beslutet skickas till

- Lednings- och verksamhetsstöd, webbredaktör för publicering på Ines

Kommunstyrelsen

- Samtliga enheter under kommunstyrelsen
- Samtliga chefer under kommunstyrelsen
- Samtliga förvaltningschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-

§ 74. Val till diskussionsgrupp om utredning av idrottsanläggningar i Östhammars tätort

Beslut

Jacob Spangenberg (C) utses till kommunstyrelsens representant i diskussionsgrupp om utredning av idrottsanläggningar i Östhammars tätort.

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Irmeli Bellander (L) och Lars O Holmgren (BoA) reserverar sig mot beslutet till förmån för Pär-Olof Olssons (M) yrkande.

Ärendebeskrivning

Diskussionsgrupp om utredning av idrottsanläggningar i Östhammars tätort ska samla föreningar i tätorten och berörda förtroendevalda och tjänstemän inom kommunen. Gruppens arbete kommer ledas av kultur- och fritidsnämndens ordförande. Även andra vice ordförande Maria Nyström (KD) samt tjänstemän deltar.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Ordförande kultur- och fritidsnämnden Jonas Lennström (S) föredrar ärendet.

Yrkanden

Pär-Olof Olsson (M) yrkar

- Att inte utse Jacob Spangenberg
- Att diskussionsgruppen inte tillsätts
- Att extern utredning upphandlas i enlighet med tidigare yrkande.
- Att utredningen finansieras inom befintlig ram för KoF

Motivering från Pär-Olof Olsson (M):

Moderaterna har i budget 2018 yrkat

”Att Kultur och fritidsnämnden får ett tillfälligt anslag på 450 000 för att anlita extern konsult för en utredning om bättre nyttjande av kommunens idrottshallar samt behov av nya hallar”.

Kultur och Fritidsnämnden redovisar ett överskott på 6,5 miljoner 2019.

Kommunstyrelsen

Moderaterna vidhåller att en extern utredning är första steget i en process för att se över behov/kostnader för kommunens idrottsanläggningar.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på förslaget att Jacob Spangenberg (C) utses till kommunstyrelsens representant i diskussionsgrupp om utredning av idrottsanläggningar i Östhammars tätort mot Pär-Olof Olssons (M) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla förslaget att utse Jacob Spangenberg (C) till representant i gruppen.

Beslutet skickas till

Kultur- och fritidsförvaltningen

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2018-756

§ 75. Val till kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta

Beslut

Kommunstyrelsen bekräftar följande organisationers val av ledamöter och ersättare:

Organisation	Ledamot	Ersättare
Demensföreningen		
DHR (De handikappades Riksförbund)		
FF (Finsk förvaltningsgrupp)		
FUB (Riksförbund för Utvecklingsstörda barn- och ungdomar)		
HRF (Hörselskadades förening)	Birgitta Burman Johansson	Louise Westerberg
Neuroförbundet (Stoke, MS & Parkinson)		
R (Reumatikerförbundet)		
SDF (Diabetesföreningen)		

Ärendebeskrivning

Enligt reglemente ska kommunstyrelsen fastställa antal ledamöter och ersättare från handikapp och pensionärsorganisationer i kommunen som ska ingå i rådet. Organisationerna som ingår i rådet ska lämna sina förslag på ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen som bekräftar valen.

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag[Reglemente](#) för Kommunala pensionärsrådet och kommunala rådet för funktionsnedsatta**Ärendets behandling**

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2018-11-28 utsågs Margareta Widén Berggren (S) till representant från kommunstyrelsen samt ordförande i rådet. Fastställande av antal ledamöter och ersättare från organisationer samt bekräftelse av organisationernas nominerade ledamöter och ersättare hänsköts till nästa sammanträde med kommunstyrelsen.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2019-01-29 fastställdes vilka organisationer som tilldelades en ledamot och en ersättare var i rådet för pensionärer och funktionsnedsatta.

Kommunstyrelsen bekräftade även följande organisationers val av ledamöter och ersättare:

Organisation	Ledamot	Ersättare
AA (Astma- och allergiföreningen)	Christina Hermansson Norberg	
HLF (HjärtLung föreningen)	Siv Westerberg	
PRO Alunda	Roger Norén	Gunilla Gustafsson
PRO Dannemora	Ingrid Högman	Börje Kvist
PRO Gimo	Sven-Erik Wermenstam	Bengt Pettersson
PRO Hargshamn	Arto Tanskanen	Kurt Eriksson
PRO Öregrund	Monica Jansson	Wirginia Hellman
PRO Östhammar	Lars Erik Nyström	Kaija Nyström
RSMH (Riksförbundet för Social och Mental Hälsa)	Agneta Eriksson	Birgitta Mattsson
SPF Havsörnen	Maud Pilström	Karin Olofsson
SPF Jernet	Inger Ganea	Maj-Britt Burman
SPF Rospiggen	Zelwi Vogler	Elisabeth Wedholm

Kommunstyrelsen

		Mattsson
SRF (Synskadades förening)	Bengt Sjöberg	Einar Blomqvist

Återstår att bekräfta val av ledamöter och ersättare för de organisationer som inte inkom med nomineringar till föregående sammanträde.

Beslutet skickas till

- Organisationer i rådet
- Valda ledamöter och ersättare
- Sekreterare för rådet Kersti Ingemarsson
- Administratör Troman Hanna Hornej

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-126

§ 76. Rapport om Östhammars kommuns internationella arbete 2018

Beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av rapporten.

Ärendebeskrivning

Föreligger årlig rapport för kommunens internationella arbete 2018 till kommunstyrelsen med beskrivning av projekten, ekonomi samt nedlagd tid för tjänstemän och politiker.

Beslutsunderlag

Östhammars kommuns internationella arbete – 2018, daterad 2019-02-18

Beslutet skickas till

Stefan Edelsvärd

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-127

§ 77. Rapport från upphandlingsenheten

Beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av rapporten.

Beslutsunderlag

Rapport från upphandlingsenheten under perioden 2018-11-15 – 2019-02-22.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-

§ 78. Rapport från slutförvarsenheten

Beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av rapporten.

Beslutsunderlag

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2019-03-05, Rapport från Slutförvarsenheten till KS för perioden 2019-01-29 – 2019-04-02

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-45

§ 79. Delegationsbeslut, tilldelningsbeslut

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Nedanstående lista redovisar fattade tilldelningsbeslut, avbrytanden och överprövningar 6 november 2018 t o m februari 2019 delegation för upphandlingschef Inger Modig Lind

Beslutsdatum	Ärende	Belopp	Upphandling
2018-11-06	Tilldelningsbeslut	426.000 SEK	Revisionstjänster i Östhammars kommun. Revisionen har genomfört och utvärderat upphandlingen och anbuden. Leverantör: KPMG
2018-11-06	Tilldelningsbeslut	152.220 SEK	Biblioteksutrustning, Bibliotheca a/s Brändby
2018-11-08	Tilldelningsbeslut	1 290 351 SEK	Företagshälsovård, Länshälsan i Uppland AB
2018-11-14	Tilldelningsbeslut	141 725 SEK	Blommor, Blomstershopen i Östhammar
2018-11-15	Tilldelningsbeslut	248 800 SEK	Tömning av dagvattenbrunnar, Skadeservice i Östhammar AB
2018-11-20	Tilldelningsbeslut		Specialbuss till stödboendet Bojen med verksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning, Upplands Motor AB
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Bilvårdsprodukter, Smartab
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Försäkring avseende byggsäkerhet, konsultansvar och motor.
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Snötransporter Alunda 1. Stavby Åkeri AB 2. Mikael Eriksson Åkeri AB 3. B-O Johansson
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Snötransporter, Gimo/Hökhuvud 1. Stavby Åkeri AB 2. B-O Johansson

Kommunstyrelsen

			3. Mikael Eriksson Åkeri AB
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Snötransporter, Öregrund 1. Stavby Åkeri AB 2. B-O Johansson 3. Gräv och skärgårdsservice AB
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Snötransporter Österbybruk/Dannemora 1. Stavby Åkeri AB 2. Mikael Eriksson Åkeri AB 3. B-O Johansson
2018-12-06	Tilldelningsbeslut		Snötransporter Östhammar/Hargshamn/Norrskedika 1. Stavby Åkeri AB 2. Mikael Eriksson Åkeri AB 3. B-O Johansson
2018-12-12	Tilldelningsbeslut	255 438 SEK	Programvaror och molntjänster 2016, avrop från SKL, Autodesk/autocad Dustin AB
2018-12-17	Avbrytande		Programvaror och molntjänster 2016, avrop från SKL, Avropet avseende autocad avbryts då felaktig programvara offererats.
2018-12-14	Tilldelningsbeslut		Programvaror och molntjänster 2016, avrop från SKL Kommentus avseende Stratsys
2019-01-07	Tilldelningsbeslut	2 160 000 SEK	Skolläkare, Medikonsult Sälldin Dahlberg AB
2019-02-01	Tilldelningsbeslut		Bemanningspersonal inom vård, omsorg och skola. Fysioterapeut: AB Prime care, Medkomp vård bemanning AB, Ab Big Care. Skolsjuksköterskor: Addus Care AB, Bonliva AB, Eskilstuna omsorg och behandling AB. Allmän och specialiserad sjuksköterska: Sjukvårdskonsulterna 2 link AB, Läkare leasing Sverige AB, Svensk vårdsupport sjuksköterske AB, Addus Care AB, Bonliva AB.

Kommunstyrelsen

			Arbetsterapeut: AB Prime Care, Medkomp vård bemanning AB, AB Big Care.
2019-02-12	Avbrytande		Upphandling avseende profilprodukter avbryts då brister finns i upphandlingsunderlaget. Ny upphandling kommer att annonseras snarast möjligt.
2019-02-14	Tilldelningsbeslut		Ramavtal Elkonsulttjänster. 1. ÅF Infrastructure AB 2. Bjerking AB 3. E 60
2019-02-14	Tilldelningsbeslut		Skoladministrativt system, Tieto Sweden AB

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-11

§ 80. Delegationsbeslut, tillfällig markupplåtelse 2019

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-01-21	Carina Hemlin Karlsson	Knallemarknad Gimo torg, vår och höst / Gimo IF Fotboll
2019-02-20	”	Isbanetävling Klackskärs camping Östhammar 24 februari / Östhammars Motorklubb

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-117

§ 81. Delegationsbeslut, bostadsanpassningsbidrag

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Nr 1 – 8 under perioden 2019-01-01 – 2019-01-31, 2019-01-01 - 2019-01-31 har vi utbetalat 96.600 kr.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut bostadsanpassningsbidrag 2019

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-119

§ 82. Delegationsbeslut, parkeringstillstånd 2019

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-01-31	Lena Rudolfsson	2 stycken parkeringstillstånd är utfärdade till privatpersoner mellan 2019-01-01 – 2019-01-31 Och 1 avslag av ansökan har gjorts.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut parkeringstillstånd 2019

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-118

§ 83. Delegationsbeslut, tomtförsäljning

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Delegationsbeslut enligt KS § 87/2004 Tomtförsäljning. Ingen tomtförsäljning under januari 2019.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-29

§ 84. Delegationsbeslut, inhyrning av lokaler

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-01-02	Andreas Järvenpää	Ulrikskatan 16, Östhammar

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-29

§ 85. Delegationsbeslut, uthyrning av lokaler

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Delegat	Ärende
2019-01-02	Andreas Järvenpää	Köpmangatan 8 A, Gimo

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-

§ 86. Delegationsbeslut, yttranden i markfrågor

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut – Yttranden i markfrågor 2018 har lämnats till Bygg- och miljönämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-60

§ 87. Delegationsbeslut, personalärenden**Beslut**

Kommunstyrelsen tar del av delegationsbesluten.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Förvaltning	Enhet
2018-12-03 – 2019-01-04	Barn- och utbildningsförvaltningen	Frösåkersskolan
2018-12-21	Kommunledningsförvaltningen	Upphandlingsenheten
2018-06-26 – 2018-11-08	Barn- och utbildningsförvaltningen	Öregrunds skola
2018-04-23 – 2018-11-01	Barn- och utbildningsförvaltningen	Förskolan Skutan
2019-01-21	Kommunstyrelsen	Lednings och verksamhetsstöd

Beslutsunderlag

Publiceras separat i arbetsrummet, förteckning över delegationsbeslut i personalfrågor

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-45

§ 88. Delegationsbeslut, kostnadsreglering för bygglov- och bygganmälan gällande ideell förening

Beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av delegationsbeslutet.

Ärendebeskrivning

Alunda SK har ansökt om bygglov för container/förråd på Marmavallen i Alunda, intill Idrottsvägen, Marma 1:67. Föreningen uppfyller Kultur- och fritidsnämndens normer för föreningsbidrag och beviljas därför avgiftsbefrielse. Beslut fattat av utvecklingsledare Peter Jansson.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-17

§ 89. Anmälningssärende, information om rapport från inspektion av överförmyndare/överförmyndarnämnd

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsen Stockholm rapport 2019-01-22: Rapport från inspektion den 3 oktober 2018 av Överförmyndarnämnden för Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby och Heby kommuner.

Protokollsutdrag från överförmyndarnämndens sammanträde 2019-02-18

Kommunstyrelsen

Dnr

§ 90. Anmälningssärende, mötesanteckningar från Trygg i Östhammars kommun

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Mötesanteckningar från Trygg i Östhammars kommun 2019-02-15

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2019-113

§ 91. Anmälningssärende, redovisning från Närvård i samverkan

Beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av handlingar från närvård i samverkan.

Beslutsunderlag

- Närvård i samverkan – redovisning av Närvård i samverkan i Östhammars kommun mandatperioden 2015-2018
- Närvård i samverkan – verksamhetsberättelse 2018
- Verksamhetsplan närvårdssamverkan Östhammars kommun 2019

Fem årsplan för att bygga solceller i Östhammars kommun

Resultatet för antalet solceller uppskattad kostnad och pay-off tiden har redovisats i tabell 1.

Tabell 1. Femårsplanering

Objekt	Antal solceller	Uppskattad kostnad [Material+Installation] [Kr], exkl. moms	Bidrag 30 %	Uppskattad kostnad [Kr] efter bidrag, exkl. moms	Åtgärder för underhåll	preliminär kostnad för åtgärda taket (Kr)	Planerat År	Pay/off tiden [år]	Kommentar	Uppskattad hyrs förhöjning i tio år (kr)/år, exkl. moms
Pålkällan	48	236 107	70 832	165275	Falsat bandtäckt plåttak (nytt tak) livslängd 25 år.		2019	10	Genomförs under året	18 841
Edsvägen 16	571	2 428 571	728 571	1 700 000	Nytt tak 2014		2020	8		193 800
Kommunförrådet i Österbybruk	60	300 000	90 000	210 000	Två tak ny lagt tegeltak och den andra är plåttak. Inget problem med taket men det finns säkerhetsåtgärder behöver man göra för underhåll personal innan solcell installation. 1-betongpannor på högdelen är inte spikat och väggfästen till fasadstegen är lösa.	50 000	2021	9		23 940
Brandstation/polis i Östhammar	246	705 000	211 500	493500	Brandsidan: bandtäckt plåttak 1-taket behöver målas om snarast. 2-Rännor ovan entré bör rensas. 3-infästningen av snörasskydd som är utförd med genomgående bult och sannolikt har orsakat läckage i takfoten. 4-behöver det tak förstärkning? Ambulassidan: Bandtäckt plåttak 1-många mindre rostskador och repor, troligtvis både från taksnotning under åren. 2-infästningen av snörasskyddet som på den andra byggnaden.	200 000	2021	8	Polisstationen ska byggas ut och delar av befintlig station ska rivas. Omklädningsrum på räddningstjänsten ska byggas om. Solceller genomförs i samband med ombyggnationerna som beräknas färdiga ca 2021.	57 000
Vallonskolan	336	977 000	293 100	683900	Trea tegeltak grupper 1,2,3, uppskattad livslängd på 30 år		2022	10	Preliminärt. Beroende på beslut angående skolorna i Gimo. Ombyggnation av matsal vallon, Hammarskolan etc.	147 638
	236	696 000	208 800	487200						
	52	177 100	53 130	123 970						

Kajen 7	28	142 857	42 857	100 000	Nytt tak (2017)		2023	10	Kajen 7 - nybyggd. Solcellsin- stallation görs 2023 efter genomförd garantibesik- ning.	11 400
Total för fem år planering		5 662 635	1 698 790	3 963 845		250 000				

En potential för en installation för de 6 byggnaderna låg på 470 kW med en uppskattad årsproduktion på drygt 407MWh/år. Den årsproduktionen utgör cirka 27 % av de 8 byggnadernas nuvarande el-användning vilket motsvarar en sänkning på koldioxidutsläppet med 40 ton/år. Beräkning av effekt (kW) och energi (kWh) för solceller varierar från en solcellsleverantör till en annan och detta beror på effekten på solceller samt total antal timmar under året.

Kostnaderna som visas i tabellen gäller för material, arbete och taklagning. Detaljerad beräkning genomfördes innan arbetet sattes igång.

Solceller och installationskostnader i detta läge är uppskattat och baserat på det senaste året. Vid kontakt med flera solcellsleverantörer och konsulter kunde man få fram de preliminära uppskattade kostnaderna för att bygga solcellsanläggningar. Dessutom kunde man beräkna av pay-off tiden på var och en av anläggningarna.

Priserna varierar från leverantör till leverantör vilket beror på typ av solceller, typ av tak, tekniken som ska användas för att fästa solceller på taket, effekten av solcell, storleken på anläggning och timpris för arbetet.

Regeringen har tagit beslut om ett investeringsstöd till solceller gällande företag, offentliga- och privata organisationer samt privatpersoner. Från och med 1 januari 2018 är stödet 30 % för alla.

Rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2018

De fem vattenmyndigheterna i Sverige har beslutat om åtgärdsprogram för vattenförvaltningscykeln 2016 - 2021. Programmen riktar åtgärder till 11 centrala myndigheter och till samtliga länsstyrelser och kommuner. Vattendirektivet har införts i svensk lagstiftning via Miljöbalken 5 kap, Miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsförvaltning och syftet är att få bättre vattenkvalitet i både sötvatten, grundvatten och kustvatten.

Utöver att genomföra de myndighetsspecifika åtgärderna ska myndigheterna, länsstyrelserna och kommunerna årligen rapportera till de fem vattenmyndigheterna om genomförandet av åtgärderna, den så kallade återrapporeringen.

OM ÅTGÄRDERNA

Sveriges kommuner berörs av åtta åtgärder i programmet. Syftet med den årliga rapporteringen är att säkerställa att miljökvalitetsnormerna följs för de vattenförekomster och ansvarsområden som ligger inom myndigheternas/ kommunernas verksamheter.

Återrapporeringen omfattar de insatser som utförts i enlighet med de uppdrag som preciserats i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016 - 2021, med syfte att miljökvalitetsnormerna för vatten ska följas. Rapporteringen möjliggör vattenmyndigheternas bedömning av åtgärdernas effekt i relation till de miljökvalitetsnormer som ska följas.

För att bättre följa framstegen i åtgärdsarbetet och för att förbättra kopplingen till effekter i miljön kommer både kvantitativa och kvalitativa underlag att behöva rapporteras in från åtgärdsmyndigheter och kommuner. Återrapporeringen av genomförda åtgärder behövs även för att Sverige ska kunna genomföra rapporteringar av åtgärdsprogrammets genomförande till EU-kommissionen.

ALLMÄNT OM ENKÄTEN

Vattenmyndigheterna önskar ett samlat svar från kommunen via kommunstyrelsen. Rapporteringen är indelad i 4 delar där:

- **Del 1** handlar om **miljötillsyn** och riktas i huvudsak till kommunens *förvaltning för miljöfrågor*.
- **Del 2** handlar om **dricksvattenskydd och vattenuttag** och riktas i huvudsak till kommunens *dricksvattenproducent*.
-

- **Del 3** handlar om **fysisk planering** och riktas i huvudsak till kommunens *förvaltning för planeringsfrågor*.
- **Del 4** handlar om **dagvatten och vatten- och avloppsvattenplaner** och riktas både till kommunens *förvaltning för tekniska frågor* samt *förvaltningen för planeringsfrågor*.

ANDRA DELAR SOM INGÅR I KOMMUNENS RAPPORTERING

Rapportering kring åtgärder kopplande till fysisk planering sker via Boverkets Plan- och byggenkät som skickas separat till respektive kommun. För att undvika dubbelrapporteringen kommer vattenmyndigheterna även att hämta underlag från följande återrapporteringar:

- Naturvårdsverket. [Enkät om Miljöbalkstillsyn](#) 2018 för verksamhetsåret 2017 (Åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)
- Boverket: [Plan- och Byggenkäten](#) 2018 (Åtgärd 6)
- Kemikalieinspektionen: Återrapporering av tillsyn hantering av växtskyddsmedel (Åtgärd 2)

LISTA PÅ DE 8 ÅTGÄRDER SOM BERÖR KOMMUNER

Se samtliga 8 åtgärder som berör kommunen, inklusive samband med nationella och regionala myndigheters insatser och åtgärder, i bilaga.

Enkätfrågorna

Östhammars kommuns och Gästrike vattens svar i blått samt siffror i rutor.

Har enkäten förankrats i kommunstyrelsen?

Har enkäten förankrats i kommunstyrelsen?

- Ja
- Nej

Del 1. Miljötillsyn (åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)

1. Har miljö kvalitetsnormerna för vatten använts som prioritering i kommunens behovsutredning?

- I behovsutredningen är miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- I behovsutredningen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- Kommunen har inte gjort någon behovsutredning

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Omorganisation inom kommunen har försenat behovsutredningen.

2. Har miljö kvalitetsnormer för vatten använts som prioritering i planering av den egeninitierade tillsynen i kommunens tillsynsplan?

- I tillsynsplanen är miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- I tillsynsplanen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- Kommunen har inte gjort någon behovsutredning

Kommentera hur ni arbetar med detta:

För 2018 och tidigare har områden för inventering av enskilda avlopp och liknande insatser, baserats på miljö kvalitetsnormerna och ekologisk status. Övrig miljö tillsyn har inte lika tydlig koppling till miljö kvalitetsnormerna. Vi bedömer att liknande prioritering kommer göras även för verksamhetsåret 2019.

3. Hur många tillsynsobjekt av nedanstående verksamheter har kommunen tillsyn över?

Hämta uppgifterna om tillsynsbehov från kommunens behovsutredning enligt §6 miljö tillsynsförordningen (2011-13) .

Tillståndspliktig (B) djurhållning

Antal objekt

0

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

0

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

Anmälningsskyldig djurhållning (C), uppskattat antal

Antal objekt

7

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

4

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

4

Djurhållning och/eller växtodling (U), uppskattat antal

Antal objekt

110

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

20

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

10

Hästgård * uppskattat antal

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

Antal objekt

55

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

2

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

2

Avloppsreningsanläggning >2000 pe

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

Avloppsreningsanläggning >200 pe

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

Avloppsreningsanläggning 26-200 pe, uppskattat antal

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

Avloppsledningsnät*

*Med avloppsledningsnät avses sådana som är allmänna enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och hörande till avloppsreningsanläggning. Verksamhetsutövare kan ha ett/flera avloppsledningsnät som leder till en/flera avloppsreningsanläggningar (se även Bilaga I i Naturvårdsverkets vägledning 2016:8)

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

3

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

Små avlopp <25 pe, uppskattat antal

Antal objekt

7000

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

21

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

21

Vattenskyddsområde allmänna**

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

Antal objekt

10

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

2

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

Verksamhet (åtgärd 5) Vattenskyddsområde enskilda**

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

Antal objekt

0

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

0

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

4. Tas hänsyn till miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn av:

a. jordbruksverksamheter enligt åtgärd 2?

- Ja
 Nej

Om ja, utveckla hur. Har tillsynen exempelvis medfört att åtgärder för att minska näringsläckage vidtagits? Svar:

[Information om vad jordbrukaren kan göra ges vid varje tillsynsbesök.](#)

b. avloppsledningsnät och avloppsreningsverk enligt åtgärd 3?

- Ja
 Nej

Om ja, utveckla hur. Har tillsynen exempelvis medfört att åtgärder för att begränsa utsläppen av näringsämnen, prioriterade och särskilt förorenade ämnen vidtagits? Svar:

c. enskilda avlopp enligt åtgärd 3?

- Ja
 Nej

Om ja, utveckla hur. Har tillsynen exempelvis medfört att åtgärder för att begränsa utsläppen av kväve och fosfor vidtagits? Svar:

[Vi har haft ett stort fokus på inventering av enskilda avlopp och där finns en stor potential för begränsningar i utsläpp när förelägganden ställs på åtgärder. Vi ställer krav på hög skyddsnivå i särskilt utsatta lägen.](#)

5. Tillämpar kommunen krav på hög skyddsnivå, eller högre, där det behövs för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Ökade kravs ställs ibland. Vanligast är extra efterföljande rening efter minireningsverk.](#)

Del 2. Dricksvattenskydd och vattenuttag (åtgärd 5a, 5b, 5e)

6. Hur många aktiva vattentäkter har kommunen huvudmannaskap för? Om kommunen saknar huvudmannaskap för vattentäkter ange 0.

Av de vattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde?

7. Hur många reservvattentäkter har kommunen huvudmannaskap för? Om kommunen saknar huvudmannaskap för vattentäkter ange 0.

Av de reservvattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde?

8. Finns utpekade framtida vattentäkter för kommunen, tex i regional vattenförsörjningsplan, vattenplan eller motsvarande?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Kommunal vattenförsörjningsplan färdigställdes under 2018.

Om ja på fråga 8, arbetar kommunen med att skydda dem?

Nej, inte i dagsläget.

9. För de vattentäkter som saknar skydd, pågår eller planeras arbete med att ta fram vattenskyddsområde?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Arbete pågår med att förnya vattenskyddsområdet för Ed och Börstil.

Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med vattenskyddsområde för samtliga vattentäkter, både inrätta nya och förnya äldre.

10. Hur många större enskilda vattentäkter (som försörjer >50 personer eller producerar >10 m³/dygn) finns det totalt inom kommunen?

ca 100

11. Hur många av de större enskilda vattentäkterna har någon form av skydd? (vattenskyddsområde enligt 7 kap miljöbalken, lokala skyddsföreskrifter, annat)

Få

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Kommunen ska under 2019 inleda tillsyn på minireningsverk installerade före 2016.](#)

12. Pågår/planeras arbete för att skydda enskilda vattentäkter (som försörjer >50 personer eller har ett uttag på mer än 10 m³/dygn) till exempel genom vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter eller genom lokala hälsoskyddsföreskrifter?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Det kan bli en följd av initierad tillsyn under 2019.](#)

13. Hur många av kommunens befintliga vattenskyddsområden är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

7

14. Med syfte att säkerställa att vattentäkter har ett erforderligt skydd, har kommunen gjort en översyn av vattenskyddsområdets föreskrifter och/eller avgränsningar för vattenskyddsområden som är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med vattenskyddsområde för samtliga vattentäkter, både inrätta nya och förnya äldre.](#)

15. Hur många av de befintliga vattenskyddsområdena behöver revideras för att uppnå ett tillfredsställande skydd?

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Samtliga 7 behöver revideras.](#)

16. Hur många av kommunens aktiva vattentäkter har tillstånd för vattenuttag?

Pågår eller planeras arbete med att säkerställa tillstånd till vattenuttag för kommunens vattentäkter?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Grundvattenutredningar utförs för att säkerställa möjliga vattenuttag. Arbeta pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med tillstånd för vattenuttag för samtliga vattentäkter. Resultatet från den kommunala vattenförsörjningsplanen kommer att ligga till grund för prioriteringen.

Del 3. Fysisk planering (åtgärd 5d, 6)**17. Har kommunen inarbetat den regionala vattenförsörjningsplanen i översiktsplanen enligt åtgärd 5d.**

- Ja
 Nej
 Regional vattenförsörjningsplan saknas

18. Hur används den regionala vattenförsörjningsplanen i kommunens översikts- och detaljplanering?

- a) Som ett tematiskt tillägg till gällande översiktsplan
 Ja
 Nej
- b) Som en fristående del som ger underlag till översiktsplanen
 Ja
 Nej
- c) Som en ingående del av kommunens VA-plan
 Ja
 Nej

d) Som en fristående del som ger underlag till kommunens VA-plan

Ja

Nej

e) Genom en vattenöversikt

Ja

Nej

f) Genom en vattenplan

Ja

Nej

g) Annat:

Regional vattenförsörjningsplan är ännu ej klar. Östhammars kommun har varit delaktiga i arbetet under 2018 tillsammans med Gästrikre vatten, länets övriga kommuner inklusive ev. VA-bolag och Länsstyrelsen. När den regionala vattenförsörjningsplanen är klar kommer Östhammars kommun arbeta in den i översiktsplanen och ev. andra styrande dokument.

Under 2018 togs en kommunal vattenförsörjningsplan fram. Arbetet leddes av Gästrikre vatten och i förarbetet ingick en serie av workshops med politiker och tjänstemän från många förvaltningar. Planen är en inledning på ett omfattande utvecklingsarbete för Östhammars kommun och Gästrikre vatten både gällande vattenförsörjning och avloppsreningsverk.

19. Har kommunen genomfört en miljöbedömning av översiktsplanen där ni tagit med miljökvalitetsnormer för vatten?

Ja

Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

För gällande översiktsplan togs en MKB fram parallellt med planen. Miljökvalitetsnormer finns med som ett av underlagen till miljöbedömningen. Vi ser dock ett behov av att göra fördjupade analyser och därefter tydliggöra rutiner och riktlinjer för miljökvalitetsnormerna i olika geografiska områden, för att underlätta fortsatt detaljplanearbete.

20. Har kommunen tagit hänsyn till åtgärdsbehov som finns i VISS för de vattenförekomster som berörs av översiktsplanen?

Ja

Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

I VISS finns en mängd åtgärder beskrivna. Merparten av dessa finns ej införda i översiktsplanen. Vid detaljplanearbetet kräver vi alltid en VA-utredning och oftast en dagvattenutredning, där VISS ska ingå som en parameter i underlaget. Vi ser dock ett fortsatt

behov av stöd i tolkning av VISS för kommunala tjänstemän. Kurser/workshops som kan anordnas av beredningssekretariaten kan vara en metod – med fokus på att använda VISS både inom detaljplanering och inom miljötillsyn.

21. Har kommunen tagit hänsyn till miljökvalitetsnormerna för vatten för vattenförekomster och avrinningsområden som berörs av översiktsplanen?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

I gällande översiktsplanen är detta med i MKB men inte så tydligt uttryckt i riktlinjer och strategier. I nya detaljplaner ställer vi dock alltid krav på hänsyn till MKN i VA-utredningar och dagvattenutredningar.

22. Har kommunen gjort andra insatser kopplade till arbetet med gällande översiktsplan för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Östhammars kommun arbetar inom vår strategiska planering med att möjliggöra tätortsnära våtmarker genom markinköp, ansökningar om projektmedel och dialog med andra parter som kan delta i arbetet. Våtmarkerna har till syfte att hålla vatten i landskapet, bidra till minskade utsläpp av näringsämnen och fungera som rekreationsområden för invånare och besökare.

24. Har kommunen gjort andra insatser kopplade till detaljplanearbetet för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Det är en ständig utmaning för en mindre kommun att hitta rätt rutiner för att hantera miljökvalitetsnormerna i detaljplanearbetet. Vi deltar i utbildningar arrangerade av nätverk vi deltar i, av Länsstyrelsen med fler. Vi saknar ofta den rent praktiska genomförandefasen i sådana utbildningar. Vi har dialog med grannkommuner och andra kring hur vi bäst kan använda MKN som ett verktyg för att hitta goda exempel.

Något vi skulle önska är en slags grundutbildning i MKN i planer inom länet, för nya planhandläggare men också för andra funktioner inom kommunen. Så enkelt som vad är MKN, hur hittar jag MKN för en vattenförekomst, vad är en vattenförekomst, hur vet jag vilken vattenförekomst som en detaljplan påverkar etc. Denna typ av grundutbildningar finns det fortfarande behov av.

Östhammars kommun bedömer att arbetet skulle underlättas till viss del om det utvecklades standarder för beställning av VA-utredningar och dagvattenutredningar, motsvarande SIS-standarderna för NVI som vi använder frekvent inom detaljplanearbetet.

Del 4. Dagvatten och Vatten- och avloppsvattenplaner (åtgärd 7, 8)

25. Har kommunen en vatten- och avloppsvattenplan i enlighet med åtgärd 7?

- Ja
- Under framtagande
- Nej

Om ja (alternativt att planen är under framtagande), har kommunen tagit hänsyn till miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster vid framtagandet av vatten- och avloppsvattenplanen?

- Ja
- Nej

Ja, förklara kortfattat hur:

Om ja, vilken omfattning har planen?

- Vattenförsörjning för hela kommunen
- Endast kommunal VA-försörjning enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412)
- Annat

26. Har kommunen en plan, strategi, policy eller liknande för hantering av dagvatten i syfte att begränsa utsläpp till vattenmiljöer? Planen kan ingå i en VA-plan eller vara fristående.

- Ja
- Under framtagande
- Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta samt länka till planen/strategin/policyn:

Om ja, har miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster beaktats vid framtagandet av dagvattenplanen/strategin/policyn?

- Ja
- Nej

Rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2018

De fem vattenmyndigheterna i Sverige har beslutat om åtgärdsprogram för vattenförvaltningscykeln 2016 - 2021. Programmen riktar åtgärder till 11 centrala myndigheter och till samtliga länsstyrelser och kommuner. Vattendirektivet har införts i svensk lagstiftning via Miljöbalken 5 kap, Miljökvalitetsnormer och miljökvalitetsförvaltning och syftet är att få bättre vattenkvalitet i både sötvatten, grundvatten och kustvatten.

Utöver att genomföra de myndighetsspecifika åtgärderna ska myndigheterna, länsstyrelserna och kommunerna årligen rapportera till de fem vattenmyndigheterna om genomförandet av åtgärderna, den så kallade återrapporeringen.

OM ÅTGÄRDERNA

Sveriges kommuner berörs av åtta åtgärder i programmet. Syftet med den årliga rapporteringen är att säkerställa att miljökvalitetsnormerna följs för de vattenförekomster och ansvarsområden som ligger inom myndigheternas/ kommunernas verksamheter.

Återrapporeringen omfattar de insatser som utförts i enlighet med de uppdrag som preciserats i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016 - 2021, med syfte att miljökvalitetsnormerna för vatten ska följas. Rapporteringen möjliggör vattenmyndigheternas bedömning av åtgärdernas effekt i relation till de miljökvalitetsnormer som ska följas.

För att bättre följa framstegen i åtgärdsarbetet och för att förbättra kopplingen till effekter i miljön kommer både kvantitativa och kvalitativa underlag att behöva rapporteras in från åtgärdsmyndigheter och kommuner. Återrapporeringen av genomförda åtgärder behövs även för att Sverige ska kunna genomföra rapporteringar av åtgärdsprogrammets genomförande till EU-kommissionen.

ALLMÄNT OM ENKÄTEN

Vattenmyndigheterna önskar ett samlat svar från kommunen via kommunstyrelsen. Rapporteringen är indelad i 4 delar där:

- **Del 1** handlar om **miljötillsyn** och riktas i huvudsak till kommunens *förvaltning för miljöfrågor*.
- **Del 2** handlar om **dricksvattenskydd och vattenuttag** och riktas i huvudsak till kommunens *dricksvattenproducent*.
-

- **Del 3** handlar om **fysisk planering** och riktas i huvudsak till kommunens *förvaltning för planeringsfrågor*.
- **Del 4** handlar om **dagvatten och vatten- och avloppsvattenplaner** och riktas både till kommunens *förvaltning för tekniska frågor* samt *förvaltningen för planeringsfrågor*.

ANDRA DELAR SOM INGÅR I KOMMUNENS RAPPORTERING

Rapportering kring åtgärder kopplande till fysisk planering sker via Boverkets Plan- och byggenkät som skickas separat till respektive kommun. För att undvika dubbelrapporteringen kommer vattenmyndigheterna även att hämta underlag från följande återrapporeringar:

- Naturvårdsverket. [Enkät om Miljöbalkstillsyn](#) 2018 för verksamhetsåret 2017 (Åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)
- Boverket: [Plan- och Byggenkäten](#) 2018 (Åtgärd 6)
- Kemikalieinspektionen: Återrapporering av tillsyn hantering av växtskyddsmedel (Åtgärd 2)

LISTA PÅ DE 8 ÅTGÄRDER SOM BERÖR KOMMUNER

Se samtliga 8 åtgärder som berör kommunen, inklusive samband med nationella och regionala myndigheters insatser och åtgärder, i bilaga.

Enkätfrågorna

Östhammars kommuns och Gästrike vattens svar i blått samt siffror i rutor.

Har enkäten förankrats i kommunstyrelsen?

Har enkäten förankrats i kommunstyrelsen?

- Ja
- Nej

Del 1. Miljötillsyn (åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)

1. Har miljö kvalitetsnormerna för vatten använts som prioritering i kommunens behovsutredning?

- I behovsutredningen är miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- I behovsutredningen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- Kommunen har inte gjort någon behovsutredning

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Omorganisation inom kommunen har försenat behovsutredningen.

2. Har miljö kvalitetsnormer för vatten använts som prioritering i planering av den egeninitierade tillsynen i kommunens tillsynsplan?

- I tillsynsplanen är miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- I tillsynsplanen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.
- Kommunen har inte gjort någon behovsutredning

Kommentera hur ni arbetar med detta:

För 2018 och tidigare har områden för inventering av enskilda avlopp och liknande insatser, baserats på miljö kvalitetsnormerna och ekologisk status. Övrig miljö tillsyn har inte lika tydlig koppling till miljö kvalitetsnormerna. Vi bedömer att liknande prioritering kommer göras även för verksamhetsåret 2019.

3. Hur många tillsynsobjekt av nedanstående verksamheter har kommunen tillsyn över?

Hämta uppgifterna om tillsynsbehov från kommunens behovsutredning enligt §6 miljö tillsynsförordningen (2011-13) .

Tillståndspliktig (B) djurhållning

Antal objekt

0

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

0

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

Anmälningsskyldig djurhållning (C), uppskattat antal

Antal objekt

7

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

4

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

4

Djurhållning och/eller växtodling (U), uppskattat antal

Antal objekt

110

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

20

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

10

Hästgård * uppskattat antal

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

Antal objekt

55

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

2

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

2

Avloppsreningsanläggning >2000 pe

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

Avloppsreningsanläggning >200 pe

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

Avloppsreningsanläggning 26-200 pe, uppskattat antal

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

Avloppsledningsnät*

*Med avloppsledningsnät avses sådana som är allmänna enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och hörande till avloppsreningsanläggning. Verksamhetsutövare kan ha ett/flera avloppsledningsnät som leder till en/flera avloppsreningsanläggningar (se även Bilaga I i Naturvårdsverkets vägledning 2016:8)

Antal objekt

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

3

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

Små avlopp <25 pe, uppskattat antal

Antal objekt

7000

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

21

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

21

Vattenskyddsområde allmänna**

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

Antal objekt

10

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

2

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

Verksamhet (åtgärd 5) Vattenskyddsområde enskilda**

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

Antal objekt

0

Årligt tillsynsbehov 2018, antal dagar

0

Genomförd tillsyn 2018, antal dagar

0

4. Tas hänsyn till miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn av:

a. jordbruksverksamheter enligt åtgärd 2?

- Ja
 Nej

Om ja, utveckla hur. Har tillsynen exempelvis medfört att åtgärder för att minska näringsläckage vidtagits? Svar:

[Information om vad jordbrukaren kan göra ges vid varje tillsynsbesök.](#)

b. avloppsledningsnät och avloppsreningsverk enligt åtgärd 3?

- Ja
 Nej

Om ja, utveckla hur. Har tillsynen exempelvis medfört att åtgärder för att begränsa utsläppen av näringsämnen, prioriterade och särskilt förorenade ämnen vidtagits? Svar:

c. enskilda avlopp enligt åtgärd 3?

- Ja
 Nej

Om ja, utveckla hur. Har tillsynen exempelvis medfört att åtgärder för att begränsa utsläppen av kväve och fosfor vidtagits? Svar:

[Vi har haft ett stort fokus på inventering av enskilda avlopp och där finns en stor potential för begränsningar i utsläpp när förelägganden ställs på åtgärder. Vi ställer krav på hög skyddsnivå i särskilt utsatta lägen.](#)

5. Tillämpar kommunen krav på hög skyddsnivå, eller högre, där det behövs för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Ökade kravs ställs ibland. Vanligast är extra efterföljande rening efter minireningsverk.](#)

Del 2. Dricksvattenskydd och vattenuttag (åtgärd 5a, 5b, 5e)

6. Hur många aktiva vattentäkter har kommunen huvudmannaskap för? Om kommunen saknar huvudmannaskap för vattentäkter ange 0.

Av de vattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde?

7. Hur många reservvattentäkter har kommunen huvudmannaskap för? Om kommunen saknar huvudmannaskap för vattentäkter ange 0.

Av de reservvattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde?

8. Finns utpekade framtida vattentäkter för kommunen, tex i regional vattenförsörjningsplan, vattenplan eller motsvarande?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Kommunal vattenförsörjningsplan färdigställdes under 2018.

Om ja på fråga 8, arbetar kommunen med att skydda dem?

Nej, inte i dagsläget.

9. För de vattentäkter som saknar skydd, pågår eller planeras arbete med att ta fram vattenskyddsområde?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Arbete pågår med att förnya vattenskyddsområdet för Ed och Börstil.

Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med vattenskyddsområde för samtliga vattentäkter, både inrätta nya och förnya äldre.

10. Hur många större enskilda vattentäkter (som försörjer >50 personer eller producerar >10 m³/dygn) finns det totalt inom kommunen?

ca 100

11. Hur många av de större enskilda vattentäkterna har någon form av skydd? (vattenskyddsområde enligt 7 kap miljöbalken, lokala skyddsföreskrifter, annat)

Få

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Kommunen ska under 2019 inleda tillsyn på minireningsverk installerade före 2016.](#)

12. Pågår/planeras arbete för att skydda enskilda vattentäkter (som försörjer >50 personer eller har ett uttag på mer än 10 m³/dygn) till exempel genom vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter eller genom lokala hälsoskyddsföreskrifter?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Det kan bli en följd av initierad tillsyn under 2019.](#)

13. Hur många av kommunens befintliga vattenskyddsområden är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

7

14. Med syfte att säkerställa att vattentäkter har ett erforderligt skydd, har kommunen gjort en översyn av vattenskyddsområdets föreskrifter och/eller avgränsningar för vattenskyddsområden som är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Arbete pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med vattenskyddsområde för samtliga vattentäkter, både inrätta nya och förnya äldre.](#)

15. Hur många av de befintliga vattenskyddsområdena behöver revideras för att uppnå ett tillfredsställande skydd?

Kommentera hur ni arbetar med detta:

[Samtliga 7 behöver revideras.](#)

16. Hur många av kommunens aktiva vattentäkter har tillstånd för vattenuttag?

Pågår eller planeras arbete med att säkerställa tillstånd till vattenuttag för kommunens vattentäkter?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Grundvattenutredningar utförs för att säkerställa möjliga vattenuttag. Arbeta pågår för att ta fram en prioriteringsordning för arbete med tillstånd för vattenuttag för samtliga vattentäkter. Resultatet från den kommunala vattenförsörjningsplanen kommer att ligga till grund för prioriteringen.

Del 3. Fysisk planering (åtgärd 5d, 6)**17. Har kommunen inarbetat den regionala vattenförsörjningsplanen i översiktsplanen enligt åtgärd 5d.**

- Ja
 Nej
 Regional vattenförsörjningsplan saknas

18. Hur används den regionala vattenförsörjningsplanen i kommunens översikts- och detaljplanering?

- a) Som ett tematiskt tillägg till gällande översiktsplan
 Ja
 Nej
- b) Som en fristående del som ger underlag till översiktsplanen
 Ja
 Nej
- c) Som en ingående del av kommunens VA-plan
 Ja
 Nej

d) Som en fristående del som ger underlag till kommunens VA-plan

Ja

Nej

e) Genom en vattenöversikt

Ja

Nej

f) Genom en vattenplan

Ja

Nej

g) Annat:

Regional vattenförsörjningsplan är ännu ej klar. Östhammars kommun har varit delaktiga i arbetet under 2018 tillsammans med Gästrikre vatten, länets övriga kommuner inklusive ev. VA-bolag och Länsstyrelsen. När den regionala vattenförsörjningsplanen är klar kommer Östhammars kommun arbeta in den i översiktsplanen och ev. andra styrande dokument.

Under 2018 togs en kommunal vattenförsörjningsplan fram. Arbetet leddes av Gästrikre vatten och i förarbetet ingick en serie av workshops med politiker och tjänstemän från många förvaltningar. Planen är en inledning på ett omfattande utvecklingsarbete för Östhammars kommun och Gästrikre vatten både gällande vattenförsörjning och avloppsreningsverk.

19. Har kommunen genomfört en miljöbedömning av översiktsplanen där ni tagit med miljökvalitetsnormer för vatten?

Ja

Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

För gällande översiktsplan togs en MKB fram parallellt med planen. Miljökvalitetsnormer finns med som ett av underlagen till miljöbedömningen. Vi ser dock ett behov av att göra fördjupade analyser och därefter tydliggöra rutiner och riktlinjer för miljökvalitetsnormerna i olika geografiska områden, för att underlätta fortsatt detaljplanearbete.

20. Har kommunen tagit hänsyn till åtgärdsbehov som finns i VISS för de vattenförekomster som berörs av översiktsplanen?

Ja

Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

I VISS finns en mängd åtgärder beskrivna. Merparten av dessa finns ej införda i översiktsplanen. Vid detaljplanearbetet kräver vi alltid en VA-utredning och oftast en dagvattenutredning, där VISS ska ingå som en parameter i underlaget. Vi ser dock ett fortsatt

behov av stöd i tolkning av VISS för kommunala tjänstemän. Kurser/workshops som kan anordnas av beredningssekretariaten kan vara en metod – med fokus på att använda VISS både inom detaljplanering och inom miljötillsyn.

21. Har kommunen tagit hänsyn till miljökvalitetsnormerna för vatten för vattenförekomster och avrinningsområden som berörs av översiktsplanen?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

I gällande översiktsplanen är detta med i MKB men inte så tydligt uttryckt i riktlinjer och strategier. I nya detaljplaner ställer vi dock alltid krav på hänsyn till MKN i VA-utredningar och dagvattenutredningar.

22. Har kommunen gjort andra insatser kopplade till arbetet med gällande översiktsplan för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Östhammars kommun arbetar inom vår strategiska planering med att möjliggöra tätortsnära våtmarker genom markinköp, ansökningar om projektmedel och dialog med andra parter som kan delta i arbetet. Våtmarkerna har till syfte att hålla vatten i landskapet, bidra till minskade utsläpp av näringsämnen och fungera som rekreationsområden för invånare och besökare.

24. Har kommunen gjort andra insatser kopplade till detaljplanearbetet för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten?

- Ja
 Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta:

Det är en ständig utmaning för en mindre kommun att hitta rätt rutiner för att hantera miljökvalitetsnormerna i detaljplanearbetet. Vi deltar i utbildningar arrangerade av nätverk vi deltar i, av Länsstyrelsen med fler. Vi saknar ofta den rent praktiska genomförandefasen i sådana utbildningar. Vi har dialog med grannkommuner och andra kring hur vi bäst kan använda MKN som ett verktyg för att hitta goda exempel.

Något vi skulle önska är en slags grundutbildning i MKN i planer inom länet, för nya planhandläggare men också för andra funktioner inom kommunen. Så enkelt som vad är MKN, hur hittar jag MKN för en vattenförekomst, vad är en vattenförekomst, hur vet jag vilken vattenförekomst som en detaljplan påverkar etc. Denna typ av grundutbildningar finns det fortfarande behov av.

Östhammars kommun bedömer att arbetet skulle underlättas till viss del om det utvecklades standarder för beställning av VA-utredningar och dagvattenutredningar, motsvarande SIS-standarderna för NVI som vi använder frekvent inom detaljplanearbetet.

Del 4. Dagvatten och Vatten- och avloppsvattenplaner (åtgärd 7, 8)

25. Har kommunen en vatten- och avloppsvattenplan i enlighet med åtgärd 7?

- Ja
- Under framtagande
- Nej

Om ja (alternativt att planen är under framtagande), har kommunen tagit hänsyn till miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster vid framtagandet av vatten- och avloppsvattenplanen?

- Ja
- Nej

Ja, förklara kortfattat hur:

Om ja, vilken omfattning har planen?

- Vattenförsörjning för hela kommunen
- Endast kommunal VA-försörjning enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412)
- Annat

26. Har kommunen en plan, strategi, policy eller liknande för hantering av dagvatten i syfte att begränsa utsläpp till vattenmiljöer? Planen kan ingå i en VA-plan eller vara fristående.

- Ja
- Under framtagande
- Nej

Kommentera hur ni arbetar med detta samt länka till planen/strategin/policyn:

Om ja, har miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster beaktats vid framtagandet av dagvattenplanen/strategin/policyn?

- Ja
- Nej

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärder för kommuner

Kommunerna har 8 åtgärder i åtgärdsprogrammet

Åtgärd 1

Kommunerna

ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras löpande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Generalläkaren 1](#), [Havs- och vattenmyndigheten 1, 2 och 5](#), [Kemikalieinspektionen 1](#), [Naturvårdsverket 1, 2, 3, 5 och 7](#) samt [Länsstyrelserna 3 och 5](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 32 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärd 2

Kommunerna

ska bedriva tillsyn så att

a) utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskas samt att

b) tillförseln av växtskyddsmedel minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska medföra att det för berörda verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Jordbruksverket 6](#), [Kemikalieinspektionen 1](#) och [Länsstyrelserna 7](#). Åtgärdens genomförande stödjer åtgärderna [Jordbruksverket 1 och 2](#) samt [Länsstyrelserna 6](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärd 3

Kommunerna

ska prioritera och genomföra sin tillsyn så att de ställer de krav som behövs för att utsläppen av näringsämnen och prioriterade och särskilda förorenande ämnen från

- a) avloppsledningsnät och
- b) avloppsreningsverk

minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Naturvårdsverket 1 och 7](#), [Kemikalieinspektionen 1](#), [Läkemedelsverket 1](#), samt [Länsstyrelserna 1 och 3](#) samt [Kommunerna 6, 7 och 8](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021.

Åtgärd 4

Kommunerna

ska säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp, genom:

- a) att ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve där det behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas,
- b) att prioritera tillsynen av enskilda avlopp för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående genomföras kontinuerligt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Havs- och vattenmyndigheten 1](#), [Länsstyrelserna 8](#) samt [Kommunerna 6 och 7](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 33 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärd 5

Kommunerna

ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.
Kommunerna behöver särskilt

- a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn
- b) göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,
- c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden,
- d) uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,
- e) säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Boverket 1](#), [Generalläkaren 2](#), [Havs- och vattenmyndigheten 6](#), [Trafikverket 1](#), [Länsstyrelserna 4, 5 och 9](#) samt [Kommunerna 6 och 7](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021, med undantag för inrättande av vattenskyddsområden.

Åtgärd 6

Kommunerna

ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Boverket 1](#), [Länsstyrelserna 4 och 9](#) samt [Kommunerna 5, 7 och 8](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 36 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärd 7

Kommunerna

ska upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Havs- och vattenmyndigheten 6](#), [Naturvårdsverket 1 och 7](#), [Boverket 1](#) samt [Kommunerna 5 och 6](#).

Åtgärden är en revidering av åtgärd 37 i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2009-2015.

Åtgärd 8

Kommunerna

ska utveckla planer för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen med avseende på kvantitet och kvalitet. Dagvattenplanerna ska bidra till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna [Naturvårdsverket 1 och 7](#). Åtgärdens genomförande stödjer åtgärderna [Länsstyrelserna 5](#) och [Kommunerna 6 och 7](#).

Åtgärden är ny i vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2016-2021.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Åtgärder för bättre vatten

Åtgärdsprogrammet talar om vilka åtgärder som behöver genomföras av myndigheter, länsstyrelser och kommuner för att miljökvalitetsnormerna ska följas.

Åtgärdsprogrammet riktar sig till centrala myndigheter, länsstyrelserna och kommunerna som åtgärdsutförare. Programmet redovisar vad kommuner och myndigheter behöver göra för att distriktets vatten ska följa miljökvalitetsnormerna. Syftet är alltså att peka på vad som behöver göras för att gå från dagens status till våra vatten till målet, det vill säga miljökvalitetsnormerna. Vad som exakt ska göras och hur är inte något Vattenmyndigheterna styr över. Det planeras i samarbete med länsstyrelserna, andra naturvårdande myndigheter, vattenråden och liknande samarbetsorgan, näringslivet och allmänheten. Eller så avgörs det i prövningsprocesser i domstolar.

Åtgärdsprogrammet inriktas på vatten med problem eller där kvaliteten riskerar att försämrats, och vad som behöver göras för att miljökvalitetsnormerna ska följas.

I mitten av december 2016 fattade vattendelegationerna i de fem vattendistrikten beslut om nya åtgärdsprogram för Sveriges vatten för perioden 2016-2021. Det innebär starten på ny fas där ansvariga myndigheter och kommuner behöver se till att takten på vattenåtgärder ökar. De beslutade åtgärdsprogrammen finns att ladda ner i högerboxen här på sidan.

Vad är en åtgärd?

Själva begreppet åtgärd kan ha olika innebörd i olika delar av åtgärdsprogrammet. För myndigheter och kommuner handlar det om att vidta administrativa åtgärder, som att utveckla eller använda olika styrmedel. Det kan till exempel handla om nya eller ändrade föreskrifter, framtagande av vägledning och strategidokument, förstärkt tillsyn eller utvecklad tillståndsprövning, fysisk planering och rådgivning. När dessa administrativa åtgärder omsätts i praktiken så leder de till fysiska åtgärder, som till exempel att ett enskilt avlopp kopplas på det kommunala avlopps nätet, nya utsläppsvillkor för en verksamhet, utrivning av ett vandringshinder, ändrad spridning av gödsel eller plantering av en ny skyddszon längs med ett vattendrag. I databasen [VISS](#) samlas alla fysiska åtgärder, allt från de som är möjliga till de som är genomförda och där finns även ett [åtgärdsbibliotek](#). Vad som definierar en åtgärd framgår av manualen "[Åtgärder i VISS - Praktisk handledning av, och teknisk dokumentation över åtgärdsplaneringen i VISS](#)".

Vattenförvaltningens blå tråd

De åtgärder som finns i åtgärdsprogrammet är alla en del av den blå tråden. Den blå tråden löper från fysiska åtgärder och upp till administrativa åtgärder på nationell nivå som i sin tur leder till att miljökvalitetsnormer kan följas i våra vatten.

Den blå tråden i åtgärdsprogrammet knyter ihop de administrativa åtgärderna. Till exempel är länsstyrelserna många gånger helt beroende av att nationella myndigheter tar fram en vägledning för länens arbete. Länsstyrelserna i sin tur behöver stötta och vägleda sina kommuner i vattenförvaltningsarbetet.

Åtgärdsprogram 2016-2021

Då behovet av åtgärder är olika över landet har varje vattendistrikt ett eget åtgärdsprogram. Distrikten har även bestämt [vilka utmaningar som gäller just för det distriktet](#).

Uppföljning av genomförda åtgärder

Varje år ska alla myndigheter som har en åtgärd rapportera till vattenmyndigheterna hur genomförandet av åtgärdsarbetet går (åtgärd 1 [Rapportering av genomförda åtgärder](#)). Uppföljningen av åtgärdsarbetet används sedan för planering av framtida åtgärdsprogram. Vattenmyndigheterna har en kontinuerlig dialog med åtgärdsmyndigheter och kommuner för att få en effektiv samverkan kring åtgärdsarbetet.

Varför gör vi ett åtgärdsprogram för vatten?

I Sverige är det vattenmyndigheterna som har uppdraget att ta fram ett åtgärdsprogram för vatten i enlighet med ramdirektivet. Bland annat står följande i vattenförvaltningsförordningen kap 6 §1:

Vattenmyndigheten skall upprätta förslag till och fastställa ett åtgärdsprogram för vattendistriktet /.../. Åtgärdsprogrammet skall ange de åtgärder som behöver vidtas för att miljökvalitetsnormerna som avses i 4 kap. skall kunna uppfyllas.

Vi har sammanställt utdrag ur lagtexter på en egen sida, [Vem ska göra vad enligt lagen](#).

Det är [vattendelegationen](#) som fattar beslut om åtgärdsprogrammet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Martin Lindblad

Remissyttrande Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län

Bakgrund

Uppsala läns regionala klimat- och energistrategi samt Färdplan för ett hållbart län syftar till att samla prioriterade åtgärder för att minska de klimatpåverkande utsläppen och effektivisera energianvändningen i länet och därigenom öka takten i genomförandet av åtgärder. Det övergripande syftet är att uppnå de nationella miljömålen. Åtgärder i programmet bidrar även till att uppnå den ekologiska dimensionen i flera av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, i synnerhet mål 13, Bekämpa klimatförändringen. Då handlingen Uppsala läns regionala energi- och klimatstrategi ligger till grund för Färdplan för ett hållbart län lämnar Östhammars kommun i detta remissvar yttrande över båda handlingarna.

Som en del av remissen begär Länsstyrelsen att kommunen gör preliminära åtaganden av olika åtgärder för att bidra till en minskad klimatpåverkan.

Åtgärderna är i första steg preliminära, för att sedan under hösten leda till fastställda hållbarhetslöften mellan kommunen och länsstyrelsen.

Uppdraget omfattar fyra frågor.

Fråga 1: De föreslagna åtgärderna i åtgärdsprogrammet för minskad klimatpåverkan:

- a. Saknas relevant åtgärd?
- b. Är åtgärderna utformade så att er organisation kan genomföra aktiviteter inom åtgärderna?

Fråga 2: Övriga förtydliganden och kompletteringar i åtgärdsprogrammet resp. i bilaga 1.

Fråga 3: Länsstyrelsen önskar att respektive organisation gör ett preliminärt åtagande för vilka åtgärder och aktiviteter organisationen vill teckna hållbarhetslöften för.

Fråga 4: Länsstyrelsen önskar att respektive organisation anger på vilket sätt man önskar samverka inom de åtgärder man preliminärt åtagit sig att genomföra.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Martin Lindblad

Förslag till yttrande

Östhammar kommun lämnar följande yttrande om

*Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan
(Länsstyrelsens Dnr: 501-1558-2018)*

- Kommunen anser att det är positivt med ett stort utbud av aktiviteter i åtgärdsprogrammet. Det gör det möjligt för kommuner och organisationer att välja aktiviteter som är relevanta och genomförbara utifrån deras verksamhet.
- Kommunen ser det som positivt att indirekt klimatpåverkan är ett prioriterat mål eftersom de direkta utsläppen enligt figur 1 i åtgärdsprogrammet redan verkar vara på en nedåtgående trend sedan 1990 medan indirekta utsläpp ser ut att ha ökat kraftigt de senaste åren.
- Positivt att arbeta med åtgärder som man erfarenhetsmässigt sett ger minskad klimatbelastning.

Östhammar kommun lämnar följande yttrande om

Regional Klimat- och energistrategi för ett Uppsala län (Länsstyrelsens Dnr: 425-7659-2018)

- De strategier och prioriterade områden som anges stämmer väl överens med de nationella målen inom klimat- och energiområdet. Vi anser dock att användbarheten av strategin skulle öka om tydligheten i upplägg förbättrades.
- Bildtexterna behöver utvecklas i vissa fall för att bättre förklara vad graferna visar.
- Många upplysande fakta presenteras i strategin. Samla gärna dessa också på en faktasida som då skulle kunna fungera utbildande och därigenom öka förståelsen för de åtgärdsområden och aktiviteter som föreslås. Ex. 1: *Köttkonsumtionen i Sverige har fördubblats sedan 1990-talet och hälften av att kött som konsumeras i Sverige är importerat.* Dessa är viktiga fakta som ökar förståelsen för att vi borde kunna minska köttkonsumtionen till 1990-talets nivå för klimatets skull och samtidigt behålla en livskraftig svensk näring inom djuruppfödning. Ex. 2: *Klimatpåverkande utsläpp från svenskarnas flygresor är ca 11 miljoner ton CO₂-ekvivalenter per år vilket ungefär motsvarar utsläppen från alla personbilstransporter i Sverige.*
- Flygets klimatpåverkan och strategier kring att minska denna saknas till stor del.
- Sid 33: ”ökad isolering ger ett större kylbehov” är ej korrekt, det motsatta förhållandet gäller.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Martin Lindblad

- Det är önskvärt att förtydliga resonemanget om direkta och indirekta utsläpp, hur de har förändrats över tid och hur de förhåller sig som ton/medborgare/år i förhållande till varandra.

Preliminära åtaganden

Åtgärdsområde 1. Ökad gång och cykling

- Anlägga nya gång- och cykelvägar
- Iordningsställa servicepunkter för cyklar
- Anlägga cykelparkeringar
- Prioritera snöröjning av gång- och cykelvägar framför bilväg
- Installera laddpunkter för elcyklar

Åtgärdsområde 2. Underlätta att kombinera olika färdmedel och linjebyten

- Iordningställa trygga och tillgängliga pendlarparkeringar för bil och cykel
- Identifiera viktiga knutpunkter för kollektivtrafiken utanför tätorter för byte av färdmedel

Åtgärdsområde 3. Fossilfri arbetspendling och möteskultur

- Möjliggöra att arbeta hemifrån eller via distansarbetsplats
- Erbjuder resfria möten genom digitala verktyg
- Genomföra aktivitet för anställda, t ex. prova-på kollektivresande gratis 1 mån
- Del av restid med kollektiva färdmedel räknas som arbetstid i de fall där arbete från kollektivt färdmedel är möjligt

Åtgärdsområde 6. Fossilfria tjänstefordon

- Nya avtal ska senast 2022 ställa krav på att alla tjänstefordon som köps in/leasas ska kunna drivas med biodrivmedel och/eller el

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Martin Lindblad

Åtgärdsområde 10. Minska energi- och effektanvändningen för fastigheter och verksamheter

- Göra energi - och effektkartläggning med åtgärdsplan för huvuddelen av organisationens fastigheter och/eller verksamheter

Åtgärdsområde 12. Ökad andel återvunnen eller förnybar energi

- Installera solceller på egna fastigheter
- Utbyte av kvarvarande olja till förnybart bränsle

Åtgärdsområde 13. Minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt

- Som beställare ställa upphandlingskrav på beräkning och minskning av klimatpåverkan från bygg- och anläggningsprojekt
- Anordna kompetenshöjande åtgärder i samarbete med branschaktörer och Upphandlingsmyndigheten samt Boverket.

Åtgärdsområde 14. Minskad klimatpåverkan från måltider

- Delta i regionalt nätverk för offentliga och privata restauranger för samarbete och kompetenshöjning inom måltidens klimatpåverkan
- Utveckla ett kontinuerligt arbete med mätbara mål för att minska matsvinnet i tillagning, förvaring och konsumtion
- Använda statistiska mätprogram för att mäta och utvärdera måltidens klimatpåverkan
- Servera mindre men bättre kött och större andel vegetabilier

Åtgärdsområde 15. Inspirera till klimatsmart livsstil

- Genomföra aktiviteter för att öka kunskap om, och inspirera till, en mer hållbar livsstil.

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Martin Lindblad

Åtgärdsområde 16. Synliggör klimat, energi och hållbar utveckling i skolan

- Säkerställa fortbildning av pedagoger inom Lärande för hållbar utveckling
- Tillsätta koordinator inom Lärande för hållbar utveckling
- Genomföra årlig temadag för elever inom hållbar utveckling, t.ex. klimatklok konsumtion, Agenda 2030 etc.

Åtgärdsområde 17. Utbildnings- och informationsinsatser för beslutsfattare

- Medverka i en regional arbetsgrupp i samarbete med SKL för att ta fram, alt. kvalitetssäkra befintliga, utbildningspaket för politiker avseende klimatpåverkan

Åtgärdsområde 19. Fossilfria investeringar och kapitalplaceringar

- Genomföra aktiviteter för att säkerställa att organisationen enbart har fossilfria investeringar och kapitalplaceringar (ex. pensionsfonder) senast 2022

Åtgärdsområde 20. Fasa ut fossil plast

- Delta i nätverk för plastsubstitution
- Genomföra kartläggning av verksamhetens plastkonsumtion
- Ställa upphandlingskrav på återvunnen eller förnybar plast
- Ta bort eller byt ut den största eller minst fem viktiga/större produktgrupper senast år 2022

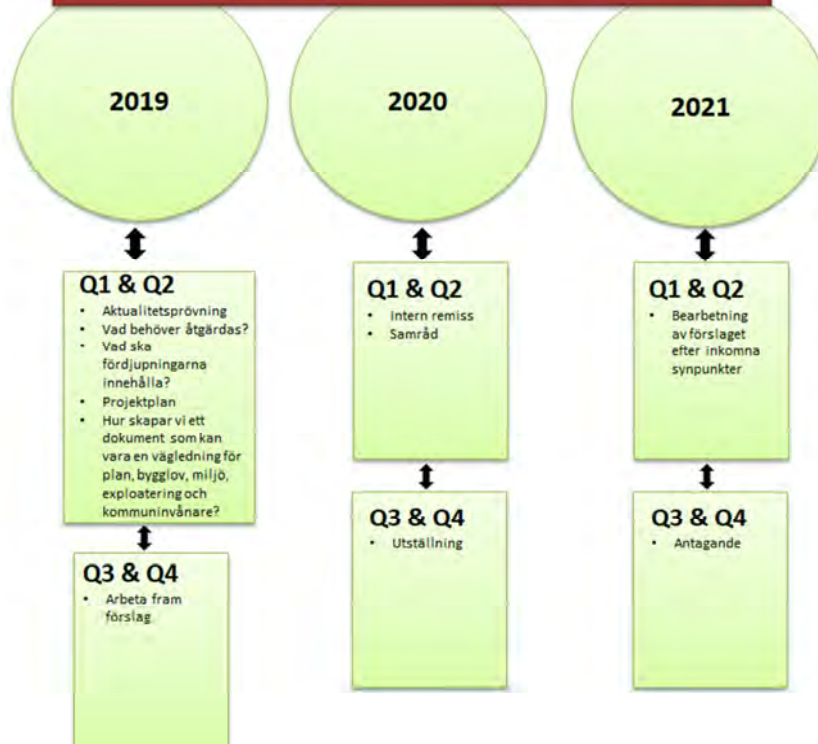
Tidsplan FÖP tätort och kust

Utöver denna tidsplan kommer även översiktsplanen behövas aktualitetsprövas

Tidsplan ÖP med fördjupningar (Föpar inbyggda i översiktsplanen)

Under kommande mandatperiod ska översiktsplanen aktualitetsprövas

Yttrande gällande ansökan för ombyggnation av befintlig 70 kV-ledning till 130 kV-ledning mellan Harg och Gråska

Energimarknadsinspektionens diarienummer: 2018-102333

Inledande kommentarer

- Under det första samrådet yttrade sig kommunen om eventuell påverkan på naturvärden och vatten i Grundsjöns naturreservat som ett resultat av projektet. Länsstyrelsen har sedan dess beslutat att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan i enlighet med miljöbalken. Projektets miljökonsekvensbeskrivning stöder uppfattningen om att reservatet inte utsätts för miljöpåverkan. Kommunens synpunkter på detta område anses därför vara tillgodosedda.
- Under den andra samrådsperioden föreslog kommunen ett tredje alternativ för linjesträckning, som följer befintlig ledningsgata med tillägget att markläggning bör ske förbi Asplund. I den ansökan som nu är aktuell gäller dock ett annat alternativ på linjesträckning och kommunens synpunkter på detta område är därför ej tillgodosedda.

Yttrande

- Kommunen vill informera om att det inte finns några gällande eller pågående detaljplaner eller områdesbestämmelser längs den del av den planerade linjesträckningen som befinner sig inom Östhammars kommun. Inte heller någon skola, förskole- eller familjedaghemsvksamhet existerar i närområdet.
- Det finns potentiellt förorenade områden i närhet av den föreslagna ledningsdragningen. Om dragning bestäms inom dessa fastigheter kommer provtagning att krävas för att kunna bekräfta eller avfärda misstankar om förorening. Östhammars kommun har tidigare yttrat sig om detta men synpunkten kvarstår.

- Kommunen bedömer att ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen väl beskriver möjlig påverkan på naturvärden och friluftsvärden under byggnadsarbetet. Vi poängterar betydelsen av att använda försiktighetsåtgärder under anläggningsarbetet, som att fokusera transporter till tjälad mark, inom vissa områden med körmattor eller liknande för att minska påverkan på känslig mark och växtlighet. Inom och i närheten av de områden med högre naturvärden som identifierats i inventeringen bör man försöka lämna död ved där så är möjligt. Arbeten nära och i vattendrag ska göras på annan tid än lektid för fisk, dvs bör utföras höst/vinter.
- Den av Calluna utförda naturvärdesinventeringen identifierade ett objekt med högt naturvärde längs linjesträckningen (objekt 10). Miljökonsekvensbeskrivningen anser att projektet kan ta hänsyn till objektet:

Objektet kan sannolikt lämnas opåverkat med anpassad stolpplacering. En möjlig skyddsåtgärd är att flytta växtsjok till intilliggande plats om påtaglig risk för skada bedöms kunna uppstå.

Om objektet kan lämnas opåverkat genom anpassad stolpplacering ser kommunen positivt på om stolparna placeras på ett sådant anpassat sätt.

Yttrande gällande principer för pendlarparkering i Uppsala län

Region Uppsalas diarienummer: RUN2018-0069

- Under Region Uppsalas arbete i inledningen nämns mobilitetsåtgärder. Eventuellt är detta något som är intressant att utveckla och förklara på vilket sätt regionen arbetar med frågan. Detta speciellt eftersom åtgärderna nämns som ett led i att öka nyttjandegraden av pendlarparkeringar. En hög nyttjandegrad är något som skulle kunna anses väldigt viktigt vid utvecklandet av nya pendlarparkeringar.
- Kravet att trafiksäkerheten ska ses över uppfattas som vagt.
- Skyltning är nödvändigt för både bilister och fotgängare. I de fall hållplatsens läge ligger skynd från pendlarparkeringen blir det viktigt med skyltning ur en fotgängares perspektiv som visar vägen till hållplatsen.
- Cykelboxar och cykelgarage är förslag under rubrik 5 som på vissa sätt går emot argumentationen som Region Uppsala för i t.ex. trafikförsörjningsprogrammet (2016). Cykelns låga infrastrukturkostnader och sparsamma ianspråktagande av utrymme anges där som unika fördelar för transportslaget.
- Kommunen anser att trygghets- och tillgänglighetsaspekterna som tas upp är viktigt. I detta sammanhang kan sittplatser nämnas som en åtgärd som stärker tillgängligheten för vissa grupper av personer, t.ex. äldre.
- Kan ett ökat antal pendlarparkeringar bidra till att antalet korta resor med personbil ökar?
- Under rubrik 1.1 beskrivs *resor* som något som generellt består av flera delresor. Stämmer detta och vad är det i sånt fall grundat på? På vilket sätt är resor uppdelade?

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum
2019-02-14

Dnr
KS 2019-34

Sid
2 (2)

Är det arbetspendling som avses eller är påståendet generellt? Många korta resor till fots eller cykel är inte uppdelade i delar, och inte heller längre resor med bil eller flyg.

Region Mitt
Polisområde Uppsala
Lpo Norduppland

Samverkansöverenskommelse mellan Polisen och Östhammars Kommun för tiden 2019-01-01 till 2021-12-31

Parter

Lokalpolisområde Norduppland och Östhammars kommun.

Trygg i Östhammars Kommun (TRÖ)

Det lokala brottsförebyggande rådet, *Trygg i Östhammars Kommun (TRÖ)*, arbetar med brottsförebyggande åtgärder som grundar sig på statistik från polisen och genomförda undersökningar. Grunden till det brottsförebyggande arbetet är detta samverkansavtal.

TRÖ i Östhammar har bland annat följande uppgifter;

- Utifrån problem och resursinventering finna lösningar direkt, i arbetsgrupper eller i projektförm
- Lokala problem ska lösas av lokala resurser
- Samverka med flera aktörer för att öka tryggheten i Östhammars kommun

Syfte

Samverkansöverenskommen har till syfte att utveckla samverkan mellan Polisen och Östhammars kommuns verksamheter inom brotts-, alkohol- och drogförebyggande arbete. Samverkan sker inom gemensamt framtagna utvecklingsområden. Målet är att förankra, utöka och fördjupa samverkan och samarbetet mellan kommun och polis. Därigenom ska tryggheten för invånare och verksamma i Östhammars kommun bibehållas på den redan höga nivå som tidigare uppmäts. Samverkan ska utvecklas och ingå i respektive organisations ordinarie verksamhet. Vardera part bär ansvaret för att avtalets intentioner och åtaganden görs kända för berörda medarbetare inom respektive verksamhet.

I samverkansöverenskommelsen är definitionen av unga/ungdomar, om inget annat anges, ungdomar upp till 18 år.

Gemensamma mål och indikatorer

De övergripande områden kommunen och polisen valt att prioritera och samverka kring är följande:

1. Brottsförebyggande arbete
2. Alkohol och andra droger bland ungdomar

Utifrån dessa övergripande områden har ett antal mål prioriterats:

1. Starta upp ett långsiktigt brottsförebyggande arbete
2. Andelen ungdomar som berusnings dricker skall minska
3. Andelen ungdomar som testar övriga droger ska minska
4. Andelen ungdomar som använder tobak ska minska
5. Langningen till ungdomar under 20 år ska minska

Parternas åtaganden

Gemensam värdegrund:

Båda parter ska vara lyhörda för, och på ett tidigt stadium upptäcka och bryta, ett normbrytande beteende. Arbetet skall bygga på normer och värderingar som främjar barns och ungas utveckling, stärker och utvecklar skyddsfaktorer samt minimerar riskfaktorer. Parterna ska arbeta för att skapa dialog med barn och unga.

Gemensamma strategier:

Brotts-, alkohol- och drogförebyggande arbetet ska bedrivas kunskapsbaserat och systematiskt. Arbetet ska omfatta verksamheternas långsiktiga och kortsiktiga mål och arbete på olika nivåer. Kärnan i samverkan är polis, skola, kultur, fritid och socialtjänst. Övrig kommunal verksamhet ska vara delaktig i detta arbete. För att det förebyggande arbetet ska få bäst effekt bör arbetet även innefatta andra aktörer, såsom intresseorganisationer, föreningar, myndigheter, Region Uppsala och företag.

Åtaganden:

Det mesta brottsförebyggande arbetet bedrivs i de ordinarie verksamheterna. Vid speciella åtaganden eller problem finns det anledning att samverka och prioritera resurserna, detta sker då genom överenskommelse mellan berörda parter.

Var och en av parterna i samverkansöverenskommelsen formulerar egna åtaganden som ingår i respektive verksamhetens reguljära verksamhetsplan. Dessa åtaganden skall bidra till

samverkansöverenskommelsens målpuppfyllelse. Verksamhetsplanen redovisas och följs upp årligen i respektive ordinarie organisation.

Polisens åtaganden:

Polisen ska ha nolltolerans och arbeta aktivt med prioriterade områden. Aktivt arbete innebär att upprätta promemorior och polisanmälningar vid behov samt motarbeta överlåtelse av alkohol, narkotika och tobak till ungdomar. Detta görs främst genom;

- 14 kap 1§ SoL anmälningar vid missförhållanden i den unges hemmiljö.
- Linköpsmodellen där det finns misstanke om att den unge missbrukar narkotika.
- Kronobergsmodellen för att motverka både efterfrågan och tillgången på alkohol, samt göra det mindre attraktivt för ungdomar att dricka alkohol.
- Restaurangkontroller och tobakskontroller, enskilt eller i samarbete med kommunens representanter.

Polisen skall också arbeta för att skapa ett bra klimat mellan unga och polisen som bygger på kommunikation och förtroende. Positiva värderingar och normer skall spridas vid varje bemötande.

Kommunens åtaganden:

Kommunen ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt utifrån antagen värdegrund.

Kommunen ska uppmuntra till aktiviteter inom drogfria arenor. Specifika åtaganden kommer att presenteras inom verksamhetsplanen för individ och familjeomsorgen på socialförvaltningen samt elevhälsan.

Socialnämnden ska:

- Enligt socialtjänstlagen hantera anmälningar om missförhållanden.
- Arbeta förebyggande och stödjande genom samtal.
- Samverka kring tillsynsarbete utifrån alkohollagen och tobakslagen.

Barn- och utbildningsnämnden ska:

- Integrera ANDT undervisning i skolans ordinarie verksamhet, elevhälsans personal ska delta i undervisningen om alkohol, narkotika, tobak och dopning.
- Enheten för medicinsk elevhälsa ska genomföra individuella hälsosamtal, där man bland annat för samtal om hälsa, levnadsvanor och samband mellan beroendeframkallande medel och ohälsa.
- Samverka med- och informera föräldrar om ANDT- frågor på föräldramöten och andra forum.

Uppföljning

Trygghetsundersökningar ska visa att andelen som känner sig trygga ska bibehållas på den redan höga nivå som tidigare undersökningar visat.

Redovisning i TRÖ

- Polisens brottsstatistik redovisas två gånger per år. Ansvarig för redovisningen är Kommunpolisen i området.
- Åtaganden inom respektive verksamhet redovisas i sin helhet minst en gång årligen.
- Aktuell lägesbeskrivning kring det förebyggande arbetet skall alltid föredras på varje möte av alla representerade parter, det för att vid behov kunna göra snabba insatser.

Avtalstid

Samverkansavtalet mellan Östhammars kommun och lokalpolisområde Östhammar, gäller under perioden 2019-01-01 och som längst till 2021-12-31.

.....
Ort och datum

.....
Ort och datum

.....
Jacob Spangenberg
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Tomas Eriksson
LPO chef Norduppland

Slutförvarsenheten
Anna Bergsten

Datum
2019-02-20

Dnr
KS-2015-4

Sid
1 (9)

M7062-14

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s komplettering av ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län. Ansökan prövas enligt både miljöbalken och kärntekniklagen.

I maj 2016 beslutade regeringen att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden ska prövas av regeringen. För att regeringen ska få tillåta verksamheten krävs enligt den så kallade vetorätten i miljöbalken att kommunfullmäktige tillstyrker ansökan. Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt bereder ansökan enligt miljöbalken och överlämnar sedan ärendet till regeringen för beslut om tillåtlighet. Mark- och miljödomstolen kungjorde målet den 11 december 2017 och Östhammars kommun yttrade sig över ansökan den 13 mars 2018.

Regeringen beslutar även om tillstånd enligt kärntekniklagen. Strålsäkerhetsmyndigheten granskar SKB:s ansökan enligt kärntekniklagen och lämnar sedan över ärendet till regeringen. Strålsäkerhetsmyndigheten är även remissinstans i miljöbalksprövningen och yttrade sig den 17 januari 2019 över ansökan enligt miljöbalken.

Den 19 december 2018 lämnade SKB in en komplettering av ansökan enligt miljöbalken. Kompletteringen bestod av fyra handlingar; bemötande på inkomna synpunkter (bland annat från Östhammars kommun), förslag till villkor, promemoria om påverkan på vattenmiljöer från utsläpp av kväve (SFR-U K:16) och planritning över ovanjordsanläggningens verksamhetsområde.

Östhammars kommun gavs den 20 december 2018 tillfälle att senast den 20 februari 2019 yttra sig över handlingarna i kompletteringen. Kommunen har begärt och beviljats förlängd svarstid till den 6 mars 2019.

Östhammars kommun – en aktiv part

I samband med påbörjandet av platsundersökningen i Forsmark inför ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle bildade Östhammars kommun en slutförvarsorganisation. Organisationen har till uppgift att, ur ett kommunalt perspektiv, informera om och granska de handlingar som rör slutförvaring av radioaktivt avfall som SKB löpande presenterar. Östhammars kommun har vetorätt även i miljöbalksprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle.

Östhammars kommun har genom sin vetorätt en viktig roll i prövningen av en utbyggnad av SFR. Inför kommunfullmäktiges beslut i vetofrågan är det avgörande att frågor av central betydelse för kommunen är utredda och besvarade. Eventuella kvarstående frågeställningar och oklarheter försvårar kommunfullmäktiges ställningstagande.

Grundläggande för kommunens ställningstagande är den långsiktiga säkerheten, påverkan på människors hälsa och miljö samt att frågan om ansvar efter förslutning är klargjord.

Verksamheten

SFR i Forsmark ägs och drivs av SKB. Verksamheten har pågått sedan 1988 och rymmer kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall från kärnkraftverken men även avfall från svensk forskning, sjukvård och industri. Befintlig verksamhet omfattar slutförvaring av cirka 63 000 m³ kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall.

SKB har ansökt om utbyggnad för att i första hand rymma rivningsavfall från Sveriges kärntekniska anläggningar. Avfallet inkluderar bland annat nio reaktortankar av kokvattentyp, metallskrot, betong och annat byggnadsmaterial. Bolaget ansöker om slutförvaring av maximalt 180 000 m³ avfall, vilket innebär en utökning av slutförvarsvolymen med 117 000 m³. När utbyggnaden är färdigställd kommer SFR att vara cirka tre gånger så stort som i dag.

Bergssalarna i nuvarande SFR är belägna cirka 60 meter under havsbotten. Den planerade utbyggnationen avses att placeras på cirka 120 meters djup och innehålla sex nya bergssalar varav fem med en längd på 275 meter och en med en längd på 240 meter.

Utbyggnaden av de nya bergssalarna planeras att göras under ett byggskede på cirka fem år. Bergarbeten, med bland annat bergschaktning och transport av bergmassor, planeras att utföras under cirka tre av dessa fem år. Därefter planeras för betongarbeten och installation av övrig utrustning innan anläggningen, efter provdrift, går över i driftskede.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommuns huvudfokus vid granskningen av handlingarna i kompletteringen har, precis som i granskningen av ansökan i övrigt, varit dels de lokala miljöfrågor som direkt påverkar våra medborgare, dels frågor som rör den långsiktiga säkerheten och ansvaret efter förslutning.

I detta yttrande lyfts även frågeställningar och synpunkter som har uppkommit i samband med att andra parter har yttrat sig över ansökan efter kungörelsen.

Länsstyrelsen i Uppsala län skriver i sitt yttrande att de aspekter som hör samman med joniserande strålning och säkerhet ligger utanför länsstyrelsens uppdrag. I miljöbalksprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle (M 1333-11) har både mark- och miljödomstolen och länsstyrelsen i Kalmar län ställt sig frågande till denna bedömning. Eftersom joniserande strålning är en viktig del av de olägenheter som bedöms anser Östhammars kommun att det är nödvändigt att länsstyrelsen, som tillsynsmyndighet för verksamheten enligt miljöbalken, ges förtydligat uppdrag och resurser för att kunna bedöma även denna del.

Östhammars kommun har noterat att Naturvårdsverket inte har yttrat sig över ansökan. I en fråga av sådan nationell betydelse som aktuell ansökan, med potentiellt stor risk för påverkan på miljön under mycket lång tid, anser kommunen att det är angeläget att Naturvårdsverket i egenskap av central förvaltningsmyndighet på miljöområdet yttrar sig. Av förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket framgår att Naturvårdsverket inom sitt ansvarsområde särskilt ska ”bevaka allmänna miljövärdsintressen i mål och ärenden där miljöbalken tillämpas och som handläggs hos myndigheter och domstolar samt lämna Naturvårdsverkets synpunkter tidigt i processen” och ”delta i miljöprövningar som gäller frågor som är principiellt viktiga eller har stor betydelse för miljön”. Denna prövning torde utan tvekan vara av sådan dignitet att Naturvårdsverket borde yttra sig. Mark- och miljödomstolen uttrycker Naturvårdsverkets centrala roll i sitt yttrande rörande prövningen av slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (M 1333-11) som överlämnades till regeringen i januari 2018.

Synpunkter kopplade till villkorsförslagen

Buller (villkor 2-4)

Östhammars kommun har inga synpunkter på den föreslagna uppdelningen av bullernivåer mellan bygg- och driftskede i villkor 2 och villkor 3. I båda dessa förslag finns en avslutande skrivning om hur ett överskridande av de föreslagna värdena ska hanteras. Östhammars kommun önskar ett förtydligande angående hur risken för eventuella återkommande överskridanden av angivna värden ska hanteras. Med föreslagen formulering finns det ingen begränsning i hur ofta ett överskridande kan ske med efterföljande krav på vidtagande av åtgärder under en tidsperiod om tre månader eller den längre tid som tillsynsmyndigheten får besluta om. Det betyder att det kan förekomma tätt återkommande överskridanden, vilket kommunen inte anser vara acceptabelt.

Östhammars kommun är positivt till att SKB lagt till ett villkorförslag (villkor 4) angående när under året bulleralstrande arbeten får påbörjas, men önskar ett förtydligande gällande meningen ”villkoret hindrar inte att ytterligare åtgärder etableras under perioden, om bulleralstrande åtgärder etablerats före den 1 april”. Det är oklart om det med ”ytterligare åtgärder” avses bulleralstrande åtgärder motsvarande de som redan etablerats eller nya typer av bulleralstrande åtgärder. Beroende på hur och i vilken omfattning bullerbilden ändras av dessa ytterligare åtgärder, oavsett om dessa åtgärder är av samma typ som de redan etablerade eller inte, anser kommunen att det finns risk för störning på fågellivet även om andra bulleralstrande åtgärder etablerats innan häckningsperiodens

början. Villkoret bör därför förtydligas och kompletteras med någon yttersta begränsning av i vilken utsträckning bullernivån får öka. Kommunen saknar även en närmare beskrivning av vilka bullernivåer som fåglar under häckning kan tåla och om det bör beaktas i villkorsreglering.

Transporter (villkor 5) och bullerdämpande åtgärder

Östhammars kommun är positivt till att det i SKB:s förslag till villkor 5 tillkommit en reglering av den tunga trafiken till och från anläggningsområdet.

Östhammars kommun vidhåller dock att det kan behöva vidtas bullerdämpande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder för bostäderna längs de berörda vägsträckorna. SKB motsätter sig i sitt bemötande ett villkor liknande det som föreslagits i ansökan om ett slutförvar för använt kärnbränsle. I bemötandet skriver SKB att villkorsförslaget för kärnbränsleförvaret främst motiveras av lastbilstransporter med bentonit under en tidsperiod om 50-60 år. Perioden med tunga transporter till SFR förväntas bli cirka tre år. Östhammars kommun noterar dock att motsvarande villkorsförslag även finns för inkapslingsanläggningen där den period med störst ökning i tunga transporter förväntas bli drygt tre år. Kommunens uppfattning är att tre år med ökat trafikbuller från tung trafik uppfattas som en lång tid för boende längs de berörda vägsträckorna, även om tiden är kort i förhållande till den långa tiden för kärnbränsleförvaret.

Om bergmassorna transporteras med fartyg istället för med lastbil minskar antalet tunga transporter på de berörda vägsträckorna avsevärt. SKB skriver i sitt bemötande att de bergmassor som ska avyttras så långt det är möjligt och rimligt kommer att transporteras bort via fartyg/pråm. De anser dock inte att frågan bör villkorsregleras. Om det inte bedöms rimligt att villkorsreglera transporter av bergmassor är det än mer motiverat att ta höjd för vidtagande av bullerdämpande åtgärder då det i praktiken innebär att samtliga transporter kan komma att ske på närliggande vägar. Östhammars kommun anser ändå att det hade varit önskvärt med ett villkor eller tydligare åtagande gällande fartygstransport av bergmassor. SKB bör åtminstone åläggas att i den årliga miljörapporten redovisa antalet transporter som inte kunnat transporteras sjövägen och motiveringen härför.

Arbeten i vatten (villkor 8) och fiskeavgift (villkor 15)

Utfyllnaden av vattenområde, för att skapa verksamhetsytor för framförallt lagring och hantering av bergmassor, orsakar permanent förlust av grundområde som är viktiga för fiskproduktionen. SKB har föreslagit att en fiskeavgift fastställs för att kompensera för den skada på fiskeintresset som förlusten av grundområdet innebär. Östhammars kommun stödjer Havs- och vattenmyndighetens syn i sitt yttrande att det i första hand ska vidtas fysiska åtgärder istället för en fiskeavgift. Kommunen anser därför att möjliga kompensationsåtgärder behöver utredas ytterligare.

I samband med utfyllnaden finns risk för grumling med negativa effekter på området utanför det utfyllda vattenområdet. Länsstyrelsen skriver i sitt yttrande att de anser att vattenverksamhet som innebär risk för grumling ska regleras i villkor och har, förutom de av SKB föreslagna villkoren, föreslagit reglering av när på året vattengrumlande arbeten får utföras. Länsstyrelsen skriver vidare att SKB ska redovisa skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att undvika grumling. Östhammars kommun stödjer länsstyrelsens syn gällande grumlande

arbeten. Om det inte bedöms möjligt att begränsa grumlande arbeten till tiden mellan 1 december och 31 mars anser kommunen att villkoret åtminstone behöver förtydligas. SKB:s förslag till villkor 8 är alltför vagt och innebär inga regelrätta krav på vidtagande av försiktighetsmått och vilken effekt de ska ha.

Utsläpp till vatten (villkor 9-10)

SKB har föreslagit att lakvattnet från bergupplaget vid SFR, efter rening i sedimentationsbassäng, ska ledas till reningsverk före utsläpp till recipient. I andra stycket av villkor 9 anges att "lakvatten från bergupplag och spillvatten ska under byggskedet ledas till reningsverk..." Östhammars kommun är positivt till den föreslagna reningsmetoden men ställer sig frågande till att denna del av villkoret begränsas till byggskedet och önskar ett förtydligande gällande tiden efter byggskedet. Kommunen har uppfattat att det kommer finnas ett bergupplag även efter byggskedet – för användning av material inom SFR och för förslutning av anläggningen. Om bergupplaget finns kvar även efter byggskedet bör, enligt Östhammars kommuns uppfattning, villkoret snarare kopplas till kvävehalten i lakvattnet än till byggskedet.

Vidare anges i andra stycket i villkor 9 att reningsverket ska vara "dimensionerat för att kunna rena bort 16 ton kväve per år och klara en utgående kvävehalt på 8 mg/l när den årliga mängden renat kväve understiger 16 ton.". Östhammars kommun önskar ett förtydligande av varför 16 ton bedöms vara en lämplig nivå att dimensionera anläggningen för samt när den årliga mängden kväve kan förväntas överstiga 16 ton, det vill säga om det är rimligt att anta att den utgående halten som utgångspunkt kan förväntas klaras eller i vilken omfattning överskridanden kan komma att ske.

Länshållningsvattnet ska enligt ansökan under byggskedet genomgå olje- och slamavskiljning innan det släpps ut i Öregrundsgrepen. I formuleringen av villkor 10 är det dock oklart om länshållningsvattnet avses genomgå rening innan det släpps till recipient.

De föreslagna högsta tillåtna halterna av olja och suspenderade ämnen gäller enligt förslag till villkor 10 under byggskedet, men SFR kommer att länshållas även under drift- och avvecklingsskede. Östhammars kommun önskar ett förslag till villkor även för drift- och avvecklingsskedet eller ett förtydligande gällande varför SKB inte bedömer det motiverat.

Förutsatt att de föreslagna kompensationsåtgärderna vidtas, har Östhammars kommun i dagsläget inga invändningar mot att det inte ställs krav på rening av kväve i länshållningsvattnet. SKB skriver i sitt bemötande att de har för avsikt att bevaka teknikutvecklingen inom området. Östhammars kommun är positivt till detta och anser att det, i likhet med omvärldsbevakningen för informationsbevarande och övervakning efter förslutning, kan vara lämpligt att reglera i villkor.

SKB har föreslagit en flytt av utsläppspunkten för länshållningsvatten under byggskedet för att begränsa den lokala påverkan från kväveutsläppet. Östhammars kommun har inget att invända mot det och utgår från att SKB samrått med Forsmarks kraftgrupp om utsläppspunktens placering.

Östhammars kommun har i delar haft svårt att följa de uträkningar och resonemang som redovisas i SFR-U K:16 och därmed även att bedöma dess

innehåll. Kommunen ser med intresse fram emot Havs- och vattenmyndighetens synpunkter på SFR-U K:16.

Dialogforum (villkor 12)

Östhammars kommun är positivt till att SKB föreslagit ett villkor om dialogforum och har inga synpunkter på förslaget till villkor 12.

Omvärldsbevakning (villkor 13)

Östhammars kommun är positivt till att SKB föreslagit ett villkor om omvärldsbevakning. Kommunen vidhåller dock att omvärldsbevakningen, förutom informationsbevarande och övervakning efter förslutning, bör inkludera metoder för slutförvaring och olika slutförvarsmiljöer. SKB anför i sitt bemötande att det inte finns anledning att bevaka frågan om metoder för slutförvaring av låg- och medelaktivt radioaktivt avfall under tillståndstiden.

Östhammars kommun vill understryka att den planerade driftperioden för SFR är lång och med tanke på kommande utveckling av slutförvar runt om i världen, anser kommunen att det är rimligt att anta att det kommer att ske en omfattande metod- och teknikutveckling inom området. Med metoder syftar kommunen i huvudsak på nya metoder inom den konceptlösning som ansökan avser. Östhammars kommun önskar ett förtydligande gällande motiveringen till SKB:s ställningstagande i frågan.

Åtgärder för att reducera kvävebelastningen på recipienten (villkor 14)

Östhammars kommun ser positivt på det tillkomna villkorsförslaget och de tre tänkbara kompensationsåtgärderna som redovisas i SFR-U K:16. Östhammars kommun har inga invändningar mot att det i detta skedet av prövningen inte preciseras vilken form av kompensationsåtgärder som ska vidtas, men anser att det är viktigt att målet med åtgärderna specificeras i en kommande tillståndsprövning. Lydelsen ”över tid” kan komma att behöva preciseras och möjligheten att faktiskt kunna genomföra nödvändiga kompensationsåtgärder behöver säkerställas. I villkorsförslaget anges även att kompensationsåtgärderna ska dimensioneras för att motsvara ”de bedömda ackumulerade utsläppen”. Östhammars kommun anser att denna bedömning tydligt bör framgå i villkor som meddelas inom ramen för tillståndsprövningen.

Övriga villkor och bemyndigande

Östhammars kommun har inga synpunkter på villkorsförslag 1, 6, 7, 11, 16-18. Kommunen vill uppmärksamma att gällande bemyndigande B3 så finns det inget andra stycke i villkor 5.

Övriga synpunkter

Kumulativa effekter

Östhammars kommun anförde i sitt föregående yttrande att det är viktigt att SKB har en beredskap för att utreda, bedöma och hantera kumulativa effekter innan de eventuellt uppstår. Kommunen har tagit del av de utredningar om kumulativa effekter som SKB redovisat i MKB:n, dess bilagor och kompletteringar men vill

trycka på vikten av att inte bara utreda och bedöma utan i möjligaste mån även minimera kumulativa effekter.

Med god planering och framförhållning bör de kumulativa effekterna av till exempel kväveutsläpp och buller kunna minskas. Östhammars kommun anser att SKB åtminstone bör åläggas att i den årliga miljörapporten redovisa vilka åtgärder de vidtagit för att minimera kumulativa effekter.

Vatten till betonggjutning

Östhammars kommun skrev i sitt föregående yttrande om vikten av tillgång på vatten av lämplig kvalitet för bland annat betonggjutning och att det bör finnas en reservvattentäkt. SKB skriver i sitt bemötande att vatten av dricksvattenkvalitet används vid betonggjutning. De skriver vidare att ”vattenförbrukningen är låg och att vid behov kan behovet av vatten för gjutningen täckas genom tillförsel via tankbil”. Östhammars kommun önskar ett klagande gällande vilka mängder vatten det kan komma att finnas behov av, varifrån en eventuell tankbil ska hämta vatten samt varför det bedöms vara en tillräcklig åtgärd. Dricksvattentillgången i Östhammars kommun är begränsad och situationen är i dagsläget ansträngd i samtliga kommunala vattentäkter.

2BMA

Östhammars kommun noterar, efter att ha läst Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande, att det finns flera kvarstående osäkerheter kopplade till 2BMA. Strålsäkerhetsmyndigheten konstaterar bland annat att det återstår utvecklings- och demonstrationsarbete för att verifiera betongbarriärens funktion i samband med uppförandet av förvaret. Myndigheten bedömer även att innehållet av långlivade ämnen i 2BMA behöver begränsas så långt det är rimligt och möjligt. Även om Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att det är möjligt att hantera dessa osäkerheter i senare steg av prövningen enligt kärntekniklagen anser Östhammars kommun att om en hänvisning till annan lagstiftning ska vara godtagbar ska kommunen ha en given roll i den processen. Det är i dagsläget oklart vilken roll, om någon, Östhammars kommun kommer att ha i en eventuell framtida stegvis prövning enligt kärntekniklagen.

Avfallsvolymer och typ av avfall

Östhammars kommun har inga ytterligare synpunkter gällande reglering av avfallsvolymer och typ av avfall men noterar att ”SKB delar Kommunstyrelsens uppfattning i det avseende att slutförvaring av mer än 180 000 m³ avfall, eller slutförvaring av andra avfallstyper än vad som beskrivits i ansökan, kommer att kräva en förnyad tillståndsprövning.”

Kontroll av avfallet inför deponering

Östhammars kommun skrev i sitt föregående yttrande om vikten av kontroll av det avfall som deponeras i SFR och avfallsproducenternas viktiga roll i den kedjan. SKB hänvisar i sitt bemötande till att frågan regleras genom kärntekniklagen och strålskyddslagen och anser inte att frågan bör regleras genom villkor i tillståndet enligt miljöbalken. Avfallet som planeras att deponeras i SFR är ett komplext avfall som kan ha annan miljöproblematik än joniserande strålning. Östhammars kommun anser att frågan är av sådan vikt och

komplexitet att den även bör regleras och kontrolleras i tillståndet enligt miljöbalken.

Avfallsproducenterna och SKB har alla en viktig roll och ett stort ansvar när det gäller kontroll av avfallet som deponeras i SFR, men även tillsynsmyndigheterna har en viktig roll genom sin kontroll och uppföljning av den tillståndsgivna verksamheten. Strålsäkerhetsmyndigheten skriver i sitt yttrande att de anser att det är rimligt att frågor gällande bland annat specifika avfallstyper och udda avfallstyper hanteras genom myndighetens tillsyn snarare än i tillståndsprövningen. Östhammars kommun motsätter sig inte detta, men anser att även tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken bör ha en viktig roll i kontrollen av avfallet.

Radioaktivt avfall från annan verksamhet och förslutning av SFR

I dagsläget finns det inte, såvitt Östhammars kommun känner till, en plan för hur radioaktivt avfall som kommer från annan verksamhet än kärnkraftsbolagens ska tas omhand när SKB förslutit sina slutförvarsanläggningar. Östhammars kommun lyfte i sitt senaste yttrande den risk kommunen anser finns för att SFR förblir öppet även efter att kärnkraften avvecklats om det inte finns ett annat system för att ta hand om detta avfall.

Östhammars kommun vill betona vikten av att SFR, och övriga slutförvarsanläggningar, verkligen försluts när verksamheten i slutförvaren upphör. SKB har gjort beräkningar på vilka doskonsekvenser det skulle få om SFR inte försluts. Beräkningarna utfördes när det fortfarande vara aktuellt med mellanlagring av långlivat avfall men enligt Strålsäkerhetsmyndigheten skulle dosen överskrida motsvarande riskkriterium om förvaret inte försluts även utan detta avfall.

SKB, som ägs, drivs och finansieras av den svenska kärnkraftsindustrin, har ingen anledning att driva eller finansiera SFR när industrins behov av anläggningen upphört. Östhammars kommun anser att om det vid denna tidpunkt finns behov av ett slutförvar för låg- och medelaktivt avfall, och SFR bedöms vara ett lämpligt alternativ för detta, krävs en ny tillåtlighetsprövning med kommunal vetorätt.

SFR – en del av ett slutförvarssystem

Östhammars kommun anförde i sitt föregående yttrande att kommunen anser att det är angeläget att SKB tar ett samlat grepp om när i tiden de olika förvaren kommer att förslutas och vilka beroenden de kärntekniska anläggningarnas avveckling och de avfallstyper som behöver slutförvaras har av varandra. I sitt bemötande av kommunens synpunkt hänvisar SKB till de så kallade FUD-rapporterna (forskning, utveckling och demonstration).

Östhammars kommun anser att de kommuner som ingår i ett sammanhållet system för slutförvaring av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall ska ges möjlighet att vara en aktiv part genom hela processen. Det är i dagsläget oklart vilken roll, om någon, Östhammars kommun kommer att ha i framtida FUD-processer. Om en hänvisning till annan lagstiftning ska vara godtagbar för Östhammars kommun ska kommunen ha en given roll i den processen.

Kommuns fortsatta roll

Det är av avgörande betydelse för Östhammars kommun att även efter ett eventuellt tillstånd meddelats ha möjlighet att vara en aktiv part i slutförvarsfrågan. En förutsättning för kommunens deltagande är att arbetet är fullt ut finansierat med externa medel så att kommunens medborgare/skattebetalare inte belastas med kostnaderna för hanteringen av ett nationellt problem.

Säkerhet och ansvar efter förslutning

Det är i dagsläget oklart vem som har ansvar för slutförvarsanläggningen efter förslutning. I den pågående översynen av lagen om kärnteknisk verksamhet, med eventuella följdändringar i bland annat miljöbalken, är en del av uppdraget reglering av sistahandsansvar efter förslutning av ett slutförvar. Det är av avgörande betydelse för Östhammars kommun att ansvaret klargjorts innan kommunfullmäktige ska fatta beslut i vetofrågan. Östhammars kommun kan inte riskera att någon del av sistahandsansvaret för anläggningen läggs på kommunen.

SKB hänvisar i sitt bemötande till ovannämnda statliga utredning och skriver vidare att utredningen ska lämna sitt förslag senast den 1 april 2019, i god tid före regeringens tillåtlighetsprövning av SKB:s ansökan. Östhammars kommun delar inte SKB:s bedömning att det är i god tid. Även om utredningens förslag skulle komma att implementeras i svensk lagstiftning, kan det förväntas ta flera år innan en eventuell lagstiftning är beslutad och har trätt i kraft.

Verksamhetsberättelse 2018.....	2
Inledning	2
Finansiering.....	4
Organisation för slutförvarsarbetet, fr o m oktober 2018 är ordförande i Kommunfullmäktige Roger Lamell (S)	4
Verksamheten allmänt.....	4
Organisationsstöd & möten.....	5
Säkerhetsgruppen och dess uppdrag	5
Sammansättningen	6
Verksamheten.....	6
MKB-gruppen och dess uppdrag	6
Sammansättningen	6
Verksamheten.....	7
Referensgruppen och dess uppdrag.....	7
Sammansättningen	7
Verksamheten.....	8
Information till allmänheten.....	8
Internationellt	10
Inom EU	10
Utom EU	10
Övrigt	10
Administration.....	10
Sammansättningen	10
Externa kontakter	11
Förkortningar.....	11
Bilagor.....	13

Verksamhetsberättelse 2018

för Östhammars kommuns slutförvarsorganisations arbete inför beslut om ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark samt utbyggnad av befintligt slutförvar för låg- och medelaktivt driftavfall (SFR).

Verksamhetsberättelsen består av två huvuddelar. Den första delen beskriver kortfattat verksamheten som kommunen bedrivit inom ramen för slutförvarsorganisationen under 2018. Den andra delen består av bilagor som mer detaljerat beskriver verksamheten under året.

Inledning

Östhammars kommun har följt Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) platsundersökning och planering för att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i flera decennier.

I juni 2011 beslutade SKB att man skulle lämna in en ansökan om byggnation och drift av ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. I slutet på januari 2016 kungjorde mark- och miljödomstolen ansökan vilket innebar att ansökan bedömdes innehålla tillräckligt underlag för att prövas av domstolen.

Ansökan granskas först av myndigheterna; mark- och miljödomstolen i Nacka (MMD) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) som avger yttrande över ansökan till regeringen. Östhammars kommun har därefter en viktig roll. Det krävs ett beslut av kommunfullmäktige om man kan acceptera en lokalisering av slutförvaret för använt kärnbränsle i vår kommun, med de förutsättningar som SKB anger i sin ansökan, samt med de yttranden och synpunkter som MMD och SSM framställt till regeringen. Med detta som bakgrund har kommunfullmäktige (KF) en organisation för att arbeta med och informera om SKB:s ansökan ur ett kommunalt perspektiv för att förbereda sig själva och allmänheten inför regeringens fråga och sitt eget beslut.

Huvudförhandling enligt miljöbalken gällande slutförvar för använt kärnbränsle skedde vid MMD under fem veckor hösten 2017. Den 23 januari 2018 lämnade såväl MMD som SSM över sina respektive yttranden till regeringen för den vidare prövningen. Regeringen har därefter begärt in kompletteringar av SKB baserat på bla MMD's yttrande. Den planerade lokala folkomröstningen som avsågs hållas i mars ställdes pga denna begäran om komplettering in.

Motsvarande hantering har Östhammars kommun för prövningen av SKB:s ansökan till myndigheterna om tillstånd till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) mm i Forsmark som kungjordes december 2017 av såväl MMD som SSM.

Syftet med slutförvarsorganisationen är att:

- SKB:s ansökan ska granskas på ett för kommunen ändamålsenligt sätt.
- Myndigheternas granskning ska belysas så att förtroendevalda och medborgare i kommunen ska känna förtroende för processen.

Målen med kommunens arbete är:

- Att förbereda kommunfullmäktiges remissyttranden till Strålsäkerhetsmyndigheten och Mark- och miljödomstolen.
- Att informera förtroendevalda och allmänhet om kommunens arbete.

- Att förbereda kommunfullmäktige inför veto-beslutet.

Kommunstyrelsen leder kommunens arbete i slutförvarsfrågan. Till sitt stöd har kommunstyrelsen en slutförvarsorganisation som skapades i anslutning till SKB:s platsval 2009, bestående av en säkerhetsgrupp (SÄK-grupp), en miljökonsekvensbeskrivningsgrupp (MKB-grupp) och en referensgrupp (REF-grupp) som ansvarar för att förtroendevalda ska få tillräcklig utbildning, kunskap och information om SKB:s och granskande myndigheters arbete, både MMD och SSM.

I januari 2016 omstrukturerades slutförvarsorganisationen. Bland annat innefattar nu referensgruppen samtliga ledamöter i KF samt representanter från ideella miljöorganisationer och grannkommuner. Detta med anledning av att processen med en kungjord ansökan och ett närmande av beslutsdatum för kommunen kräver ett ännu större engagemang från kommunfullmäktige. I alla gruppers uppdrag, men framför allt REF-gruppens, ingår också att sprida information och att ha en dialog med allmänheten.

Ett uppdrag att se över organisationen har formulerats under 2018 och förslag till ny organisation har diskuterats ett flertal gånger under hösten med start på planeringsdagen i augusti. Beslut om ny organisation fattas av kommunfullmäktige i februari 2019.

Folkomröstningsbroschyren, hearingen

Kommunens fortsatta arbete är liksom tidigare att få fram bästa möjliga information och kunskapsunderlag. Kommunen vill fånga upp allmänhetens frågor och synpunkter och verka för att, på olika sätt, öka allmänhetens delaktighet och kunskap i processen gällande slutförvaring av radioaktivt avfall. Med utgångspunkt i planeringen för en lokal folkomröstning togs en kommunikationsplan fram innehållande bla nationella och lokala hearings samt ett genomarbetat informationsmaterial för utskick till alla hushåll samt information på webben. Trots att folkomröstningen ej genomfördes 2018 så gick informationsbroschyren ut till alla hushåll och en nationell hearing hölls.

Kommunen deltog även på Almedalsveckan i ett samarbete med Region Uppsala. Det var särskilt angeläget då 2018 var ett valår och vi kan förvänta oss ett regeringsbeslut inom denna mandatperioden. Trots aktiv marknadsföring, en bra fysisk placering av evenemanget och bra tid så blev utfallet dessvärre mycket magert.

SKB kungjorde i december 2017, som tidigare nämnts, ansökan om att få utöka och driva befintligt slutförvar för låg- och medelaktivt kortlivat avfall (SFR) i Forsmark. Utbyggnaden avser helt nya berggrum för att, utöver dagens avfallstyper och mängder, även ta emot och slutförvara rivningsavfall från kärnkraftverken. Den kompletterade ansökan som kungjordes i juni 2017, innehöll flera stora avgörande förändringar i relation till ursprunglig ansökan i frågor som varit angelägna för kommunen.

Även i denna fråga så är kommunens arbete att få fram bästa möjliga information och kunskapsunderlag. Kommunen vill fånga upp allmänhetens frågor och

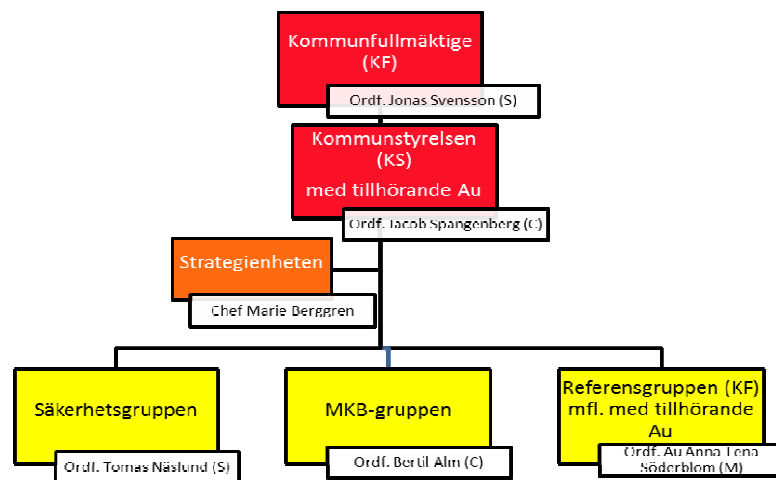
synpunkter och verka för att, på olika sätt, öka allmänhetens delaktighet och kunskap i processen gällande slutförvaring av radioaktivt avfall från drift och rivning av befintliga kärnkraftverk.

Finansiering

För arbetet med kunskapsuppbyggnad och information söker Östhammars kommun medel ur Kärnavfallsfonden varje år. Riksgälden har delegation att bevilja max 10 miljoner kr till kommunen per kalenderår och ansökningar om medel som överskrider detta belopp beviljar miljödepartementet. Medel från Riksgälden betalas ut i förskott.

För verksamhetsåret 2018 ansökte Östhammars kommun om 7 080 000 kronor hos Riksgälden. Summan beviljades av Riksgälden 20 december 2017. (Bilaga 1).

Organisation för slutförvarsarbetet, fr o m oktober 2018 är ordförande i Kommunfullmäktige Roger Lamell (S)

Verksamheten allmänt

Året har präglats av ett intensivt granskningsarbete hos grupperna, både gällande kärnbränsleförvaret (utifrån yttrandena från MMD respektive SSM) som för SFR.

Båda grupperna har också hanterat Kärnavfallsrådets kunskapslägesrapport som presenteras vart annat år.

Det har varit ett intensivt år ur kommunikationssynpunkt med deltagande i Al-medalsveckan, framtagande av informationsbroschyren, hearings, web-sända seminarier (bla en miniseminarie om SFR-prövningen startade 2018). Under året har också bägge granskningsgrupperna varit på studiebesök i Barsebäck för att lära sig mer om avveckling och rivning av kärntekniska anläggningar vilket genererar det avfall som kommer att slutförvaras i ett framtida utbyggt SFR.

Östhammars kommun har inte släppt den internationella utblicken och deltog i två möten med det internationella nätverket för kommuner som har eller är med i process runt slutförvar för radioaktivt avfall, ENWD, som Östhammars kommun tog initiativ till. Ett i England och ett hos IAEA i Wien. Det internationella arbetet med frågan om informationsbevarande i framtiden har slutförvarsorganisationen följt med särskilt intresse då det också är en fråga av vikt för kommunen.

Andra sammanhang för omvärldsbevakning är i möten med SSM, kärnavfallsrådet, miljöorganisationer och Oskarshamns kommun. Likväl som att ha scanning ut på webben.

Beskrivningen av verksamheten under 2018 följer samma indelning som den verksamhetsplan som lämnades in i samband med ansökan om medel för 2017-Stratsys (Bilaga 2).

Organisationsstöd & möten

Kommunstyrelsen har sedan hösten 2009 en stående punkt på sina ordinarie sammanträden för information från enheten (bilaga 3). Informationen är utformad för att både ge en tillbakablick över vad som hänt sedan förra sammanträdet, men också vad som kommer att hända fram till nästa. Det ger möjligheter både till utvärdering av tidigare insatser och möjligheter att ställa frågor om vad som är aktuellt. Motsvarande informationsblad produceras även för kommunfullmäktige (Bilaga 4).

Referensgruppen har även under 2018 haft web-sända möten i anslutning till fullmäktige. Web-sändningarna finns på slutforvarforsmark.se

Vid flera tillfällen har kommunstyrelsen kallat till överläggning antingen med SKB eller SSM. Även grupperna har kallat till information.

Vår granskningsorganisation har haft ett flertal möten inom respektive grupperna har också haft rätt att närvara på varandras möten.

Även Bygg- och miljönämnden har möjlighet att adjungera in representanter i de olika grupperingarna.

Säkerhetsgruppen och dess uppdrag

Säkerhetsgruppen har fått kommunfullmäktiges uppdrag att:

- Granska den säkerhetsrapport som SKB presenterar i sin ansökan
- Följa Strålsäkerhetsmyndighetens granskningsarbete
- Förbereda förslag till remissyttrande inom sitt ansvarsområde
- Samordna granskning av FUD

- Granska säkerhetsrapporten för utbyggnad av SFR

Sammansättningen

Säkerhetsgruppens sammansättning är elva ledamöter, utan ersättare .

Ordförande

Tomas Näslund (S)

Vice ordförande

Pär-Olof Olsson (M)

Ledamöter

Inger Abrahamsson (C)

Anders Bäckström (M)

Leif Hägg (S)

Rune Nilsson (FP)

Lennart Norén (S)

Arno Unge (MP)

Gunnel Wahlgren (C)

Peter Brandt (SD)

Vakant (S)

Verksamheten

Säkerhetsgruppen har haft sju (7) sammanträden under 2018 och några arbetsmöten (Bilaga 5).

Säkerhetsgruppens arbete med problemformuleringar och frågeställningar har legat till grund för kommunstyrelsens yttrande i de frågor som rör SKB:s hantering i sak identifierade av kommunen gällande sin ansökan om tillstånd för byggnation och drift av ett slutförvar för använt kärnbränsle samt kompletteringar rörande utbyggnaden av SFR.

MKB-gruppen och dess uppdrag

MKB-gruppen har fått kommunfullmäktiges uppdrag att:

- Granska den MKB som SKB presenterar i sin ansökan
- Formulera och överlämna samrådsfrågor till SKB.
- Förbereda förslag till remissyttrande inom sitt ansvarsområde.
- Ge stöd åt miljökontoret samt
- Följa samråden för utbyggnad av SFR

Sammansättningen

MKB-gruppens sammansättning är elva ledamöter, utan ersättare. Bygg- och miljönämnden har möjlighet till en inadjungerad ledamot.

Ordförande

Bertil Alm (C)

Vice ordförande

Reinhold Delwall (M)

Ledamöter

Christina Haaga (S)
Ingrid Gustafsson (S)
Inger Arvidsson (V)
Sune Berglund (BOA)
Sören Carlsson (KD)
Lisa Landberg (C)
Harri Lundgren (S)
Sune Pettersson (M)
Anna Maria Brantedal (LPO)

Verksamheten

MKB-gruppen har haft åtta (8) ordinarie sammanträden under året (Bilaga 5).

MKB-gruppens arbete med problemformuleringar och frågeställningar har legat till grund för kommunstyrelsens yttrande i de frågor som rör SKB:s hantering i sak identifierade av kommunen gällande sin ansökan om tillstånd för byggnation och drift av ett slutförvar för använt kärnbränsle samt kompletteringar över utbyggnaden av SFR.

MKB-gruppen har haft kunskapsstöd i sin genomgång av ansökan genom den miljöjuridiska kompetens som upphandlats under 2017.

Referensgruppen och dess uppdrag

- Referensgruppens arbetsutskott (på fem personer ur kommunfullmäktige) planerar för aktiviteter för information, dialog och kommunikation till kommunfullmäktige och medborgarna i slutförvarsfrågor.
- Kommunfullmäktige har inför varje ordinarie sammanträde ett särskilt referensgruppsmöte, totalt 6 tillfällen under 2018.

Sammansättningen

Referensgruppen består fr o m 2016-01-01 av samtliga ledamöter i kommunfullmäktige. I referensgruppen har också ingått representanter för lokala miljöorganisationer samt för Tierp, Älvkarleby, Norrtälje och Uppsala kommuner. Dessutom finns det representation från Åland.

Med anledning av valet 2018 har ett flertal ledamöter ersatts från oktober 2018.

Referensgruppens Arbetsutskott

Ordförande

Roger Lamell (S)

Ledamöter

Lisa Landberg (C)
Lennart Owenius (M)

Referensgruppen

Samtliga ledamöter i arbetsutskottet (se ovan)

Samtliga ledamöter i kommunfullmäktige.

Bertil Alm (C) - ordförande i MKB-gruppen

Reinhold Delwall (M) - vice ordförande i MKB-gruppen

Tomas Näslund (S) –ordförande i Säkerhetsgruppen

Pär-Olof Olsson (M) - vice ordförande i Säkerhetsgruppen

Carina Aaltonen, Ålands landskapsregering

Lars-Peter Hållstrand (S), Tierps kommun

Berit Jansson (C), Norrtälje kommun

Tommy Jakobsson (S), Älvkarleby kommun

Jan Ulmander (C), Uppsala kommun

Per Johansson (S), Gävle kommun.

Opinionsgruppen för säker slutförvaring (Oss), Joakim Stormwall

Naturskyddsföreningen i Östhammar, Hans Jivander

Region Uppsala

Verksamheten

Referensgruppen har numera öppna möten innan kommunfullmäktige och under året har bland annat en nationell hearing hållits och en temaserie gällande SFR påbörjats.

Vi bjöd även in Kärnavfallsrådet för att berätta om deras kunskapslägesrapport.

Den nya webportalen–www.slutforvarforsmark.se rullar och går och har under 2018 varit föremål för GDPR-genomgång för att säkra upp att inga personuppgifter lämnas ut på ett felaktigt sätt

”Signerat” som publiceras i lokala medier som sprids till i princip samtliga hushåll i Östhammars kommun har fortsatt även under 2018.

Information till allmänheten

Förutom ovannämnda aktiviteter så har flertalet av de seminarium och möten som genomförts websänts för att öka tillgängligheten för våra kommuninnevånare.

Under 2018 genomfördes busstur för nyinflyttade och andra allmänt intresserade som med ett stopp i Forsmark har fått information om kommunens arbete med slutförvaren. Slutförvarsorganisationen har även hållit information inför studenter från Uppsala Universitet.

Vart tredje år arrangeras Albrektsmässan i Östhammars kommun och på plats fanns information och kommunikatörer om slutförvarsfrågan.

Östhammars kommun var drivande i ”framtidveckan” som gick av stapeln under sensommaren där såväl utställning som föredrag (bla av Kärnavfallsrådets ordförande) med bäring på slutförvarsfrågorna fanns med.

Internationellt

Inom EU

Östhammars kommun initierade 2014 ett internationellt nätverk för kommuner med slutförvarsanläggning eller som befinner sig i en långt gången platsvalsprocess, European local Network of radioactive Waste Dialogue (ENWD). Östhammars kommun har lämnat ordförandeskapet och har under 2018 medverkat i ett par möten.

Nätverket har organisatoriskt hamnat som en undergrupp till GMF. Information om nätverket, vilka mål nätverket har med sitt arbete och anteckningar från de möten som varit under 2018 finns under <http://www.gmfurope.org/enwd>.

Utom EU

Slutförvarsorganisationen följer det pågående arbetet internationellt gällande informationsbevarande i projektet "Memory of mankind" och deltar som referens i deras planeringsarbete inför en större internationell konferens 2019.

Övrigt

Samarbete med Oskarshamns kommun (ÖSOS) har fortsatt även under 2018 med några tillfällen där vi diskuterar gemensamma frågeställningar för gällande det sammanhållna systemet för slutförvar för använt kärnbränsle.

Östhammars kommun har också fört dialog med den kommitté under ledning av Gabor Szendro som utreder förändringsförslag gällande ansvar efter förslutning samt träffat miljödepartementet.

Under 2018 har nya bidragsregler för ideella föreningar som vill engagera sig i slutförvarsfrågan arbetats fram. Huvudsakligen för att lokalt anpassas till de regelverk som gäller för ideella organisationer på nationell nivå.

Administration

Den huvudsakliga administrationen runt arbetet med slutförvarsfrågan genomförs av enhetens utredare. Utredarnas/utredarens uppdrag och uppgift är att förebreda slutförvarsorganisationens möten både som kunskapsstöd, med kontakter med externa föredragshållare/expertter eller annat administrativt stöd samt att fungera som egen utredare och expert inom vissa sakområden, att vara sekreterare vid möten och följa upp fattade beslut. Slutförvarsorganisationen tar även hjälp av stödfunktionerna i kommunen; enheten för lednings- och verksamhetsstöd, enheten för marknad- och kommunikation och IT-enheten.

Sammanställningen

Strategienhetens del som hanterar slutförvarsfrågor har bestått av enhetschef, en utredare för både säkerhetsgruppen & gruppen för miljökonsekvensfrågor samt en kommunikatör för referensgruppen. För det internationella arbetet har slutförvarsorganisationen ett samarbete med den internationella samordnaren i kommunen och när det gäller extra stöd för information/kommunikation har vi

under 2018 varit en del i tillväxtkontorets marknad- och kommunikationsenhet (för arbetet med extern web och intranät).

Tjänstepersonsgruppen arbetar kontinuerligt med kvalitetssäkring och uppföljning via bla Stratsys. Slutförvarsorganisationen har också bidragit med sina erfarenheter i arbete med att ta fram resepolicy för Östhammars kommun.

Organisationen arbetar också aktivt med att minska tjänsteresor och har vissa ansvarsupphandlingar. Ett flertal möten har också anordnats som telefon eller Skypekonferens likväl som webinarium. Dock har inte kommunen ännu något digitalt konferensverktyg bestämt.

Externa kontakter

Kommunen har deltagit och inbjudits till seminarier och informationstillfällen av Kärnavfallsrådet, SKB och SSM.

SKB har även under 2018 fortsatt arrangera sina ”Öppet-hus” med olika teman varje gång. Slutförvarsorganisationen har funnits representerad vid ett flertal tillfällen.

Slutförvarsorganisationen finns även närvarande på Kärnavfallsrådets ”runda-bords-samtal”.

Förkortningar

Kärnavfallsrådet	Statens råd för kärnavfallsfrågor
MKB	Miljökonsekvensbeskrivning
Oss	Opinionsgruppen för säker slutförvaring
SKB	Svensk Kärnbränslehantering AB
SSM	Strålsäkerhetsmyndigheten

Ekonomi (kr)

	Budget 2018	Utfall 2017
Kostnader	7 080 000	
40 Kostnader/utgifter	550 000	441 000
50 Kostnader för arbetskraft	4 000 000	2 891 000
60 Övrig verksamhet	350 000	725 200
70 Övriga verksamhetskostnader	2 180 000	1 513 400
Totalt	7 080 000	5 570 600

Mer detaljerad redovisning med tillhörande kommentarer återfinns i bilaga 6-7

ÖSTHAMMARS KOMMUN

Jacob Spangenberg
Kommunstyrelsens ordförande

Peter Nyberg
Kommundirektör

Bilagor

Bilaga 1	Ansökan om medel 2018 och myndigheternas beslut
Bilaga 2	Rapportering ur Stratsys, verksamheten 2018
Bilaga 3	Strategienhetens rapportering till kommunstyrelsen
Bilaga 4	Strategienhetens rapportering till kommunfullmäktige
Bilaga 5	Sammanställning slutförvarsgrupperna 2018: Presidiemöten, SÄK-, MKB- och REF-gruppernas möten
Bilaga 6	Ekonomisk redovisning, 4 positioner
Bilaga 7	Kommentar till ekonomisk redovisning
Bilaga 8	Revisionsintyg, KPMG (Inkommer senare)

Sammanställning slutförvarsgruppernas arbete 2018

BILAGA X

Granskningsgrupperna

MKB-gruppen, antal protokollförda möten: 8

Säkerhetsgruppen, antal protokollförda möten: 7

Sammanfattning av punkter som har behandlats under året samt aktiviteter som granskningsgrupperna deltagit i:

- Ansökan om utbyggnad och fortsatt drift av SFR
- Inkomna yttrande över SFR-utbyggnaden efter kungörelse
- Mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen angående kärnbränsleförvaret
- Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen angående kärnbränsleförvaret
- Kärnavfallsrådets kunskapslägesrapport
- Regeringsprövningen av kärnbränsleförvaret
- Slutförvarsorganisationens framtida uppdrag
- Deltagit i öppna möten om Kärnavfallsrådets kunskapslägesrapport, kärnbränsleförvaret och SFR-utbyggnaden

MKB-gruppen har under året även gjort ett studiebesök på Vattenfalls betonglab i Älvkarleby.

Presidiegruppen

Antal möten med minnesanteckningar: 1

Sammanfattning av punkter som har behandlats under året samt aktiviteter som presidiegruppen deltagit i:

- Kärnavfallsrådets seminarium om kunskapslägesrapporten
- Workshop inom projektet Modern2020
- Östhammars kommuns framtidsvecka
- Strålsäkerhetsdagen
- Slutförvarsorganisationens framtida uppdrag
- Östhammars kommuns framtida slutförvarsorganisation

Referensgruppen

Antal möten: 7

Arbetsutskott, antal möten med minnesanteckningar: 4

Referensgruppen har under året haft informationsmöten som behandlat följande ämnen:

- Mark- och miljödomstolens samt Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen gällande kärnbränsleförvaret
- Prövningen av kärnbränsleförvaret – nuläge och framtid med nationella aktörer

- Kärnavfallsrådets kunskapslägesrapport
- SFR – den planerade utbyggnaden och kommunens arbete
- Lägesrapport från SKB gällande kärnbränsleförvaret, SFR och FUD
- Information om slutförvarsorganisationen och dess arbete samt en lägesrapport
- SFR – information av slutförvaret och SKB:s bemötande av kommunens sypunkter

Referensgruppen fick till viss del ny sammansättning i och med att nya kommunfullmäktiges tillträde i oktober 2018. Årets sista två möten var början på en utbildning i slutförvarsfrågan för de nya ledamöterna.

Kommentar till ekonomisk redovisning för slutförvarsorganisationen 2018.

En del poster i redovisningen föranleder vissa kommentarer;

- 45   Bidrag
Ekonomiskt stöd till ideell organisation. Förutom Oss som sökt många år så tillkom ytterligare en extern aktör, SweQ med en lokal förening sökt engångsbelopp för motsvarande tre månader december 2017 till mars 2018.
- 47   Konsulttjänster
Slutförvarsorganisationen har även under 2018 valt att arbeta med kunskapsuppbyggnad själva gällande såväl slutförvar för använt kärnbränsle, samt utbyggnad av SFR. Här återfinns två stora leverantörer: Matador för utveckling av vår nya kunskapsportal-slutförvarswebben och att GDPR-säkra densamma samt Front Advokatbyrå med miljöjuridisk kompetens.
- 50   Löner och arvoden
Inga större avvikelser under 2018.
- 60   Diverse främmande tjänster
2018 innebar ny mandatperiod och utbyte och uppgradering av referensgruppens IT-utrustning. Här ligger även internhyra i kommunhuset.
- 70 & 71   Transporter och representation
Kostnaderna små för slutförvarsorganisationen som helhet 2017 med anledning av att slutförvarsorganisationen satsat på att bjuda hit föredragshållare till kommunen istället för att åka iväg själva på konferens. Dock gjorde MKB-gruppen ett studiebesök på Vattenfalls betonglab i Älvkarleby. Under representation ryms ett antal lokalhyror (inkl lunch och fika) för egna arrangemang inom kommunen med föredrag och öppna möten.
- 72   Annonser och info
Under hösten har regelbunden annonsering skett i lokalpress. Dels för att leda våra medborgare in på den nya web-portalen men också för att informera från huvudförhandlingarna för slutförvar för använt kärnbränsle under rubriken ”Signerat”. Viss annonsering i samband med föredrag med extern föredragshållare likväl som hearingen med information om den fortsatta processen i slutförvarsfrågan. Anpassning av webben till GDPR har inneburit en del kostnader likväl som produktion och distribution av en ny informationsbroschyr till alla hushåll.

Kommunledningsförvaltningen
Marie Berggren

Datum
2019-02-25

Dnr
>

Sid
1 (3)

Kommunrevisionen

Karö Våtmark

Revisionen inom Östhammar kommun har önskat en redogörelse kring projektet Karö våtmark utifrån såväl praktiska, ekonomiska som tidsmässiga aspekter. En väsentlig frågeställning inom ramen för detta är om projektets driftskostnader täcks av skattemedel eller om finansiering sker inom ramen för VA-taxan.

Östhammars kommun tillsammans med Gästrike Vatten AB, på uppdrag av dotterbolaget Östhammar Vatten AB, redogör nedan för projektet Karö våtmark.

Bakgrund

I början av 1990-talet startade diskussionerna kring en våtmark och ytterligare rening av avloppsvattnet (spillvatten) från Östhammars tätort med syfte att förbättra vattenkvaliteten i Östhammarsfjärden. Detta fanns med som en av tankarna i samband med ombyggnation och nytt tillstånd för avloppsreningsverket i Östhammar.

Ytterligare krav på kommunerna i Sverige kom med införandet av Vattendirektivet i svensk lagstiftning 2000 där åtgärdsprogram ska tas fram för att förbättra vattenstatusen. Kommunerna behöver använda många verktyg där rådgivning, tillsyns- och åtgärdsinsatser bla för jordbruket och enskilda samt kommunala avloppsanläggningar är exempel på åtgärder.

Vattenmyndigheten har via Upplandsstiftelsen varit med och bidragit till att ideér och förslag som funnits på hur man kan förbättra vattenkvalitén i Östhammarsfjärden samlats i en dokumentation (O.Sandström och O.Grahn, 2009).

Östhammarsfjärden hade då och har fortfarande behov av att minska tillförseln av näringsämnen för att få en bättre vattenstatus. Som en åtgärd togs ett förslag fram på en våtmark i flera steg för att minska näringstillförseln. En teknisk våtmark och en naturnära.

Östhammars kommun har sökt bidrag sk LOVA-medel hos Staten för att kunna genomföra olika studier på hur en sådan utbyggnad skulle kunna ske och vad den skulle komma att kosta, både i anläggnings- som driftkostnad (2010). 2010 uppskattades totalkostnaden för anläggandet till ca 9 mkr (inklu-

sive byggherrekostnader men exklusive markinlösen) och den årliga driften till ca 140 tkr/år. Energikostnaden för pumpning beräknades till ca 25 tkr/år.

Östhammars kommun har vid ett flertal tillfällen sökt LOVA-medel och senast LONA-medel. Uppbyggnaden av sådana medel bygger på att Östhammars kommun alltid står som sökanden, att medelstilledningen från staten kan variera mellan 25-90 % av ett projekt, att det är angeläget med annan medfinansiering och att det går att tillgodoräkna sig tid som pengar i projekten. Det sistnämnda har Östhammars kommun ofta lagt in som sitt bidrag till totalen och har varierat med utgångspunkt i projektens storlek och vilka kompetenser som finns ”in house”.

Beslut

Dispens från markavvattningsförbud lämnades av länsstyrelsen 2011 för båda våtmarkerna. Bygglov lämnades för pumphus och anläggande av våtmarkerna av Bygg- och miljönämnden 2014.

Fastighetreglering genomfördes 2015.

Köperbudandande lämnades till 4 fastigheter 2016.

Tillstånd till vattenverksamhet för den naturliga våtmarken lämnades 2016.

Därutöver har samråd och informationsinsatser genomförts med sakägare, länsstyrelse och andra.

Tekniska våtmarken

2015 byggdes samt invigdes den tekniska delen av våtmarken. Den tekniska våtmarken beställdes av Tekniska förvaltningen på Östhammar kommun och projekteringen på ca 900 tkr delfinansierades med ca 20 % av LOVA-medel. Övriga investeringskostnader har därefter belastat tekniska kontorets budget. *Bedömningen är att investeringen har belastat VA-kollektivet då den tekniska våtmarken i dokumentationen som finns i projektet har funktionen likt ett efterbehandlingssteg till det befintliga avloppsreningsverket på Krutudden för att reducera kväve-tillförseln till Östhammarsfjärdarna som är verkets recipient.*

Sedan 2015 passerar det renade avloppsvattnet från Östhammars avloppsreningsverk genom den tekniska delen innan det släppts vidare till Östhammarsfjärden. Den tekniska våtmarken består av sex dammar, ett fördelningshus och en utloppsdamm. För att uppnå önskad reduktion av näringsämnen fylls och töms dammarna växelvis. På så vis syresätts dammarna kontinuerligt. Det är framförallt nitrifikation som sker i dammarna vilket medför att mängden ammoniumkväve som når Östhammarsfjärden reduceras.

Driftkostnader för den tekniska våtmarken belastar VA-kollektivet i Östhammar Vatten AB, kostnaden var 2018 ca 65 tkr.

Naturnära våtmarken

Den naturnära delen av våtmarken har ännu inte anlagts. Den naturnära delen av våtmarken planeras för att kunna utnyttjas som ett friluft- och rekreationsområde samtidigt som den skulle kunna ge ytterligare reduktion av näringsämnen, framförallt via långa uppehållstider.

Tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken söktes och beviljades av Mark- och miljödomstolen i Nacka 2016-10-21 men har ännu inte tagits i bruk. Till-

ståndet förfaller om våtmarken inte etableras och färdigställs senast 2021-10-21 och syftet med ansökan var tydligt, det var att skapa en våtmark som fungerar som efterbehandling av kommunalt avloppsvatten från Krutuddens avloppsreningsverk i Östhammars tätort.

Nuläge

Under 2018 har Östhammar kommun tillsammans med Östhammar Vatten AB och Upplandsstiftelsen ansökt om LONA-bidrag från Länsstyrelsen i Uppsala för att gå vidare med projektet Karö våtmark. Det utlystes möjligheter att söka upp till 90 % finansiering för åtgärder som framförallt rörde våtmarker.

Länsstyrelsen har beviljat motsvarande 1 395 000 för att genomföra tre delprojekt. Östhammar Vatten bidrar med finansiella medel och tid, Östhammars kommun med tid samt Upplandsstiftelsen med tid.

För Östhammar Vatten ABs del rör det sig om utförande av en mätstation i den tekniska våtmarken samt uppföljningsmätningar av funktionaliteten i den tekniska våtmarken (90 % finansiering beviljad).

För Östhammar kommuns del handlar det om kommunikation och dialog gällande våtmarken och dess funktion och värden för fjärdarna (50 % finansiering beviljad).

Projektsslut har angetts till slutet av 2022.

Delegationsordning i personalfrågor

Allmänt om delegering

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen.

Kommunstyreslen ansvarar för övergripande ledning och samordning av kommunens verksamheter, men också för ekonomi och budget. Kommunstyrelsen bereder ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige.

Nämnderna beslutar i frågor som rör verksamheten och i frågor som de enligt lagstiftning ska handha samt i frågor som fullmäktige har delegerat till nämnderna.

Att delegera innebär att överflytta beslutanderätt. Delegering kan ske både från kommunfullmäktige till nämnd och från nämnd till utskott, en ledamot eller en ersättare och en anställd i kommunen. Den som får beslutanderätten kallas delegat.

Ej blandad delegering

Blandad delegering till en förtroendevald och en anställd är inte tillåten, eftersom delegering till flera personer förutsätter att samtliga är förtroendevalda och utgör ett utskott. En nämnd får alltså inte delegera till två eller flera förtroendevalda att besluta tillsammans. I så fall måste dessa utgöra ett utskott. Två eller flera anställda kan inte heller ges gemensam beslutanderätt. Flera anställda kan inte ges rätt att besluta i samma typ av ärenden vid sidan av varandra. I så fall måste beslutanderätten fördelas, exempelvis efter ansvarsområden, beloppsnivåer eller geografiska områden. Det är vanligt att nämnden i delegationsordningen anger en viss kategori/grupp av tjänstemän, exempelvis biståndshandläggare, miljöinspektör. En sådan delegation måste kompletteras med ett förtydligande, som fördelar ärendena inom respektive ärendegrupp på varje enskild tjänsteman. För att bl.a. uppfylla kraven vid granskning av ansvar ska man, efter att ha tagit del av delegationsordningen och eventuellt förtydligande, finna endast en tjänsteman som haft rätt att avgöra ett visst ärende.

När kommunstyrelsen eller en nämnd delegerat sin beslutanderätt träder delegaten helt in i kommunstyrelsens eller nämndens ställe. Beslut som fattas enligt delegationsordning är juridiskt sett kommunstyrelsens eller nämndens beslut och kan överklagas på samma sätt som kommunstyrelsens eller nämndens beslut.

Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till kommunstyrelsen eller nämnden. Kommunstyrelsen och respektive nämnd beslutar när och hur anmälan ska ske. Anmälan ska tillgodose kommunstyrelsens och nämndernas informations- och kontrollbehov. Anmälan har också betydelse för beräkning av överklagandetiden (laglighetsprövning enligt kommunallagen).

Bestämmelser om delegation framgår i kommunallagens 6 kapitel 33-38 §.

Jäv

Delegat får inte fatta beslut i ärenden där han eller hon är jävig. Enligt kommunallagen 6 kapitel 24 § är en anställd eller förtroendevald jävig om bland annat saken angår honom själv eller närstående, eller om ärendets utgång kan förväntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående.

Jäv kan även föreligga om det i övrigt finns någon särskild omständighet är ägnad att rubba förtroende till hans opartiskhet i ärendet. Därutöver finns fler jävsgrunder angivna i 25 §. Vid jäv får den anställda eller förtroendevalda inte delta i handläggningen eller i beslutet av ärendet.

Undantag

I enlighet med kommunallagen 6 kapitel 34 § får beslutanderätten inte delegeras i följande slag av ärenden:

1. I ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. Framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till nämnden,
5. Vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter. Lag (2007:68)

Grundprinciper

Huvudregeln är att delegat avgör ärendet. Vid tveksamhet kan alltid ärendet på delegatens initiativ överlämnas till kommunstyrelsen eller nämnden för avgörande. Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.

Ansvar för beslut på tjänstemannanivå vilar alltid på en tjänsteman, den som fattat beslutet. Det hindrar inte att denne konfererar med annan tjänsteman för att få referensmaterial/underlag för beslut.

Beslut som fattas på delegation är ett slutgiltigt beslut på kommunstyrelsens eller nämndens vägnar. Det kan inte ändras annat än genom överprövning av delegaten själv eller genom överklagande där så är möjligt. Kommunstyrelsen eller nämnden kan dock föregripa delegatens beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över. Kommunstyrelsen eller nämnden kan också om den finner anledning till det, återta rätten att fatta beslut på delegation.

Anmälan av beslut

Beslut ska förtecknas på särskild lista. På lista ska framgå datum för beslut, vad beslutet avser/ärende, och delegaten. Alla beslut fattade på delegation ska anmälas till kommunstyrelsen eller nämnden vid nästkommande sammanträde. Rapporteringen ska avse de beslut som fattats sedan föregående sammanträde.

Samtliga beslut rörande personal, anställning, uppsägning och avsked återfinns inom kommunstyrelsens delegationsordning i personalfrågor och ska återrapporteras **till kommunstyrelsen**. Återrapportering sker på blankett framtagen av Lednings- och verksamhetsstöd. Blanketten inlämnas till Lednings- och verksamhetsstöd senast 7 dagar innan kommunstyrelsens sammanträde.

Registrering i kommunstyrelsens eller nämndens protokoll

Rapportering av beslut antecknas under särskild paragraf i kommunstyrelsens eller nämndens protokoll. Av paragrafen ska framgå vilka beslut som anmäls, under vilken tidsperiod besluten fattats samt vem som är delegat.

Vidaredelegation och anmälan

Förvaltningschef kan ges rätt att vidaredelegera beslut i vissa ärendegrupper. I beslut om vidaredelegation ska anges vem som beslutar vid förfall för ordinarie delegat.

Beslut fattade på vidaredelegation ska anmälas till förvaltningschefen som i sin tur anmäler till kommunstyrelsen. (KL 6:37)

Brådskande ärenden

Nämnden får uppdra åt ordförande eller en annan ledamot som kommunstyrelsen/nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid styrelsens/nämndens nästa sammanträde. (KL 6:36).

Det är viktigt att möjligheten till ordförandebeslut i brådskande ärenden inte används slentrianmässigt. Det ska i princip vara en sådan situation där alternativet till ordförandebeslut är att kalla nämnden till extra sammanträde.

Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut

I kommunen fattas både så kallade verkställighetsbeslut som delegationsbeslut. Det är viktigt att känna till vad de två olika begreppen betyder och skillnaden mellan de två.

I kommunstyrelsens och nämndernas delegationsordning regleras enbart de så kallade **delegationsbesluten**. Endast de är "beslut" i kommunallagens mening. Ett delegationsbeslut kännetecknas av att beslutsfattaren måste göra vissa självständiga överväganden och bedömningar och i normalfallet finns det för delegationsbeslut alternativa lösningar. Ett delegationsbeslut kan överklagas.

Vid **verkställande** beslut är däremot ställningstagandet ofta styrt av riktlinjer, tidigare nämndbeslut, avtal med mera. Exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en redan fastställd taxa eller tilldelning av en förskoleplats enligt en klar turordningsprincip. Rätten för anställda att vidta sådana åtgärder grundas inte på delegation utan följer istället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Gränsdragningen mellan verkställighetsbeslut och delegationsbeslut kan vara svår att dra och kan slutligen komma att prövas i domstol. Frågan om vilket slags beslut det är har bland annat betydelse för den enskildes möjligheter att överklaga med laglighetsprövning. Ett verkställighetsbeslut kan nämligen inte överklagas genom laglighetsprövning så som ett delegationsbeslut kan.

Förkortningar	
KSAU	Kommunstyrelsens arbetsutskott
AB	Allmänna bestämmelser (kollektivavtal)
MBL	Medbestämmandelagen (SFS 1976:580)
LAS	Lagen om anställningsskydd (SFS:1982:80)
OSA	Offentligt skyddat arbete

Nr	Ärende	Delegat	Författning/avtal	Kommentar/villkor
1	Anställning			Tillsvidare- och tidsbegränsade anställningar. Efter 67 års ålder endast tidsbegränsade anställningar.
1.1	Kommundirektör	KSAU	AB Kap 2 § 3-5	
1.2	Förvaltningschef	Kommundirektör	AB Kap 2 § 3-5	Samråd med berörd nämnd och KSAU
1.3	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd	Kommundirektör	AB Kap 2 § 3-5	Samråd med KSAU
1.4	Upphandlingschef Chef för Slutförvarsheten Chef för Östhammar Direkt Kommunikationschef	Kommundirektör	AB Kap 2 § 3-5	
1.5	Chef för Arbetsmarknadsenheten Chef för Daglig verksamhet	Kommundirektör med rätt att vidaredelegera	AB Kap 2 § 3-5	
1.6	Personal inom: a) Kommunledningsstaben b) Lednings- och verksamhetsstöd c) Upphandlingsenheten Slutförvarsheten Östhammar Direkt Marknad- och kommunikationsenheten Arbetsmarknadsenheten Daglig verksamhet	a) Kommundirektör b) Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd c) Enhetschef för berörd enhet	AB Kap 2 § 3-5	
1.7	Personal inom förvaltningarna	Förvaltningschef för berörd förvaltning med rätt att vidaredelegera	AB Kap 2 § 3-5	Vid chefstjänster samråd med berörd nämnd.
2	Bemanningsföretag och konsulter			
2.1	Anlita bemanningsföretag eller hyra in konsult	Förvaltningschef för berörd förvaltning	38 § MBL	När inte annan möjlighet att anställa finns. I samråd med Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd.

Nr	Ärende	Delegat	Författning/avtal	Kommentar/villkor
3	Omplacering			
3.1	Ta ledigt utrymme, tillsvidareanställning och visstidsanställning, i anspråk för medicinsk omplacering eller annat omplaceringsbehov	Förhandlingschef	LAS 7 § andra stycket	Samråd med närmaste chef
4	Lönepolitik			
4.1	Lönepolitik och riktlinjer för lönesättning	KSAU	Löneavtal	Riktlinjer för lönesättning
5	Löneöverenskommelse med enskild arbetstagare, vid anställning och årlig löneöversyn			
5.1	Kommundirektör	KSAU		Riktlinjer för lönesättning KS 2015-09-15 § 185, se särskilt: - Förhandlingschef konsulteras innan lönen sätts då lönen överstiger 45 tkr och/eller avviker från kommunens löneläge. - Samråd med närmaste chef ska även alltid ske vid tillsättning av chefer och experter/ specialister om lönen överstiger 45 tkr.
5.2	Förvaltningschef	Kommundirektör		
5.3	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd	Kommundirektör		
5.4	Upphandlingschef Chef för Slutförvarsenheten Chef för Östhammar Direkt Kommunikationschef	Kommundirektör		
5.5	Chef för Arbetsmarknadsenheten Chef för Daglig verksamhet	Kommundirektör med rätt att vidaredelegera		
5.6	Personal inom: a) Kommunledningsstaben b) Lednings- och verksamhetsstöd c) Upphandlingsenheten Slutförvarsenheten Östhammar Direkt Marknad- och kommunikationsenheten Arbetsmarknadsenheten Daglig verksamhet	a) Kommundirektör b) Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd c) Enhetschef för berörd enhet		

Nr	Ärende	Delegat	Författning/avtal	Kommentar/villkor
5.7	Personal inom förvaltningarna	Förvaltningschef för berörd förvaltning med rätt att vidaredelegera		
6	Övriga lönefrågor			
6.1	Beslut om lön vid deltagande i fackligt arbete/utbildning	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd med rätt att vidaredelegera		
6.2	Nedskrivning av lönfordran	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd	Lag om arbetsgivarens kvittningsrätt (SFS 1970:215)	Samråd med förvaltningschef för berörd förvaltning. Kostnaden bärs av arbetsstället.
7	Förhandlingsfrågor med mera			
7.1	Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	KSAU		Samråd med förhandlingschef
7.2	Kommunövergripande förhandling enligt 11-14 §§ i MBL	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd med rätt att vidaredelegera	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL
7.3	Övriga förhandlingar enligt 11-14 §§ i MBL	Närmaste chef	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL
7.4	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande arbetsrättslig lagstiftning <u>utom</u> vad gäller 11-14 och 38 §§ i MBL (lagen om medbestämmande i arbetslivet)	KSAU	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samråd med förhandlingschef
7.5	Avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	KSAU		

Nr	Ärende	Delegat	Författning/avtal	Kommentar/villkor
7.6	Avstängning	Förvaltningschef för berörd förvaltning	AB Kap 3 § 10	Samråd med förhandlingschef
7.7	Disciplinpåföljd	Förvaltningschef för berörd förvaltning	AB Kap 3 § 11	Samråd med förhandlingschef
8	Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida			
8.1	Anställningens upphörande i enskilt fall	Förhandlingschef	7 § LAS	Samråd med förvaltningschef för berörd förvaltning
8.2	Anställningens upphörande i enskilt fall på chefsnivå	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd	7 § LAS	Samråd med förvaltningschef för berörd förvaltning och KSAU
8.3	Anställningens upphörande vid arbetsbrist	Förhandlingschef	7 § LAS	Samråd med förvaltningschef för berörd förvaltning och KSAU
8.4	Anställningens upphörande vid arbetsbrist på chefsnivå	Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd	7 § LAS	Samråd med förvaltningschef för berörd förvaltning och KSAU
8.5	Anställningens upphörande för anställda inom OSA	Enhetschef för berörd enhet	BEA T § 24 och bilaga A till BEA T	Samråd med förhandlingschef
9	Beslut i frågor som omfattas av AB			
9.1	Minskning av avlöningsförmåner i samband med ersättning från tredje man	KSAU	AB Kap 8 § 37 mom. 1	
9.2	Rätt till lön då arbetstagare erhåller lön från annan än kommunen	KSAU	AB Kap 6 § 25 mom. 5	
9.3	Rätt att behålla lön eller del av lön vid fullgörande av förtroendemannauppdrag av vikt för kommunen	Förvaltningschef för berörd förvaltning	AB Kap 6 § 31 mom. 2	Samråd med berörd nämnd

Nr	Ärende	Delegat	Författning/avtal	Kommentar/villkor
9.4	Rätt att behålla lön eller del av lön vid ledighet för studier Personal inom a) Kommunledningsstaben b) Lednings- och verksamhetsstöd c) Upphandlingsenheten Slutförvarsenheten Östhammar Direkt Marknad- och kommunikationsenheten Arbetsmarknadsenheten Daglig verksamhet	a) Kommundirektör b) Administrativ chef för Lednings- och verksamhetsstöd c) Enhetschef för berörd enhet	AB Kap 6 § 26	Samråd med berörd nämnd
9.5	Rätt att behålla lön eller del av lön vid ledighet för studier Personal inom förvaltningarna	Förvaltningschef för berörd förvaltning med rätt att vidaredelegera	AB Kap 6 § 26	Samråd med berörd nämnd
9.6	Ledighet som inte regleras i lag och avtal	Närmaste chef	AB Kap 6 § 25 mom. 6	Samråd med Lednings- och verksamhetsstöd
10	Pensionsfrågor			Arbete efter 67 års ålder, se punkt 1.
10.1	Särskild avtalspension	KSAU	AKAP-KL § 13 KAP-KL § 31	Samråd med berörd chef under punkt 1.1, 1.2 och 1.3
11	Övrigt			
11.1	Beslut om undantag från samordning av avlöningsförmån (eller annan anställningsförmån)	KSAU	AB Kap 5 § 19 mom. 1	

Övriga paragrafer i kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) är verkställighet det vill säga närmaste chef är ansvarig för beslut. Verkställighet gäller även för beslut kring arbetstidens förläggning, ledighet för enskild angelägenhet med lön (AB kap 6 § 32), jämställdhetsarbete och beslut om bisyssla.

Delegationsordning för kommunstyrelsen

Delegering

Allmänt om delegering

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen.

Kommunstyreslen ansvarar för övergripande ledning och samordning av kommunens verksamheter, men också för ekonomi och budget. Kommunstyrelsen bereder ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige.

Nämnderna beslutar i frågor som rör verksamheten och i frågor som de enligt lagstiftning ska handha samt i frågor som fullmäktige har delegerat till nämnderna.

Att delegera innebär att överflytta beslutanderätt. Delegering kan ske både från kommunfullmäktige till nämnd och från nämnd till utskott, en ledamot eller en ersättare och en anställd i kommunen. Den som får beslutanderätten kallas delegat.

Ej blandad delegering

Blandad delegering till en förtroendevald och en anställd är inte tillåten, eftersom en delegering till flera personer förutsätter att samtliga är förtroendevalda och utgör ett utskott. En nämnd får alltså inte delegera till två eller flera förtroendevalda att besluta tillsammans. I så fall måste dessa utgöra ett utskott. Två eller flera anställda kan inte heller ges gemensam beslutanderätt. Flera anställda kan inte ges rätt att besluta i samma typ av ärenden vid sidan av varandra. I så fall måste beslutanderätten fördelas, exempelvis efter ansvarsområden, beloppsnivåer eller geografiska områden. Det är vanligt att nämnden i delegationsordningen anger en viss kategori/grupp av tjänstemän, exempelvis biståndshandläggare, miljöinspektör. En sådan delegation måste kompletteras med ett förtydligande, som fördelar ärendena inom respektive ärendegrupp på varje enskild tjänsteman. För att bl.a. uppfylla kraven vid granskning av ansvar ska man, efter att ha tagit del av delegationsordningen och eventuellt förtydligande, finna endast en tjänsteman som haft rätt att avgöra ett visst ärende.

När kommunstyrelsen eller en nämnd delegerat sin beslutanderätt träder delegaten helt in i kommunstyrelsens eller nämndens ställe. Beslut som fattas enligt delegationsordning är juridiskt sett kommunstyrelsens eller nämndens beslut och kan överklagas på samma sätt som kommunstyrelsens eller nämndens beslut.

Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till kommunstyrelsen eller nämnden. Kommunstyrelsen och respektive nämnd beslutar när och hur anmälan ska ske. Anmälan ska tillgodose kommunstyrelsens och nämndernas informations- och kontrollbehov. Anmälan har också betydelse för beräkning av överklagandetiden (laglighetsprövning enligt kommunallagen).

Bestämmelser om delegation framgår i kommunallagens 6 kapitel §§ 37-39.

Jäv

Delegat får inte fatta beslut i ärenden där han eller hon är jävig. Enligt kommunallagens regler är en anställd eller förtroendevald jävig om bland annat saken angår honom själv eller närstående, eller om ärendets utgång kan förväntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående.

Jäv kan även föreligga om det i övrigt finns någon särskild omständighet är ägnad att rubba förtroende till hans opartiskhet i ärendet. Därutöver finns fler jävsgrunder angivna i kommunallagens 6 kapitel 28-32 §§. Vid jäv får den anställde eller förtroendevalda inte delta i handläggningen eller i beslutet av ärendet.

Undantag

I enlighet med kommunallagens 6 kapitel 38 § får beslutanderätten inte delegeras i följande slag av ärenden:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Grundprinciper

Huvudregeln är att delegat avgör ärendet. Vid tveksamhet kan alltid ärendet på delegatens initiativ överlämnas till kommunstyrelsen eller nämnden för avgörande. Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.

Ansvar för beslut på tjänstemannanivå vilar alltid på en tjänsteman, den som fattat beslutet. Det hindrar inte att denne konfererar med annan tjänsteman för att få referensmaterial/underlag för beslut.

Beslut som fattas på delegation är ett slutgiltigt beslut på kommunstyrelsens eller nämndens vägnar. Det kan inte ändras annat än genom överprövning av delegaten själv eller genom överklagande där så är möjligt. Kommunstyrelsen eller nämnden kan dock föregripa delegatens beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över. Kommunstyrelsen eller nämnden kan också om den finner anledning till det, återta rätten att fatta beslut på delegation.

Anmälan av beslut

Beslut ska förtecknas på särskild lista. På lista ska framgå datum för beslut, vad beslutet avser/ärende, och delegaten.

Alla beslut fattade på delegation ska anmälas till kommunstyrelsen eller nämnden vid nästkommande sammanträde. Rapporteringen ska avse de beslut som fattats sedan föregående sammanträde.

Samtliga beslut rörande personal, anställning, uppsägning och avsked återfinns inom kommunstyrelsens delegationsordning i personalfrågor och ska återrapporteras **till kommunstyrelsen**. Återrapportering sker på blankett framtagen av lednings- och verksamhetsstöd. Blanketten inlämnas till lednings- och verksamhetsstöd senast 7 dagar innan kommunstyrelsens sammanträde.

Registrering i kommunstyrelsens eller nämndens protokoll

Rapportering av beslut antecknas under särskild paragraf i kommunstyrelsens eller nämndens protokoll. Av paragrafen ska framgå vilka beslut som anmäls, under vilken tidsperiod besluten fattats samt vem som är delegat.

Vidaredelegation och anmälan

Förvaltningschef kan ges rätt att vidaredelegera beslut i vissa ärendegrupper. I beslut om vidaredelegation ska anges vem som beslutar vid förfall för ordinarie delegat.

Beslut fattade på vidaredelegation ska anmälas till förvaltningschefen som i sin tur anmäler till kommunstyrelsen/nämnden. (KL 7:6)

Brådskande ärenden

Nämnden får uppdra åt ordförande eller en annan ledamot som kommunstyrelsen/nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid styrelsens/nämndens nästa sammanträde. (KL 6:39).

Det är viktigt att möjligheten till ordförandebeslut i brådskande ärenden inte används slentrianmässigt. Det ska i princip vara en sådan situation där alternativet till ordförandebeslut är att kalla nämnden till extra sammanträde.

Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut

I kommunen fattas både så kallade verkställighetsbeslut som delegationsbeslut. Det är viktigt att känna till vad de två olika begreppen betyder och skillnaden mellan de två.

I kommunstyrelsens och nämndernas delegationsordning regleras enbart de så kallade **delegationsbesluten**. Endast de är ”beslut” i kommunallagens mening. Ett delegationsbeslut kännetecknas av att beslutsfattaren måste göra vissa självständiga överväganden och bedömningar och i normalfallet finns det för delegationsbeslut alternativa lösningar. Ett delegationsbeslut kan överklagas.

Vid **verkställande** beslut är däremot ställningstagandet ofta styrt av riktlinjer, tidigare nämndbeslut, avtal med mera. Exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en redan fastställd taxa eller tilldelning av en förskoleplats enligt en klar turordningsprincip. Rätten för anställda att vidta sådana åtgärder grundas inte på delegation utan följer istället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Gränsdragningen mellan verkställighetsbeslut och delegationsbeslut kan vara svår att dra och kan slutligen komma att prövas i domstol. Frågan om vilket slags beslut det är har bland annat betydelse för den enskildes möjligheter att överklaga med laglighetsprövning. Ett verkställighetsbeslut kan nämligen inte överklagas genom laglighetsprövning så som ett delegationsbeslut kan.

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Allmänna ärenden			
	Besluta i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas. Gäller även beslut i ärenden av mindre vikt eller av icke principiell natur.	KL 6:39		Kommunstyrelsens ordförande
	Utfärdande av fullmakt att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter, vid förrättningar av skilda slag samt ingående av förlikning			Kommundirektör Ersättare: kommunstyrelsens ordförande
	Yttrande över enklare remisser där sakkunskap efterfrågas, enkäter och dyl.			Sakkunnig tjänsteman
	Beslut att inte yttra sig över remisser			KSAU
	Yttranden som på grund av ärendets innehåll kan bedömas utan behandling i KS			Förvaltningschef
	Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal	Dataskyddsförordningen		Kommundirektör Ersättare: Administrativ chef

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Upp till en vecka			Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: kommunstyrelsens vice ordförande
	En vecka eller därutöver			KSAU
	Registrering av lotterier enligt lotterilagen			Kommundirektör med rätt till vidaredelegation
	Myndighetsprövning av begäran om utlämnande av allmän handling hos kommunstyrelsen För arkiverade handlingar	TF 2:14 OSL	Se riktlinje	Chef inom respektive enhet Kommunarkivarie Ersättare: Kommundirektör
	Avgöra om ett besvär kommit in i rätt tid samt avvisa för sent inkommet överklagande	FL 24§		Kommunsekreterare Ersättare: kommundirektör
	Polisanmälan av brott mot kommunen			Förvaltningschef inom respektive enhet med rätt till vidaredelegation Ersättare: Kommundirektör
Ekonomiska ärenden				
	Placering av donationsmedel			Administrativ chef med rätt till vidaredelegation

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Utdelning ur donationsfonder			KSAU
	Utdelning av kommunala stipendier i den mån detta ej delegerats till annan kommunalt organ			KSAU
	Yttrande över folkbokföringsärende/ skatteärende			Administrativ chef med rätt till vidaredelegation
	Överklagande av folkbokföringsärende/ skatteärende			Administrativ chef med rätt till vidaredelegation
	Besluta i ärenden om icke periodiska återkommande bidragsansökningar upp till 10.000 kronor		Samråd ska med övriga kommunalråd innan beslut fattas	Kommunstyrelsens ordförande
	Rätt att omsätta kommunens befintliga lån inom av kommunfullmäktige beslutad budgetram			Ekonomichef
	Anstånd med betalning av kommunens fordringar i högst sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 10.000 kronor			Administrativ chef med rätt till vidaredelegation

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Anstånd med betalning av kommunens fordringar över sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 50.000 kronor för varje särskilt fall			KSAU
	Ansökan om externa medel (inkl EU-medel) för projekt- och utvecklingsarbete m m			Kommundirektör
	Fastställande av förteckning över beslutsattestanter och ersättare inom kommun styrelsens förvaltning			Administrativ chef med rätt till vidaredelegation
	Godkännande av ersättning från försäkringsbolag			Administrativ chef med rätt till vidaredelegation Ersättare: Kommundirektör
	Beslut om avgiftsbefrielse för ideella föreningar avseende bygglov- och bygganmälan, rivning samt strandskyddsdispens		Villkor se KF § 8/2010-02-16 KS § 110/2016-05-03 Beslut ska anmälas till KS och delges lednings- och verksamhetsstö d (ekonomi)	Kultur- och fritidschef Ersättare: Utvecklingsledare inom kultur och fritidsförvaltningen

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Beslut om ansökan om medel till utvecklingsprojekt från utvecklingsgrupperna	KS §211/2016	Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti, november), via avsett formulär	Kommundirektör
Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning				
	Försäljning av bostadstomter i enlighet med fastställd taxa		Samråd ska i MEX-gruppen innan beslut fattas	Teknisk chef
	Försäljning av industritomter upp till 3000 kvm inom detaljplanelagt område i enlighet med fastställd taxa		Samråd ska i MEX-gruppen innan beslut fattas	Teknisk chef
	Upplåtelse av nyttjanderätt till kommunens mark i högst två år			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
	Uthyrning av lägenheter och lokaler samt inhyrning av lägenheter och lokaler för kommunal verksamhet			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
	Yttrande till bygg- och miljönämnden angående ansökan om bygglov			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
	Föra talan vid lantmåteriförrättningar med rätt att ingå överenskommelser i dessa ärenden			Teknisk chef med rätt till vidaredelegation

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Besluta i bostadsanpassningsärenden enligt bostadsanpassningslagen	Lag (1992:1574) om bostads- anpassningsbidr ag mm.		Teknisk chef med rätt till vidaredelegation
Upphandling, anskaffnings -och tilldelningsbeslut				
	Anskaffningsbeslut av budgeterade medel upp till 800 000 kronor			Upphandlingschef inom KS och Förvaltningschef inom respektive nämnd
	Anskaffningsbeslut av budgeterade medel över 800 000 kronor			KSAU inom KS och ansvarig nämnd utanför KS
	Anskaffningsbeslut ramavtal oavsett belopp			Upphandlingschef
	Besluta om att delta i samordnade upphandlingar			Upphandlingschef
	Tilldelningsbeslut i upphandlingar upp till 800 000 kronor, över 800 000 kronor samt ramavtals upphandlingar			Upphandlingschef Ersättare: Kommundirektör
Kommunstyrelsen som lönemyndighet				
	Beslut om beviljande av kommunalt lönebidrag			Enhetschef för enheten för arbete och sysselsättning

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden			
	Yttrande angående antagande av hemvärnsmän			Kommunstyrelsens ordförande Ersättare: 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
	Fullmakt att besluta om VMA (myndighetsmeddelande), d.v.s. Viktigt Meddelande till Allmänheten		Samråd ska ske med kommunikator	Beredskapssamordnare Ersättare: Säkerhetsskyddschef
	Besluta om plan för hantering av extraordinär händelse	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap.§ 1 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		KSAU
	Besluta om utbildnings- och övningsplan för förtroendevalda och anställda för att kunna lösa uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap.§ 8 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		Kommundirektör

Nr	Ärende	Författning / avtal	Kommentar / villkor	Delegat
	Besluta om säkerhetsklassning av personal		Samråd ska ske med berörd förvaltnings- chef eller VD	Säkerhetsskyddschef

